

Leto XXI. Stev. 171
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. # Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TODENIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDIK
• OD 1. JUNJA 1952 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO»

»KLIC Z URHA NAJ GRE IZ RODA V ROD«

Na Urhu so na Dan vstaje odkrili veličasten spomenik in odprli muzej NOB —
Deset tisoč ljudi je počastilo spomin urhovskih žrtv

Urhu — cerkev na nizkem
hrbčku. Vse naokrog prostra-
ni gozdovi, po njih se kot drobne
niti prepletajo stotere stezice.
Nekdaj, pred več kot desetimi
leti, so bile te nelzhojene steze

zadnja pot trpinčenemu človeku,
včeraj pa so po njih spet pohi-
teli ljudje, svobodni ljudje, da se
poklonijo urhovskim mučnikom.

španski borci, ki so prav te dni
zborovali, so prišli, da se poklo-
nijo žrtvam. Na desni strani, ob
vznožju stopnišča pa so se zbrali

Seja Izvršnega sveta LRS

V četrtek, 21. julija, je bila
pod predsedstvom tov. Marijana
Brecelja seja Izvršnega sveta
Ljudske skupščine LRS.

Na seji je Izvršni svet sklenil
pozvati gospodarska podjetja, da
vpišejo 3,5% posojilo v višini
1.500.000.000 dinarjev za gradnjo
hidrocentrale Vuzenica.

Sprejeta je bila odločba o
ustanovitvi skupnosti podjetij
LRS za promet z žitom in ime-
novan za vršilca dolžnosti di-
rektorja te skupnosti Milan Šker-
lavaj, direktor trgovskega podjetja
»Žito«.

Izvršni svet je imenoval tudi
člane Sveta za urbanizem LRS in
dal pritrditve k imenovanju na-
metnikov okrajnih javnih tožil-
nic v Ljubljani, Mariboru in
Celju ter pritrditve k razrešitvi
namestnika okrožnega javnega
tožilca v Celju.

Zahvala belgijskega kralja

Beograd, 23. julija (Tanjug).
Predsednik republike Josip Broz-
Tito je prejel od belgijskega
kralja Baudouina brzojavko, v
kateri se mu zahvaljuje za čes-
titanje ob belgijskem narodnem
prazniku.

S svečanosti pri Urhu

Hoste, hoste... simbol svobod-
nega življenja. Košate smreke se
pozibavajo v lahmem vetru in
mimoidočim šepetajo tragično ur-
hovsko povest.

Njihovo šepetanje se prepleta
z žalostinko, ki se tam od cerkve
širi po vsej urhovski planoti,
spremlja pa jo pesnikova beseda:
»Naša kri ob vaši se je vžgala.«
In s pesnikom so čutili vsi, ki so
v zgodnjih dopoldanskih urah
prihili k Urhu. Deset tisoč ljudi
je napolnilo prostor med cerkvi-
jo in spomenikom. S partizansko
zastavo na čelu so prišle iz raz-
ličnih smeri tudi kolone rezerv-
nih oficirjev iz Ljubljane, Tudi.

načrtni predstavniki našega po-
litičnega življenja, partizanski
voditelji iz časov, ko so v urhov-
skih mučnicah umirali njihovi
junaški bojni tovariši. K sveča-
nosti so se med drugim zbrali
Boris Kraigher, Marijan Brecelj,
Ivan Maček, Vida Tomšičeva,
Boris Zihnerl, Franc Kimovec,
Jože Potrč, Janez Vipotnik, Vla-
do Krivic, dr. Marijan Dermastia,
Ferdo Kozak, Janez Hribar in
drugi.

Ob vznožju stopnišča so se
zbrali tudi svojci. Matere in žene,
otroci s šopki cvetja v rokah, so
s solznimi očmi pošiljali pozdrav
Nadaljevanje na 2. strani

Čestitke Mihi Marinku ob Dnevu vstaje

Predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije Miha Ma-
rinko je prejel ob 22. juliju, Dnevu vstaje, iz raznih krajev
Slovenije in vse Jugoslavije mnogo čestitk in pozdravov.
Med njimi so čestitke predsednika Tita, predsednika Ljud-
ske skupščine LR Srbije Petra Stambolića, predsednika
Izvršnega sveta LR Srbije Jovana Veselinova, predsednika
Ljudske skupščine LR Črne gore Blaža Jovanovića, voja-
kov, podoficirjev in oficirjev XIV. proletarske brigade
»Toneta Tomšiča« in jugoslovanskega društva »Edinost«
v Holandiji.

Beograd, 21. jul. — Predsed-
nik republike Josip Broz-Tito je
poslal ob 22. juliju, Dnevu vsta-
je slovenskega ljudstva, predse-
dniku Ljudske skupščine LRS Mihi
Marinku naslednjo brzojavko:

»Tovariš predsednik! Pošiljam
Vam najprišrečnejše čestitke in se
pridružujem splošnemu veselju,
s katerim ljudstvo Slovenije tudi
letos proslavlja svoj veliki praz-
nik.

Dan vstaje slovenskega ljud-
stva je eden izmed onih velikih
zgodovinskih datumov, ki jih
naši narodi hranijo v trajnem
spominu kot dokaz slavne borbe
med današnjim in bodočim njho-
vim življenjem. Lepo je spošto-
vanje in proslavljanje velikih
datumov v zgodovini, kajti le na-
rod, ki spoštuje žrtve za svobodo,
zna ceniti visoko tudi mir, ki mu
je potreben, in mir v svetu sploh.

Slovenski narod more biti
skupno z vsemi ostalimi narodi
v bratski jugoslovanski skupnosti
ponosen tudi na dejanja, izvršena
v miru, ki tako koristno služijo
naši socialistični družbi in gradi-
tvi boljšega življenja naših na-
rodov. Z željo, da bi dosegali tudi
v bodoče največje uspehe v pri-
zadevanju, da bi čim več pripo-
mogli za blagor naše države, Vam
pošiljam svoje najtoplejšje po-
zdrave.

Tudi letos praznuje delovno
ljudstvo Slovenije 22. julij, Dan
vstaje, z novimi uspehi, doseže-
nimi v skupnem boju za izgra-
dno socializma. V imenu Ljudske

skupščine Srbije in v svojem
imenu pošiljam Vam in sloven-
skemu ljudstvu najtoplejšje čes-
titanje in Vam želim nadaljnjih uspe-
hov v boju za izgradnjo skupne
socialistične domovine.

Predsednik Ljudske skupščine
Srbije Petar Stambolić

V imenu Izvršnega sveta Ljud-
ske skupščine LR Srbije in v
svojem imenu čestitam Vam in
ljudstvu Slovenije k narodnemu
prazniku Dnevu vstaje z najpri-
šrečnejšimi željami, da bi želi v
delu nadaljnje uspehe.

Predsednik Izvršnega sveta
LR Srbije Jovan Veselinov

Toplo čestitam k prazniku
22. julija, Dnevu vstaje Slovenije.
Crnogorski narod, Ljudska skup-
ščina in jaz osebno Vam želim
nadaljnji napredek v izgradnji
socializma naše domovine.

Predsednik Ljudske skupščine
LR Črne gore Blažo Jovanović

MI, borci, podoficirji in oficirji
XIV. proletarske brigade »Toneta
Tomšiča« pošiljamo ob 13. oblet-
nici ustanovitve naše brigade ka-
kor tudi ob Dnevu vstaje ljudstva

Slovenije Vam in prek Vas vsemu
ljudstvu Slovenije tovariške in
priskrbe čestitke.

Svečano smo proslavili 16. ju-
lij, dan formiranja naše brigade.
Iz opravičenih razlogov se naše
praznovanja niste mogli ude-
ležiti. Toda mi smo na tej sveča-
nosti čutili, kakor da ste med na-
mi, tembolj, ker smo obujali
spomine na bojno pot brigade
»Toneta Tomšiča«, katere formi-
ranje in bojne tradicije so tesno
povezane tudi z Vašim imenom.

Ponosni smo, da smo pripadni-
ki slavne I. udarne brigade ljud-
stva Slovenije, ki je dobila ime
slavnega heroja in revolucionarja
Toneta Tomšiča, in tudi ob tej
priložnosti Vam obljublamo, da
bomo tudi v prihodnje storili vse,
kar je v naših močeh, za krepitve
moralne in politične enotnosti, in
da bomo kakor doslej vedno pri-
pravljeni braniti pridobitve ljud-
ske revolucije.

Naj živi 22. julij, Dan vstaje
ljudstva Slovenije!

Naj živi naša socialistična do-
movina s tovarišem Titom na
čelu!

Vojaški, podoficirji in oficirji
XIV. proletarske brigade
»Toneta Tomšiča«

Ob Dnevu vstaje ljudstva Slo-
venije 22. julija Vas prosimo, da
sprejmete in sporočite vsemu slo-
venskemu ljudstvu in Vaši vladi
naše priskrbe pozdrave in najto-
plejše čestitke.

Jugoslovansko društvo »Edinost«
Holandija

OB ZAKLJUČKU DRŽAVNISKE KONFERENCE V ZENEVI

Sporazumna navodila velikih štirih o evropskih vprašanjih in razorožitvi

ki jih bodo realizirali zunanji ministri štirih velesil in razorožitveni odbor OZN

Zeneva, 23. jul. (Tanjug). — Konferenca štirih velikih
se je nocoj zaključila. Dosežen je bil sporazum o navodilih
zunanjim ministrom za ureditev nemškega vprašanja, evrop-
ske varnosti in stikov med Vzhodom in Zahodom kakor
tudi razorožitvenemu odboru OZN za pogodbo o razorožitvi.
Vzdušje razumevanja, ki je od prvega dne vladalo na kon-
ferenci in je bilo nekoliko skaljeno le drugega dne ob raz-
pravi o nemškem vprašanju, se posebej pa včeraj, ko se
zunanjim ministri niso mogli sporazumeti o podrobnih formu-
lacijskih napotkih ministrskih predsednikov, je ob zaključku
vendarle znova prevladalo. Tako je uspeh konference prav
v tem, da se z njo nemara začne nova pot za mirno in
sporazumno urejanje evropskih in tudi širših vprašanj.
Sestanki in seje so se danes kar vrstili. Po posvetu
zahodnih državnikov se je Eisenhower dopoldne sestal z
Zukovom, ob 11. pa so začeli ministrski predsedniki zase-
dati in so se neposredno po kosilu nadaljevali vse do
5. ure popoldne. Malo pred 7. so se sestale vse štiri dele-
gacije in so bili doseženi sporazumi podpisani.
Nocoj so delegacije že začele odhajati. Prvi je odpoto-
val Dulles, malo pozneje se Eisenhower.

Predsednik Eisenhower, Antho-
ny Eden in Edgar Faure so imeli
danes dopolne pred tajno sejo
konference velikih štirih poseben
»stanek«.

Predsednik Eisenhower se je da-
nes tudi zasebno sestal s sovjetskimi
ministrom za obrambo maršalom
Georgijem Zukovom. Do tega se-
stanka je prišlo na pobudo Zukova.
Njun razgovor je trajal približno
eno uro. Ameriška delegacija vse-
bine razgovora ni objavila. Domne-
vajo pa, da se je nanašal na mož-
nosti, da bi odstranili trenja, ki so

nastala sinoči med sovjetskimi in
zahodnimi državniki.

Iz zanesljivih virov prihaja vest,
da je tudi francoska delegacija na-
zahtevala pri sovjetski, da bi našli
podlago za spravo po trenjih, ki so
nastala včeraj v delu zunanjih mi-
nistrov. Predsednik francoske vlade
Faure predseduje današnjemu zad-
njemu sestanku predsednikov vlad.
Gilj francoske intervencije je bil, da
bi prav na današnjem sestanku dr-
žavnikov izgladili »neso-
glasja«.

gledu tu danes zlasti opozarjajo
na konstruktivno in aktivno vlo-
go predsednika Eisenhowerja in
ministrskega predsednika Bulga-
nina. V zvezi z znatnim napredkom,
doseženemu zadnji teden v Ze-
nevi na sejah zunanjih mini-
strov, ki jim je bilo zaupano
važno delo v zvezi s formulir-
anjem sporazumov, pa so nastale
znatne težave. V krogih zahod-
nih delegacij menijo, da je Mo-
lotov na zadnjih sejah zunanjih
ministrov delo »obstruiral«.

Še dve seji

Popoldanska seja velikih šti-
rih je trajala do 17. Dosežen je
bil splošni sporazum, ki se na-
naša na vsa štiri glavna vpraša-
nja: na Nemčijo, evr psko var-
nost, razorožitev ter avzvoj sti-
kov med Vzhodom in Zahodom.

Sporazum je bil dosežen po
več prekinjenih sejah in delegati
so imeli privatne sestanke, da bi
našli kompromis. Edgar Faure,
ki je danes predsedoval seji, je
organiziral te stike. Po mnenju
vseh štirih delegacij je bilo to
odlično opravljeno. Med predse-
dnikom Eisenhowerjem, maršalom
Bulganinom, Edgarom Faureom
in Athonyjem Edenom se je po-
polodne razvil prisrčen razgovor.

V času med koncem ožje seje in
plenarno sejo, ki se je začela
ob 18.30 in ki so se je udeležile
polnoštevilno vse štiri dele-
gacije, so strokovnjaki nadaljevali
delo, da bi podrobno sestavili
končno besedilo, ki je bilo na
ožji seji ministrskih predsedni-
kov v glavnem že sprejeto.

Zaključki konference

Štirje predsedniki vlad so
sprejeli dva dokumenta in za-
ključno uradno sporočilo. Prvi
dokument se nanaša na nemško
vprašanje in ponovno združitve
Nemčije ter na vprašanje varno-
sti. Gre za osnutek napotkov zu-
nanjim ministrom, ki se bodo v

oktobru znova sestali v Zenevi,
da bi uredili ta vprašanja.

Drugi dokument se nanaša na
razorožitev. Ta dokument določa
podlago za delo ožjega odbora
razorožitvene komisije OZN, ki
bo 29. avgusta znova začel zase-
dati v New Yorku. S petim čla-
nom tega ožjega odbora Kanado
so se o tem nedvomno posve-
tovali.

V zaključnem uradnem poro-
čilu so povzete nekatere stvari iz
teh dveh sprejetih dokumentov
in izražena so splošna gledišča
državnikov o vseh štirih točkah
na konferenci obravnavanega
dnevnega reda.

Uspešno zaključeni razgovori

Razveseljive ugotovitve v zaključnih govorih šefov vlad štirih velesil

Zaključna seja se je začela v
veliki dvorani Palače narodov
ob 18.30. Predsedoval ji je fran-
coski premier Edgar Faure. Potem,
ko so prebrali besedilo skupnih
direktiv v francosčini, angleščini
in ruščini, so imeli šefi vlad krajše
govore, v katerih so izrazili svoje
zadovoljstvo nad uspešnim za-
ključkom razgovorov.

Sprejem na etiopskem poslaništvu v Beogradu

Beograd, 23. julija (Tanjug). Ob
nacionalnem prazniku Etiopije in
rojstnem dnevu Njegovega Veli-
čanstva cesarja Haile Selasijaja je
etiopski poslanik v Beogradu g.
Dessalegn nocoj priredil spre-
jem v svoji rezidenzi na De-
dinju. Udeležili so se ga podpre-
dsednik Uzevelisi iz izvršnega sveta
Rodoljub Čolaković, podpredse-
dnik Zvezne ljudske skupščine
Vladimir Simić, predsednik Zve-
ze sindikatov Jugoslavije Djuro
Salaj, člani diplomatskega zbo-
ra, javni in kulturni delavci Beo-
grada in drugi.

Prvi govornik, predsednik brit-
anske vlade je dejal, da je kon-
ferenca več kot opravila postavlje-
no nalogo. Dostavil je, da bo to,
kar se danes zdi le kot mnogo
obetajoča obljuba, postalo s časom
čvrsta stvarnost, če se bodo štiri
velesile še nadalje prizadevale za
krepitev mira v duhu, kakršen je
vladal na ženevskem sestanku.

Sovjetski premier Bulganin je
nato čestital svojim kolegom k
skupnemu uspehu, ki so ga do-
segli na konferenci, in izrazil pre-
pričanje, da so zdaj postavljeni
temelji za tesnejše sodelovanje in
krepitev vezi med Vzhodom in
Zahodom.

Ameriški predsednik Eisenho-
wer je poudaril, da je bila ženev-
ska konferenca zgodovinski sestanek.
Perspektive za čvrst in trajen
mir, je dejal, so zdaj mnogo večje.
Na koncu je francoski premier
Edgar Faure čestital udeležencem
h konstruktivnemu delu, ki so ga
opravili, in poudaril, da duh, ki
je preveval razgovore v Zenevi,
kakor tudi medsebojno razume-
vanje in zaupanje lahko samo

ugodno vplivajo na nadaljnji raz-
voj odnosov v svetu.

Natančno ob 19.20 je bil že-
nevski sestanek šefov štirih vele-
sil zaključen. Nekoliko kasneje sta
predsednik Eisenhower in državni
sekretar za zunanje zadeve Dulles
z letalom odpotovala v Washing-
ton. Britanski premier Eden bo
odpotoval jutri popoldne, zunanji
minister Macmillan pa zjutraj.
Tudi člani francoske in sovjetske
delegacije bodo Zenevo zapustili v
teku jutrišnjega dne.

Izmenjava ratifikacijskih listin gospodarskih sporazumov z ZSSR

Beograd, 23. julija (Tanjug).
V državnem tajništvu za zuna-
nje zadeve so danes izmenjali
ratifikacijske listine trgovske-
ga in plačilnega sporazuma, po-
pisanih v Moskvi letos 3. janu-
arja. Izmenjava sta jih državni
svetniki in veleposlanik dr. Milan
Bartoš ter izredni in pooblaščen
veleposlanik SZ V. A. Valikov.

Premagovanje poslednjih težav

Predsedniki vlad štirih velesil
so se sestali danes dopoldne ob
11 skupaj s svojimi zunanjimi
ministri, da bi našli izhod iz za-
časne krize, v katero je zašla
konferenca sprico neuspeha zu-

nanjih ministrov, da bi formu-
lirala skupno besedilo napotkov
za ureditev vprašanja združitve
Nemčije in evropske varnosti.
Dopoldanska seja je trajala celi
dve uri. Ministrski predsedniki
so danes obedovali kar v Palači
narodov in so se ob 14 ponovno
sestali.

Po splošnem prepričanju so
sedanje težave prehodne. Pred-
sedniki vlad so na sejah svoja
gledišča in težnje bistveno in
odločilno spremenili. V tem po-

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo 24. julija
Sončno vreme z delno oblačnostjo.
Dopolne zlasti v alpskem svetu nag-
njenje h krajevnim nevihtam. Dnevna
temperatura med 26—30 stopinj.

Kurirsko srečanje v Ivančni gorici | NOVA KOMUNALNA UREDITEV IN KADRI

Ivančna gorica je bila v četrtek slavnostno okrašena. Kurirji iz Dolenjske, Notranjske, Stajerske, Gorenjske in Primorske so v četrtek pozno popoldne prišli v Ivančno gorico, kjer so imeli svoj zbor. Po uredbi čet sto komandirji poročali komandantu nekdanjih TV postaj podpolkovniku Jožetu Žukovcu-Vladimircu, ki mu je po raportu izročila pionirka velik šopek cvetja.

Okrog 450 kurirjev je zatem pozdravil nekdanji politikomisar

Po sledovih XIII. proletarske brigade

Osnovne proslave osvoboditve Hrvaške, ki bo prihodnji teden v Karlovcu, se bodo udeležili tudi slovenski planinci in člani Zveze borcev, ki bodo skupno s člani ZB odšli 26. julija na dvodnevni pohod po sledovih XIII. proletarske brigade. Planinci in člani Zveze borcev iz Samobora, Podsedca, Crnomlja, Novega mesta in Kostanjevice se bodo 26. julija zjutraj zbrali v Kostanjevici na Krki, odkoder bodo šli s kamioni v Sutno. Od tam bodo odšli na Planino, kjer so ustajali med vojno pomorili vse moške, čez Nova sela, Budinjak, Petričko selo, Grič, Ječmenišče in Pogorno jamo do nove planinske postojanke na Polomu, kjer bodo nekdanji borci in planinci prenočili. V sredo zjutraj bodo nadaljevali pot s kamioni po novi cesti čez Gorjance do Sušice v Zumberku, kjer so bile med vojno partizanske bolnišnice in kjer so slovenski partizani skupaj s slavno XIII. proletarsko brigado tolikokrat uspešno razbijali okupatorja. Vsi udeleženci pohoda se bodo nato udeležili velikega slavlja v Karlovcu, na katerega bo iz vseh krajev Hrvaške prišlo več sto tisoč ljudi.

Snidenje po 16 letih

Španski borci so zborovali

V četrtek popoldne je bila v Ljubljani I. konferenca nekdanjih španskih borcev. Po 16 letih se je v konferenčni dvorani Okrajnega odbora SZDL zbralo nad 50 preživelih borcev, ki so jih pozdravili zastopniki španskih republikancev, v imenu Centralnega komiteja KPS in Glavnega odbora Zveze borcev pa jih je pozdravil in jim želel uspeha pri delu tov. Janez Vipotnik. Pozdravno pismo pa jim je poslal njihov bojni tovariš, predsednik Združenja španskih borcev tov. Otmar Krcacič.

V razpravi so se udeleženci konference strinjali z referatom, ki je predlagal, naj se delo španskih borcev razvija v okviru organizacije Zveze borcev. V ta namen bi pri Glavnem odboru ustanovili sekcijo španskih borcev, v okrajnih odborih pa bi bili po en njihov zastopnik. Naloga starih bojnikov je, da novim generacijam posredujejo svojo bogato zgodovino, zato naj bi udeleženci španske revolucije napisali svoje spomine. Ustanovljena sekcija pa naj bi tudi skrbno proučevala materiale in socialne razmere svojih članov.

Ob zaključku konference so izvolili odbor sekcije.

V četrtek popoldne so si skupno ogledali muzej NOB, kjer je tudi razstava španskih borcev, večeraj popoldne pa so na Urhu prisostvovali odkritju spomenika.

MAKEDONIJI SE OBETA REKORDNA ŽETEV RIZA

To jesen se nadejajo v Makedoniji rekordna žetva rize, kakršne še ne pomenijo od osvoboditve do danes. Strokovnjaki sodijo, da bodo na 60.000 hektarjih pridelali približno 30 milijonov kilogramov riževih strokov. V koščnem, strumskem in nekaterih drugih krajih, kjer so kmetje uporabljali vrsto agrotehničnih ukrepov, pričakujejo največji donos — 8 do 10 tisoč kilogramov na hektar.

200 NOVIH STANOVANJSKIH HIŠ V OSIJEKU

MLO Osijska si zelo prizadeva urediti stanovanjsko vprašanje. V mestu primanjkuje najmanj dva tisoč stanovanj. Z ustanovitvijo novega okrajnega sedeža v Osijeku pa se je stanovanjsko vprašanje še bolj zaostrojilo. Zajemljena so potrebna finančna sredstva, da bodo še letos zgradili kakih 200 stanovanjskih hiš s komfortnimi stanovanji. Med mestom in vasjo Tenja je začelo že rasti novo naselje z eno ali dvostanovanjskimi hišami, ki bo imela vsaka po 3 sobe z ostalimi priključitvami. Več kot 150 metronov je že sklenilo graditi takšne hiše.

DELO LJUDSKE SKUPŠČINE ČRNE GORE

Zakonodajni odbor in Odbor za organizacijo oblasti in upravo republiškega sveta Ljudske skupščine Črne gore sta večeraj sprejela zakon o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov. Odbor za organizacijo oblasti in upravo je sprejel tudi predlog za razširitev teritorialne pristojnosti nekaterih okrajnih sodišč in okrajnih gospodarskih sodišč v zvezi z novo razdelitvijo črne gore na okraje in občine.

V SPLITU SO USTANOVILI POMORSKO MATICO

V navzočnosti delegatov in najuglednejših predstavnikov ljudske oblasti, množičnih organizacij in JYM so v Splitu ustanovili Pomorsko matico — organizacijo prijateljev morja in pomorstva, ki bo imela nalogo krepitev ljubizen do morja, zlasti do našega Jadrana.

Ludvik Kukovica, nakar so čete krenile v gozd nad Ivančno gorico, kjer je bil prireditveni prostor, ki je imel obliko amfiteatra. V sredi prireditvenega prostora je stal oder, okrašen z rdečimi zastavami.

Na prireditvenem prostoru je bil zvečer kratek kulturni program.

Cetudi se je predsednik MLO Marijan Dermastia dalj časa držal pri odkritju spomenika na Urhu pri Ljubljani, je popoldne prišel še v Ivančno gorico, kjer si je segel v roke z nekdanjimi kurirji.

Naslednje jutro je Ivančna gorica za nekaj ur utihnila, potem pa so po cestah začele peti harmonike. Pred vzhodom v postojajo poslopje je igrala godba Ljudske milice, vse dotlej, ko se je ob peti uri program nadaljeval.

S svečanosti na Urhu

(Nadaljevanje s 1. strani)

svojim dragim očetom in možem, ki počivajo v skupni grobnici ali pa jih skrivajo neke urhovske gozdovi. »Moja hčerka je bila še čisto majhna, ko so ga odpeljali,« pripoveduje mati z drhtečim glasom. Komaj je ob toplini staršev doživela prve trenutke življenja, ji je njegova resnična krutost narekovala spoznanje: »Očka ni več.« Besedo je spremljala ihtenje, žalostinko glas recitatorja: »Ne jokaj, mama, več! Mama, saj nisem umrl!«

Na urhovski planoti je vladalo pretresljivo, a svečano vzdušje, ko se je točno ob deveti uri na ploščad povzpela Franc Hočevar, član Centralnega komiteja ZKS. Po dviganju jugoslovanske zastave in pozdravu častne čete vojakov je s pretresljivimi besedami orisal zgodovino urhovskega nasilja, ki se je od vseh začetkov odevalo v posvečena oblačila. Dejal je, da se bomo vedno in povsod dosledno borili proti izrabljanju verskih čustev v politične namene, pa v kakršnikoli obliki bi se pojavljalo. Zato se z neizmerno mržnjo spominjamo dejanj na Urhu, kjer je vse to prihajalo do izraza v najbolj nečloveških oblikah. Pred obličjem njihovega boga so mučili in morili tiste, ki so nosili v svojih sredi resnično vero, vero v človeka. Spoznanje, da jim hlapce Jernej obrača hrbet, jih je gnalo v strahoten teror. Bredli so v krvi lastnega ljudstva.

Na koncu pa je dejal, da urhovski gozdovi še niso odkrili vsega, kar se je tam dogajalo. Nikoli ne bomo pozabili žrtvi, ki ležijo v grobnici in po teh gozdovih. Kri teh mrtvih in znoj naš živih sta rodila to, kar danes imamo — svobodno socialistično domovino.

razortu je govoril Jože Žukovec o pomenu kurirskih zvez Slovence, dalje je govoril Mitja Ribičič v imenu Zveze borcev Slovenije in drugi.

Po pozdravnih govorih so kurirji poslali brzojavko tovarišu Titu, Mihi Marinku in Ivanu Mačku.

Na zboru so bili nazvoči tudi zvezni poslanec Jože Rus, sekretar Komiteja za skupnost komunovomeškega okraja Jože Borštnar, predsednik Sveta za zdravstvo in socialno politiko LRS Tone Fajfar, komandant Ljudske milice za Slovenijo Ivan Lokovšek-Jan in drugi. Po slavnostnem zboru je bila prosta zabava.

Na zboru kurirjev TV postaj je prispele tudi najstarejša slovenska kurirka Alojzija Kerševanova iz Gradišča na Primorskem.

P. L.

Nato je odkril spomenik žrtvam in dejal, da je hkrati odprt tudi muzej NOB v cerkvi. Vsej množici ljudi je za trenutke zastal dih ob pogledu na veličasten spomenik, ki bo s svojo impresivnostjo iz roda v rod pripovedoval o usodi hlapca Jerneja na tem koščku slovenske zemlje. Začula se je žalostinka, preko urhovskih gozdov pa je odjeknil strel častne salve. Po stopnišču so se v počasnem koraku pomikali nosilci venec Centralnega komiteja ZKS Okrajnega odbora SZDL, MLO Ljubljana, množični organizaciji in podjetij. Sprevod nad 50 venecv se je vil k spomeniku, svečano vzdušje pa je dopolnjevalo pesem žalostinka. K zvočniku je pristopil pionirček, glasnik mladega rodu. Spomnil se je očetov in bratov, ki jim je v teh gozdovih zastal dih. In skupno z njimi je zašepetal: »Teško brez boleznij je umrle, na koncu pa je zaklical: »Ta klic za Urha naj gre iz roda v rod!«

Se ves dopoldan so se ljudje ustavljali ob spomeniku, ogledovali v muzeju dokumente o nasilju na Urhu. Tudi v temnih kleteh mežnarije in pri lipi ob mlaki talne vode so se zbirali ljudje v grupe, domačini pa so jim pripovedovali o tistih dneh, ko so zvonovi urhovske cerkve komaj preglasili krike mučenih. Povsod si čul le besede žalosti in ogorčenja.

Starejši ljudje so se sklanjali k svojim otrokom in jim pripovedovali: »Vidiš, tako so trpeli naši ljudje.« Iz besed vseh pa je zvenela velika želja: »Naj mladi rodu ohrani živ spomin na našo junaško preteklost. Urh pa bo s svojo krvavo zgodovino njej veličasten in večni spomenik.«

G.

Zvezni in republiški zakon o ureditvi občin in okrajev ter o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov so položili pravne temelje nove komunalne ureditve, ki naj zaživi letošnje jesen. Funkcioniranje novih občin in okrajev pa je dokaj odvisno tudi od zadostnega števila ter sposobnosti uslužbencev na ljudskih odborih.

Sedanja prehodna doba, ko gre za prenos poslov na nove občine in okraje, zahteva znatno več dela in naporov in odgovornosti uslužbencev ljudskih odborov. V novi komunalni ureditvi pa bo postala vloga administracije ljudskih odborov še mnogo važnejša in odgovornejša kot doslej. Hkrati s prenosom novih pristojnosti na občine prehaja na upravne organe dokaj upravnih poslov. Razširjeno delovno področje upravnih organov ljudskih odborov pa bo zahtevalo bolj strokovne in sposobne uslužbence.

Uslužbenec bodo ljudski odbori sprejemali v službo po natečajih, ki naj omogočijo objektivnost in kontrolo javnosti, da bi na ta način prišli v občinske in okrajne uprave res taki uslužbenci, ki imajo ustrezne kvalifikacije. S konkurno brzokone seveda ne bo moč izpolniti vseh delovnih mest v uslužbenici, ki imajo ustrezne kvalifikacije. Vendar pa bo konkurno v takih primerih omogočil vsaj to, da bo moč izbrati uslužbenca, ki, čeprav ne povsem, pa vsaj razmeroma najbolj ustrezajo. Tak uslužbenec pa bo lahko samo vršilec dolžnosti in bo treba natečaj za njegovo delovno mesto ponavljati ob določenih rokih, imel pa bo možnost, da si bo potrebno kvalifikacijo pridobil z opravljanjem izpitov, ki čemur ga bo gnala njegova osebna perspektiva.

Zmanjšanje števila občin in okrajev bo sicer omogočilo, da bo brzokone moč dobiti kvalificirane uslužbence za najpomembnejša delovna mesta v občinah in okrajih (tajnike, načelnike tajništva, sodnike za prekrške itd.). Vendar problema s tem še ne bo moč v celoti rešiti, ker kadrov primanjkuje tako na občinah kakor tudi na okrajih. Izmed občin so glede tega nekoliko na boljšem dosežajo mestne občine s posebnimi pravnicami, ki se imajo osnovne kader, ker so že doslej opravljale mnoge pristojnosti, ki jih občine zdaj dobivajo. Drugod pa je problem dokaj težji, še zlasti hude pa je za podeželske občine, kjer bi v posameznih primerih lahko zaradi pomanjkanja sposobnih kadrov lahko prišlo, čeprav samo na ožjem področju, do kompromitiranja nove komunalne ureditve.

Ze tov. Kandelj je v svojem ekspoziciji na seji Zveznega zbora Ljudske skupščine FLRJ, dne 16. julija letos, opozoril, da nastopa v zvezi s kadri dva problema: prvič, razporeditev razpolož-

ljivih kadrov in, drugič, izobraževanje novih oziroma izpopolnjevanje obstoječih kadrov ljudskih odborov.

PRED OCMI JE TREBA IMETI TUDI PROBLEME USLUŽBENCEV

Skupnost upravičeno pričakuje, da bodo uslužbenci ljudskih odborov razumeli potrebe in stori vse, da bi prenos poslov na nove občinske in okrajne ljudske odbore potekal čimbolj nemoteno in da bi novi ljudski odbori čimprej lahko začeli dobro opravljati svoje naloge. Z druge strani pa je treba pomisliti, da nastajajo pri razmeščanju uslužbencev problemi, ki utegnejo prizadeti nekatere uslužbenice. Posamezni uslužbenici, ki bodo premeščeni iz okraja na občino ali na novi okraj, bodo zaradi stanovanjske stiske morda prisiljeni živeti nekaj časa ločeno družinsko življenje. Tem uslužbencem bo treba povrniti stroške za ločeno življenje. Podobno velja za uslužbenice, ki se bodo na nova službena mesta vozili z vlakom ali avtobusom ter bodo zato upravičeni zahtevati povračilo prevoznih stroškov. Ljudski odbori naj bi v takih primerih poskrbeli za ustrezen prevoz ljudi, kot to delajo podjetja. Hkrati pa bodo seveda ljudski odbori dolžni čimprej preskrbeti tem uslužbencem stanovanja v kraju, kjer so zaposleni. Uslužbenec na bodočih občinah bo tudi potrebno omogočiti nemoteno napredovanje prav tako kakor uslužbenec na okrajih.

NEPRAVILNO RAVNANJE PRI RAZMEŠČANJU KADRA

V okrajih, kjer so hkrati s razmeščanjem uslužbencev na nova službena mesta imeli pred očmi tudi skrb za ljudi, za njihove osebne probleme, ki nastajajo z novimi razmeščitvami, problem dokaj lažje rešujejo kot tam, kjer so se stvari lotili zgolj enostransko. Na tak način ravnanje na pr. v sedanjem ljubljansko-okoliškem okraju, kjer so se razmeščanja, ki je zelo občutljivo vprašanje, lotili premišljeno, z razumevanjem za probleme prizadetih uslužbencev in seveda — pravočasno. Ponekod pa se okrajni forumi niso poprej pogovorili z uslužbenci, ki naj bi šli na nova službena mesta, temveč so o razmeščanju razpravljali celo za zaprtimi vrati. Razumljivo je, da je takšno ravnanje povzročilo negotovost in začelo slabiti delovni elan uslužbencev ravno v času, ko je od uslužbencev veliko odvisno, kako bo potekel prenos poslov na nove ljudske odbore. V takih primerih so mnogi uslužbenci začeli iskati zaposlitev v podjetjih. Po zaposlitvi v gospodarskih organizacijah so se ponekod začeli ozirati celo uslužbenici, ki so bili poprej odločeni ostati v državni upravi, ker so z njo rasli in so se navezali na svoje delo. Trditelj je moč, da je ravno tak nepravilen odnos do uslužbencev eden izmed glavnih vzrokov za beg uslužbencev v podjetja. Nekaj okrajnih forumov pa je šlo še dalje ter je poskušal omejit odhajanje ljudi v podjetja z administrativnim in političnim pritiskom. Uvedli so črne liste za uslužbenice, ki bi se branili iti na odredeno službeno mesto. Pozvali so ustanove, naj takim uslužbencem zapro vrata pred nosom, naj jih ne sprejemajo v službo, češ da jih bo na ta način moč prisiliti, da bodo šli v službo tja, kamor so določili okrajni forumi. Jasno je, da na ta način ni moč razporediti kadrov. Tudi plenum Republiškega odbora sindikata državnih uslužbencev Slovenije je takšno prakso ostro obsodil. Razumljivo je, da je upravičen družbeni moralni pritisk in poziv uslužbencem, da pomagajo premostiti prehodno težavo, toda samo na tak način, kot so ravnali v nekaterih okrajih, stvari ni mogoče urediti, temveč je nujno treba reševati problem kompleksno, torej tudi z druge strani, pri čemer

moramo imeti pred očmi skrb za človeka in upoštevati težave nekaterih uslužbencev (starost, zdravstveno stanje, otroci na visokih ali specialnih šolah itd.).

Precejen vzrok za odhajanje državnih uslužbencev v podjetja je tudi razlika med plačami v državi in v gospodarstvu. Ta razlika je zavezovala zlasti letos. Razen višjih plač so uslužbenici v mnogih podjetjih deležni še nekaterih bonitet, ki jih uslužbenici v državni upravi nimajo (udeležba pri dobičku, večja možnost, da dobijo stanovanje, podjetja bolj skrbje za svoje menze, za prevoz ljudi itd.). Lahko pa bi trdili, da so za nesorazmerja med plačami v državni upravi in gospodarstvu soodgovorni tudi okrajji, ki pri potrjevanju tarifnih pravilnikov, pri uresničevanju tarifne politike na svojem področju, niso dovolj preprečevali nastajanja teh nesorazmerij. Problem bo treba — vsaj začasno — rešiti z dodatki oziroma dopolnilnimi plačami državnih uslužbencev. Te dopolnilne plače pa naj bi se dajale tako, da bi stimulirale strokovno ravnanje in delovne pogoje (na pr. služba v oddaljenem oziroma nerazvitem kraju itd.).

Naslednji problem je dobivanje novih kadrov iz šol in izpopolnjevanje usposobljenosti obstoječih kadrov. Ponekod si zagotavljajo dotok mladih moči s štipendiranjem, kar je pravilna pot. Dokaj premalo pa so pristojni starševine na mnogih ljudskih odborih doslej storili za to, da bi izpopolnili usposobljenost obstoječih kadrov. Pripravniki službo so opuščali. Zlasti so — ponekod — zanemarjali nekatere službe. Med uslužbenici, ki jih zelo primanjkuje, so tržni in finančni inspektorji ter inspektorji dela, marsikje pa je strokovna raven inšpekcijskih organov dokaj nizka. Delen vzrok za to ni samo v tem, da imajo inspektorji v državni upravi manjšo plačo kakor tisti, ki jih le-ti inspicirajo. V nekaterih primerih so sedanega pomanjkanja teh uslužbencev precej krivi okrajji sami, ker so zanemarjali inšpekcijsko službo ter niso iskali novih uslužbencev, v nekaterih primerih pa so že tako maloštevilne inšpektorije zaposlovali še z drugim delom.

USLUŽBENCI NAJ SI PRIDOBIVJO MANIKAJOCO IZOBRAZBO

Posledice pomanjkljive in nesistematične skrbi za izpopolnjevanje strokovnosti kadrov v zadnjih letih se očitno kažejo v pripravi na novo komunalno ureditev, ko kadrov primanjkuje. Sedanje težave s kadri za občine in okraje opozarjajo, da se bo treba mnogo bolj sistematično lotiti tega problema. O tem je razpravljala tudi Republiški odbor sindikata državnih uslužbencev Slovenije na zadnji plenarni seji. Med drugim je predlagal, naj bi začeli pripravljati razne tečaje za uslužbenice na ljudskih odborih. Tako naj bi prirejali tečaje za občinske tajnike ter za druge vodilne uslužbenice (na pr. za načelnike), ki naj bi se v tečajih seznanili z osnovami dela na ljudskih odborih. To je potrebno še zlasti zato, ker bodo prišli številni vodilni uslužbenici na ljudske odbore iz drugih upravnih služb in iz gospodarstva ter jim niso dovolj znani principi dela na ljudskih odborih. Tudi Ljudski odbor v Beogradu se je odločil za tečaj vodilnih uslužbencev občin, hkrati pa bodo ti uslužbenici prakticirali v ustreznih sekretariatih Mestnega ljudskega odbora.

Posebno skrb velja posvetiti tistim uslužbencem na ljudskih odborih, ki so izšli iz revolucije in so si pridobili kvalifikacije za opravljanje upravne službe z večletno prakso ali z izpiti. Tem uslužbencem je treba omogočiti, da si pridobijo še manjkajočo izobrazbo v raznih šolah, v večernih gimnazijah, na fakultetah z lažjim razporedom pri opravljanju izpitov in podobno, hkrati pa zahtevati, da uslužbenici take možnosti tudi izkoristijo. Republiški odbor sindikata državnih uslužbencev Slovenije je že dal konkretne predloge.

Sposobne uslužbenice potrebujejo občine in okrajji. Če bo občinski aparat dobro opravljal svoje delo, bo razbremenil tudi okrajji, ki se bo potem lažje soteval širših nalog. Usposabljanje kadra ne sme biti kampanjska naloga, temveč sistematično delo. Prehod na novo komunalno ureditev, ki zahteva sposobnejši kader, naj bo hkrati prelomnica v pogledu usposabljanja uslužbencev, saj gre za to, da bi državno upravo sploh dvignili na višjo raven strokovnosti in usposobljenosti. M. Z.

POPRAVEK GOSTINSKE ZBORNICE ZA LRS

K prispevku Gostinske zbornice za LR Slovenije (Proti neupravičenemu zviševanju cen gostinskih storitev), objavljenem v našem listu dne 17. 7. 1955, nam je imenovana Zbornica poslala popravek kateore pravdi, da v Tolmini niso zvišali cene prehrani za abonente povprečno za 20 din na dnevni obrok, kakor je pisalo v imenovanem prispevku.

Nad 100 milijard izdatkov za socialno zavarovanje

Slovenija je imela lani sorazmerno največje izdatke za pokojnine

Zvezni zavod za statistiko objavlja zanimive podatke o dohodkih in izdatkih socialnega zavarovanja v letu 1954. Po teh podatkih so znašali lani v vsej državi dohodki socialnega zavarovanja 118,7 milijarde din, izdatki pa 103,3 milijarde din. Republiški zavodi za socialno zavarovanje so imeli 81,8 milijarde din dohodkov in 68,9 milijarde din izdatkov, lokalni skladi pa 36,9 milijarde din dohodkov in 34,4 milijarde din izdatkov.

V Srbiji so dosegli vsi dohodki socialnega zavarovanja 40,6 milijarde din, v Hrvaški 32,5, v Sloveniji 18,3, v Bosni in Hercegovini 17,8, v Makedoniji 6,4 in v Crni gori 3,1 milijarde din. Izdatki socialnega zavarovanja pa so bili v Bosni in Hercegovini za 20% manjši kakor dohodki, v Crni gori za 16%, v Srbiji za 15%, v Hrvaški za 13%, v Sloveniji za 6% in v Makedoniji za 5%.

Med republiškimi zavodi za

socialno zavarovanje je imel zavod v Sloveniji sorazmerno največje izdatke za pokojnine in invalidnine, saj je šlo za te izdatke kar 43% vseh dohodkov zavoda (5490 milijonov), nasproti 37% v Hrvaški, 28% v Srbiji, 23% v Crni gori, 19% v Bosni in 12% v Makedoniji. Zato pa je šlo za otroške dodatke v Makedoniji kar 80% vseh dohodkov republiškega zavoda, v Crni gori 57%, v Bosni 53%, v Srbiji 52%, v Sloveniji 50% in v Hrvaški 48%.

Nazvlic temu je imel republiški zavod v Sloveniji lani sorazmerno najmanjši presežek dohodkov nad izdatki, namreč le

5% (658 milijonov), medtem ko je znašal presežek zavoda v Makedoniji 7% (311 milijonov), v Hrvaški 13% (2727 milijonov), v Srbiji 19% (5400 milijonov), v Crni gori 19% (412 milijonov) in v Bosni 26% (3330 milijonov).

Razmerje med dohodki in izdatki lokalnih skladov za socialno zavarovanje je bilo lani najugodnejše v Hrvaški, kjer so dohodki teh skladov presegli izdatke za 1323 milijonov, medtem ko je dosegel ta presežek v Srbiji 563 milijonov, v Bosni 305 milijonov, v Sloveniji 260 milijonov, v Crni gori 100 milijonov in v Makedoniji 11 milijonov.

Odkupne cene žitaric za leto 1955-56

Na podlagi čl. 7, odstavka 2 Uredbe o prometu z žitom (Uradni list št. 31/55) je podjetje »Žito« Ljubljana kot začasni vršilec dolžnosti Skupnosti podjetij za promet z žitom LRS določilo najvišje odkupne cene za žitarice

pridelka leta 1955, ki jih je osvojil tudi odbor za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta. Določitev teh cen je koordinirala z ostalimi skupnostmi podjetij za promet z žitom drugih republik,

oziroma s tovrstnimi pooblaščenimi podjetji.

Najvišje odkupne cene, po katerih se smejo kupovati žitarice neposredno od pridelovalca, so naslednje:

Za količine, kontrahirane pred setvijo in ugotovljene z revizijsko pogodbjo	Za količine, ki se sedaj sklepajo kot viški	Za količine, ki bodo sklenjene v predpisanim roku t. j. nadaljnji odkup	Za mlinsko in mlatniško merico
za pšenico	29	27	25
za rž	25	23	21
za pivovarniški ječmen	29	27	25
za ozimni ječmen	25	23	21
za oves	25	23	21
za koruzo	25	23	21

V gornjih cenah so vključena povšiljanja 5 din za 1 kg, o katerih je bilo sročeno preko tiskar jih je bilo sročeno preko tiska pri izdaji novih predpisov 10. t.

m., ker so žitarska podjetja po teh cenah začela kontrahiranje nekoliko dni prej.

V smislu čl. 7, odstavka 3 navedene Uredbe o prometu z ži-

taricami, se morajo vse gospodarske organizacije, ki smejo po predpisih te Uredbe kupovati žitarice neposredno od pridelovalca, obvezno držati gornjih cen.

ČETRTI IN PETI DAN ŽENEVSKE KONFERENCE

Predlogi in načrti o varnosti, razorožitvi in stikih med Vzhodom in Zahodom

(OD POSEBNEGA DOPISNIKA)

Zeneva, 23. jul. — Četrti dan ženevske konference — četrtek — so razpravljali o konkretnih zahtevnih predlogih glede izmenjave medsebojnih obvestil o oborožitvi. ZSSR je predlagala, naj bi skrbeli oborožitev in prepovedali atomsko orožje.

Načrt, ki ga je predložil v imenu maršala Bulganin, določa mednarodne konvencije o zmanjšanju oborožitve in prepovedi atomskega orožja. Po tej konvenciji bi ZSSR, ZDA in Kitajska omejili svoje vojaške enote na poldrug milijon vojakov, Francija in Anglija na 650 tisoč, druge države pa na 150 do 200 tisoč vojakov. Tak načrt je predložil že Malik na ožjem odboru razorožitvene komisije 10. maja. Prepoved atomskega orožja pa bi začela veljati šele po sklenjenju klasičnega orožja. Medtem bi se države, ki bi sklenile predloženo konvencijo, zavezale, da ne bodo uporabljale atomskega orožja razen v primeru agresije, ko to ugotovi Varnostni svet. Tudi posebej z atomskimi in vodikovimi bombami bi bilo treba ustaviti.

Eisenhower je na Bulganinov načrt odgovoril s predlogom, ki je zbudil senzacijo, pa tudi različne komentarje v zahodnih krogih. ZSSR je ponudila začetno medsebojno izmenjavo vesti o atomskem orožju, ki bi kasneje privedla do nadzorstva nad njim. Ta izmenjava obvestil bi potekala tako, da bi ameriška letala smela letati nad sovjetskimi ozemljem, snemati teren, vojaške oblike itd. in enako seveda tudi

sovjetska letala nad ameriškim ozemljem.

Edgar Faure je predlagal svoj načrt, po katerem bi omejili najprej vojaške efektivne, zatem pa zmanjšali oborožitev. Izrekel se je za Eisenhowerjev predlog, za tem pa se je vrnil na prvotni francoski predlog, ki določa, naj bi ustanovili sklad pomoči zaostlim deželam, v katerega bi vlagali sredstva, ki so se doslej uporabljala za oborožitev.

Tudi Eden je predložil svoj načrt, ki je pravzaprav variacija Eisenhowerjevega načrta, nekoliko skromnejša in realnejša. Skupine inšpektorjev, ki bi jih imenovali vojaški komandanti obeh blokov, bi proučile določeno »varnostno cono«, ki bi se v določeni širini raztezala na obeh straneh tiste črte, ki jo imajo njih čete sedaj zasedeno.

Maršal Bulganin je na te predloge izjavil, da so vsi zelo pomembni, da pa gre po njegovem mnenju sedaj za to, da bi našli nujno rešitev.

Na koncu sestanka je Faure predlagal, naj bi vse te predloge proučili zunanji ministri, ki bi potem lahko tudi revidirali svoja priporočila.

Včeraj se je seja zunanjih ministrov zavlekla vse do 17. ure. Ugotovili so, da potrebujejo več časa, če naj njihovi razgovori uspejo. Zato je potem seja ministrskih predsednikov trajala le poldruge uro. Skrajša je zunanji minister ZDA Foster Dulles poročal o delu ministrov, ki so v proučevanju združitve Nemčije, evrop-

ske varnosti, razorožitve in Bulganinovega predloga o nenapadnih pogodbah med Atlantiko in Varšavsko zvezo znatno napredovali in se celo v mnogih točkah sporazumeli, nekatere točke pa so ostale še sporne. Po Dullesovem poročilu so ministri predsedniki prešli na 4. točko dnevnega reda: poglabitev stikov med Vzhodom in Zahodom. Najprej Eisenhower, zatem pa Faure sta v svojih deklaracijah izrazila prepričanje, da se je treba lotiti »širše izmenjave ljudi, idej in dobrin«. Eden se je strinjal z njim ter pismeno stavil svoje predloge, s čimer se je odrekal ustmenim izjavam.

Takoj nato so zunanji ministri nadaljevali svoje razprave vse do 11.20 in se glede združitve Nemčije in evropske varnosti še vedno niso sporazumeli.

NAVODILA ŠEFOV VLAD ŠTIRIH VELESIL ZUNANJIM MINISTROM

Poiskati je treba učinkovita sredstva

Oktober se bodo zunanji ministri štirih velesil ponovno sestali v Zenevi

Zeneva, 23. julija (AFP). Šefi vlad ZDA, republike Francije, Združenega kraljestva in ZSSR so v želji, da prispevajo k zmanjšanju mednarodne napetosti in uvrstitvi zaupanja med državami, naročili svojim ministrom za zunanje zadeve, naj nadaljujejo s proučevanjem spodaj navedenih vprašanj, o katerih so bila izmenjana stališča na ženevski konferenci, in predložijo učinkovita sredstva za njihovo rešitev, vodeč računa o zvezi, ki obstoja med združitvijo Nemčije in problemom evropske varnosti, in o dejstvu, da zadovoljiva rešitev vsakega problema ustreza interesom konsolidacije mira.

Evropska varnost in Nemčija

Za zagotovitev varnosti Evrope, pri čemer je treba voditi računa o legitimnih interesih vseh narodov in njihovi neodtujljivi pravici na legitimno individualno in kolektivno obrambo, je ministrom naloženo, da prouče razne predloge, vključno naslednje:

1. olajšanje v turističnem prometu;

2. izmenjavanje strokovnjakov, znanstvenikov, tehnikov in umetnikov;

3. izmenjavanje profesorjev in študentov ter predavateljev;

4. izmenjavanje knjig, časnikov, znanstvenih revij in dokumentarnih filmov;

5. prost dostop do virov informacij v raznih deželah, zlasti olajšave za novinarje;

6. izmenjavanje statistik vseh vrst med raznimi deželami;

7. razvoj mednarodnih trgovinskih stikov v medsebojno korist prizadetih dežel;

8. združevanje dežel Vzhodne in Zahodne Evrope v okviru skupnih organizacij, zlasti na področju prometa in energije;

9. ustanovitev skupnega sklada za investicije v Evropi, za dela splošne koristi, ki bi jih lahko uporabljale razne dežele skupno.

Zavedajoč se skupne odgovornosti za rešitev nemškega vprašanja in ponovne združitve Nemčije so se šefi vlad zedinili, da se bo rešitev nemškega vprašanja in ponovne združitve Nemčije na podlagi svobodnih volitev izvršila v soglasju z nacionalnimi interesi nemškega naroda in v interesu varnosti Evrope. Zunanji ministri naj podvzamejo vse ukrepe, ki jih bodo smatrali za potrebne, da bi omogočili sodelovanje drugih zainteresiranih strani ali posvetovanje z njimi.

Razorožitev

Štirje šefi vlad so se v želji, da odstranijo vsako nevarnost vojne in olajšajo vojna bremena, prepričani, da je za zagotovitev mira in blaginje narodov potrebno ustanoviti organizacijo, ki bo imela za cilj kontrolirati in zmanjšati oborožitev in oborožene sile v pogojih, ki nudijo učinkovita jamstva.

Uvidevajoč, da bi vsak uspeh na tem področju omogočil sprostiti velika materialna sredstva, ki bi jih lahko uporabili za mirnosten ekonomski razvoj narodov, tako za izboljšanje njihove blaginje, kakor tudi za pomoč nerazvitem predelom, sporazumeli:

prvič, da si s tem namenom še dalje prizadevajo ustvariti zadovoljiv sistem razorožitve s posredovanjem podkomiteja komisije OZN za razorožitev;

drugič, da svojim predstavnikom v podkomiteju v skladu z mandatom, ki so ga dobili od Združenih narodov, dajo instrukcije, naj pri svojem delu upoštevajo stališča in predloge šefov vlad, ki so jih podali med ženevsko konferenco;

tretjič, da predlagajo, naj bo prihodnji sestanek podkomiteja 29. avgusta 1955 v New Yorku;

četrtič, da naroče zunanjim ministrom, naj vzamejo na znanje

PISMO IZ KAIRA

Tri leta egiptovske revolucije

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Pred tremi leti, v noči med 22. in 23. julijem, je skupina mladih oficirjev egiptovske vojske pod vodstvom Gamala Abdel Nadera zavzela generalštab ter javne ustanove Kaira in Aleksandrije, zaprla kralju zveste oficirje in prevzela oblast. To je bil dogodek odločilne važnosti za zgodovino ljudstva Nilske doline. Prvikrat so prevzeli vodstvo dežele ljudje iz ljudstva in začelo se je obdobje ljudske oblasti, kakor poudarja zdaj vojaško gibanje v Egiptu. Minilo triletno obdobje imenujejo v tej deželi revolucionarno. Revolucija simbolizira tiste pridobitve, ki postajajo iz dneva v dan bolj ljudske. Meščanska revolucija v Egiptu je bila uprizorjena v imenu boja proti gnilemu militarizmu, ki je nad 25 let do kraja izmagoval sile ljudstva in spreminjal delo za stranke v krepst. podkupljivost pa v normalno politično načelo.

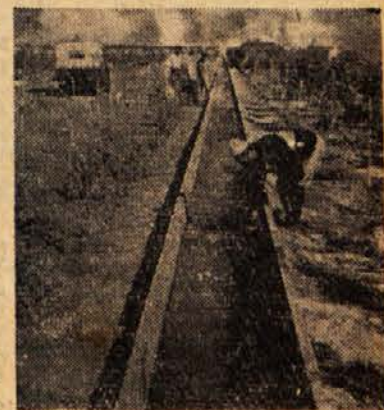
Vojaško gibanje je strmoglavilo vladno paš in begov, vrglo

monarhijo, razglasilo republiko, uveljavilo zakon o agrarni reformi in začelo obdobje velikih načrtov o industrializaciji in napredku gospodarstva. Najnaprednejši del egiptovskega ljudstva je našel izraz svojih stoletnih težnj po svobodi in pravičnejših družbenih odnosih prav v vojski, ki je v svojih vrstah vzgojila skupine oficirjev, zraslih neposredno iz kmečkih slojev. Ni naključje, da je Naser pred nekaj dnevi ponosno izjavil, da njegova družina še zmeraj obdeluje zemljo v vasi Beni Mor.

Nacionalistična gesla in boj proti tujcem so se v tej deželi desetletja izkoriščali kot sredstvo za bogatitev najrazličnejših politikov, ki so potem, ko so prišli na krmilo, obetali ureditev sueškega in sudanskega vprašanja, v resnici pa so se dogovarjali s tujci o nadaljnjem okupaciji narodnega ozemlja in o ohranitvi svoje oblasti. Razen dela za velika notranja vprašanja dežele se je voja-

škemu gibanju posrečilo, da je z vso učinkovitostjo in odločnostjo najprej uredilo vprašanje Sudana, potem pa doseglo svojo največjo zmago — sporazum o umiku angleških čet s področja Sueškega prekopa.

Takoj po ureditvi sueškega vprašanja, ki je dolga leta oviralo sleherni težnjo po reformah, je sledil obračun vojske z najbolj nazadnjaškimi verskimi elementi, ki so hoteli z nasiljem in atentati prevzeti oblast in potisniti razvoj Egipta za več stoletij nazaj. Z odločno likvidacijo vodstva »Muslimanskih bratov« je Naser zagotovil deželj obdobje mirnega razvoja in ocenjevanja poti, po kateri naj Egipt uresniči velike načrte s končnim ciljem »gospodarske in politične osvoboditve posameznika«. Tako je prišlo do revolucionarne napovedi o izgradnji so-

V pokrajini Osvoboditve

cialistične družbe v Egiptu. Ta napoved je pretresla ves arabski svet in močno odjeknila na vsem afriškem kontinentu, ki ga posamezni kolonialci še zdaj imenujejo »črna«.

Ta kvalitativni skok v obravnavanju perečih zadev Egipta ni nastal po naključju, marveč je vsekakor tudi sad nove zunanje politične usmeritve vojaškega gibanja. V nasprotju s prejšnjimi režimi v Egiptu je Naserova vlada razširila sodelovanje zunaj okvira arabskega sveta in navezala takšne stike s celo vrsto držav na prednim družbenim redom, ki so tudi njej omogočile preokret v smeri odločnejšega boja proti zastarosti, nerazvosti in stoletni odvisnosti dežele od tujine. Na to pot je Egipt nujno privedel odpor domačih in tujih kapitalistov, ki so vojaškemu gibanju odrekli sleherni podporo pri izpolnjevanju tistih obljub, ki naj bi egiptovskemu ljudstvu pokazale, da je zdaj v Kairu na krmilu takšna vlada, kakršne Egipt ni imel v minulih stoletjih, ne tisočletjih.

S politiko odločnega odpora proti razdelitvi sveta na bloke in sklepanju paktov, ki naj bi privedli Egipt v eno izmed vojaških organizacij tega ali onega bloka, je zadelo oficirsko gibanje na poskus, da bi od zunaj odločno posegli v notranje zadeve Egipta, hkrati pa so se množile grožnje, ki naj bi osamile Egipt v arabskem svetu, kar se je delno tudi posrečilo.

Na te grožnje je odgovoril Naser z odhodom v Bandung in z aktivno vlogo na tej konferenci, ki je predstavljala Azijo in Afriko in v katero so bile uprte oči vseh petih kontinentov. Ni naključje, da je prav ta azijsko-afriška usmeritev podlaga zunanje politične dejavnosti sedanje egiptovske vlade in da med redkimi odkritosrčnimi prijatelji Egipta takoj za Indijo v tej deželi zmeraj omenjajo Tita in Jugoslavijo, ki sta takoj v začetku pravilno razumela smisel in pomen egiptovske revolucije ter ji nudila nesebično in polno podporo.

Zdravko Pečar

Ho Si Minh na svojem prvem uradnem obisku v Sovjetski zvezi. Na sliki: ob prihodu v Moskvo

FAUROVI PREDLOGI

Za intenzivnejše kulturne in gospodarske stike med Vzhodom in Zahodom

Zeneva, 23. jul. (AFP). Predsednik francoske vlade Edgar Faure je na včerajšnji popoldanski seji ministrskih predsednikov velesil, na kateri so proučevali vprašanje razvoja stikov med Vzhodom in Zahodom, sprožil predlog, v katerem je med drugim rečeno:

Ker organizacija mira ni samo v iskanju sredstev vojaške narave za zmanjšanje mednarodne napetosti, marveč tudi v tem, da se narodom, ki so zdaj ločeni, omogoči postopna vpostavitve tesnih odnosov zaupanja in ker francoska vlada meni, da svetovni mir ne bo čvrsto upostavljen, dokler Evropa znova ne najde svoje enotnosti, ter da je pogoj za postopno vpostavitve evropske enotnosti v tem, da na eni in drugi strani črte, ki zdaj prestopajo deli dva svetova, nastanejo med narodi tesnejši odnosi, med posamezniki lažji stiki, med gospodarstvom obilnejša izmenjava, francoska vlada predlaga:

1. olajšave v turističnem prometu;
2. izmenjavanje strokovnjakov, znanstvenikov, tehnikov in umetnikov;
3. izmenjavanje profesorjev in študentov ter predavateljev;
4. izmenjavanje knjig, časnikov, znanstvenih revij in dokumentarnih filmov;
5. prost dostop do virov informacij v raznih deželah, zlasti olajšave za novinarje;
6. izmenjavanje statistik vseh vrst med raznimi deželami;
7. razvoj mednarodnih trgovinskih stikov v medsebojno korist prizadetih dežel;
8. združevanje dežel Vzhodne in Zahodne Evrope v okviru skupnih organizacij, zlasti na področju prometa in energije;
9. ustanovitev skupnega sklada za investicije v Evropi, za dela splošne koristi, ki bi jih lahko uporabljale razne dežele skupno.

EDEN O STIKIH

med zahodnimi in vzhodnimi deželami

Zeneva, 23. julija (AFP). Eden je »Mi bi želeli, da bi preprosti sovjetski državljani prihajali v zahodne dežele in da bi lahko državljani zahodnih dežel obiskovali Sovjetsko zvezo.« Eden je priporočil omiljenje cenzure ter svobodno razpečevanje časnikov in knjig. Izrekel se je za povečanje trgovine med Vzhodom in Zahodom z razširitvijo sedanjih sredstev. Na koncu je izjavil, da sedanjih omejitev ni mogoče odstraniti z eno potezo, po čem bi se svoje kolege, naj se izjavijo za ta cilj.

Nota SZ in zahodna demarša

glede incidentov v Saigonu in priprav na volitve v vsem Vietnamu

London, 23. jul. (Tanjug). Sovjetska vlada je poslala britanski vladi noto, v kateri predlaga, naj opozore vse udeležence lanske ženevske konference na dejstvo, da pomenijo dogodki v Saigonu kršitev sporazuma o prenehanju sovražnosti v Vietnamu.

Sovjetska vlada je hkrati predlagala, naj pozovejo oblasti Južnega Vietnama in Francije k nujnim ukrepom za redno poslovanje Mednarodne komisije v Vietnamu.

V Foreign Officeu zdaj proučujejo sovjetsko noto. Britanska vlada bo nanjo odgovorila. Predstavniki Foreign Officea pa je izjavil, da bi morala pred tem proučiti to vprašanje Molotov in Eden.

Kar zadeva določbe ženevskega sporazuma o volitvah v vsem Vietnamu opozarjajo, da so zunanji ministri zahodnih sil včeraj v Zenevi sklenili, da bo-

U Nu v Hongkongu

Hongkong, 23. jul. (AFP). Burmanski premier U Nu je davi ob vrnitvi v Rangun prispel v Hongkong.

Na sestanku z novinarji je govoril o perečih mednarodnih vprašanjih. Med drugim je dejal, da je napetost na svetu zadnje mesece po njegovem mnenju znatno popustila.

Kar zadeva Indokino, je rekel, da bi volitve, zamišljene po ženevskem sporazumu, privedle do posušanja napetosti tudi v tem delu sveta.

Ljudje v boju z rekami na Kitajskem

VLAJKO BEGOVIĆ

Jangceekiang ali Modra reka, izvira v Tibetu v pokrajini Cinkiang, teče skozi Rdeči bazen in po soteski pod gorama Topašan in Cingšan, potem pa se pri lčanu spusti v ravnino, teče skozi mnogo jezera, med njimi nekatera dolga nad 100 km, in se izliva v morje pri Sanghaju. Ustje Modre reke je približno sedemkrat večje od površine Jugoslavije. To je ena najlepših pokrajin Kitajske.

Imeli smo priložnost videti reko Jangceekiang v njenem spodnjem toku. Ogromne količine vode se vale po področju, širokem nekoliko 10, 15 ali še več kilometrov. Na obeh straneh se razprostirajo ravnice s svetlozelenimi riževimi polji ter temnozelenimi plantažami čaja in bombaža. Nekatera jezera so podobna morju. Vzdolž Jangceekijanga je gosto omrežje prekopov njegovih pritokov in jezer. Samo ob ustju in v spodnji deli Jangceekijanga so izkopali kakih 35.000 km prekopov. Uporabljajo jih za umetno namakanje polj, za prevažanje ljudi in rib, z blatom iz njih pa gnoje polja. Prekopi vežejo vasi, skopani so skoznje in segajo do posestev in hišnih dvorišč. Če jih gledaš iz letala, so videti ko srebrna pota in steze.

Ce pa se voziš z vlakom po teh ravninah, širokih ko morje, kjer obzorje samo kdaj pa kdaj zakrijejo drevesa okrog vasi, vidiš povsod vse polno jader kitajskih džunk, o katerih bi mislil, da vozijo po zelenih poljih.

Dolina Jangceekijanga je najbogatejša kmetijsko področje Kitajske. Tu prebiva skoraj polovica kitajskega prebivalstva. Ljudje žive tu ne le v vaseh in mestih, marveč tudi na reki. Milijoni stanujejo na džunkah in splavih. Jangceekiang je najnižji pozimi in spomladi, poleti, ko kopni sneg po gorah, ko se začne deževno obdobje, naraste in voda v njem je čedalje bolj kalna. S seboj prinaša velikanske množine blata. Venem letu ga prenese do morja povprečno 600 milijonov ton. V tem času je reka najnevarnejša. V zadnjih tisočletjih ljudje nenehoma grade in popravljajo nasipe, da zadrže pritisk poletnih voda.

Jezera okrog Jangceekijanga uporabljajo kot rezervoarje, ka-

mo odteče del narasle vode. To lahko včasih obvaruje nasipe, da jih ne poruši voda. Reka naraste včasih tako, da pride po njeni strugi v sekundi do 70.000 kubikov vode. Če voda poruši nasipe, nastane katastrofa. L. 1931 je poplavlila blizu 9 milijonov hektarov plodne zemlje. Človeških žrtev je bilo 100.000. Tako kakor lani reka še nikoli ni narasla. Dvignila se je za 30 m, porušila nasipe in poplavlila 10,7 milijona hektarov obdelovalne zemlje. Kakih 10 milijonov ljudi je moralo bežati pred besnečo vodo in poplava je prizadela nad 50 milijonov ljudi. Samo nagli organizaciji pomoči se je bilo treba zahvaliti, da ni bilo mnogo človeških žrtev.

Dramatičen boj se je bil, da bi rešili mesto Uhan ob izlivu reke Hanšuj v Modro reko. To so pravzaprav tri mesta Hankan, U Sang in Hanhajung, ki so se strnili v eno z imenom Uhan. To mesto ima približno poldrugi milijon prebivalcev. Med poplavo l. 1931 je voda zalila pol mesta. Lani je trajal boj z besnečo vodo približno tri mesece. Kakih 160.000 ljudi se je borilo, da bi rešili nasipe, ki ščitijo mesto. Pripeljali so 4,7 milijona vreč, 17 milijonov kubikov prsti in nad 150.000 kubikov lesa. Vzlic temu pa je bilo še pre malo gradiva, da bi zamažili prodore. Dogajalo se je, da so ljudje s svojimi telesi mašili luknje v nasipu, dokler niso pripeljali gradiva. V tem boju z besnečimi vodami so zmagali ljudje, toda samo na področju Uhana.

Ko smo z letalom leteli čez Jangceekiang pri Uhanu, smo videli sledove lanske poplave. Velikanska področja še zmeraj pokriva blato. Temni pasovi vode kažejo, kje so bili prekopi. Pogled na mesto Uhan, v katerem je lepo pomešana riava barva hiš z barvo terakotnih streh sredi bujnega zelenja s srebrenkastimi gladinami jezer in rumeno vodo velikanskega Jangceekijanga, je nepozaben.

Jangceekiang sodi med razmeroma najbolj plovne reke in Kitajci ob tej reki ne grade nasipov

tako hitro kakor n. pr. na Rumeno reki.

Rumena reka

Rumena reka je dolga 4800 km, skoraj dvakrat daljša od Donave, področje, po katerem teče, pa je skoraj štirikrat večje od naše države. Ta reka izvira na severovzhodnih obronkih Tibeta v višini 4300 m, na gorski planoti Sinsuhaj (kar pomeni »Zvezdno morje«), teče proti severu, v puščavo Gobi, potem pa se obrne proti jugu in napravi pri Kajfengu ovinek proti vzhodu ter teče po severni kitajski ravnici. Zadnja leta se izliva Rumena reka v Bajhajvanski zaliv Tihega oceana.

Področje Rumene reke je zibelka kitajske civilizacije in kulture, ki sta se začeli tu razvijati že pred dobrimi 4000 leti. Tu so prvi spomeniki pismenosti izpred 5700 let. Tu so zgradili prekope za umetno namakanje že pred 4000 leti. To področje je že od nekdaj eno prvih gospodarskih, kulturnih in političnih središč Kitajske. Od tod dobiva Kitajska tretjino vseh kmetijskih pridelkov in tu je v zemlji veliko rudno bogastvo.

Narava okrog spodnjega toka Rumene reke je čisto drugačna od narave ob Modri reki. Tu prevladuje rumena barva z odtenci od rdečkaste do rjave. Vse je žolto, voda reke in morja, v katero se izliva, pokrajina okrog nje, pa tudi hiše in iz prsti narejene ograje okrog njih.

Reka Huajho

Porečje reke Huajho je med Rumeno in Modro reko in napodnju pokrajine Honan, Anhvej in Kiangsi. Tudi ta reka je znana po velikih poplavih, ki napravijo ogromno škodo na področju, kjer živi 55 milijonov ljudi. Zaradi poplav te reke je oteženo, pa tudi onemogočeno delo na površini kakih 2,67 milijona ha. V letih 1921, 1950 in 1951 je Huajho prestopil bregove in se razlil po ravnini proti morju. Poplave so povzročile ogromno škodo in zahtevale mnogo človeških žrtev.

Reka Huajho pa sama ni kriva vsega tega. Vzrok je tudi v tem, da z južne strani z grci ni zavarovana pred Jangceekiangom, in tako se vode iz te velike reke razlijejo proti manjši in napolnijo njeno strugo, da prestopi bregove. Tudi na severni strani ni zavarovana pred Rumeno reko, ki ob poplavih vali vode proti jugu v njeno strugo in jo zalije. V kitajski zgodovini je zabeleženo, da je Rumena reka prikrat prestopila strugo Huajhoa leta 1154 in to se je ponovilo večkrat tja do leta 1938, ko se je ta reka polastila spodnjega toka struge Huajhoa in tekla po njej do leta 1947. Rumena reka ne le teče po strugi Huajhoa, marveč jo naposled zasuje in tudi zapusti. Huajho ima svoje vode, ki dotelejo z gore Topišan, in še vode iz vseh 29 pritokov. Ker je vode preveč, zalije ravnino okrog reke in povzroči velikansko škodo.

Od leta 1950 Kitajci regulirajo tudi to reko. Ukrotili so Jangceekiang, zlasti pa Rumeno reko. Po-

tem so regulirali njeno strugo ter struge njenih pritokov v dolžini 5000 km, okrepili nasipe in zgradili nad 2000 km novih. Sedemnajst naravnih jezer so preuredili v rezervoarje z zmogljivostjo 12 milijonov kubikov vode in jih po prekopih povezali z reko Huajho. Na reki in njenih pritokih so zgradili jezove in omrežja prekopov za pretakanje vode in umetno namakanje. Ta dela bodo v kratkem končana, tako da lahko rečemo, da je vprašanje reke Huajho urejeno.

Podobna dela v manjšem obsegu bodo kmalu končana na reki Joahin, ki je čisto poplavlila široka področja okrog Pekinga in Tjencina, zlasti železniško progo Pekang-Tjencin. Zdaj grade ali pa so že zgradili več jezer. Med njimi je največji kvantunški, ki je pravzaprav rezervoar z nad 2 milijona kubikov vode. V hidroelektrarnah delih v zvezi z regulacijo rek so dosegli Kitajci v zadnjih štirih letih velike uspehe. Zgradili so kakih 42.000 km nasipov. Prekopati in prepeljati so morali kakih 2900 milijonov kubikov prsti.

Pravijo, da so začeli Kitajci že pred 4000 leti graditi nasipe in prekope, da bi se zavarovali pred poplavami svojih velikih rek. Ta boj z besnečo vodo so bili do naših dni in ga še nadaljujejo. Pri tem so si pridobili bogate izkušnje in dosegli velike uspehe. Se zmeraj pa niso bili varni pred poplavami. Sele v zadnjem času so lahko začeli z združenimi močmi boj in vse kaže, da bodo v doglednem času ukrotili velike reke.

Gradnja mostu na reki Han

PRIPRAVE NA ŽENEVSKO KONFERENCO ZNANSTVENIKOV (II)

Mednarodno sodelovanje na področju mirnodobne uporabe jedrske energije

Zasedanje B se bo ukvarjalo s problemi kemije, metalurgije in tehnologije atomskih surovin. Pridobivanje in obdelava atomskih surovin velja za temeljno in najvažnejšo etapo v razvoju in proučevanju jedrske energije. Na prvih zasedanjih bodo govorili o ležiščih in rudnikih urana in torija na svetu in v posameznih deželah, kakor tudi o odkrivanju radioaktivnih rudnin na terenu. Potem bodo obravnavali kemijo produktov fisije in kemije prvin, težjih od urana, ki jih izdelujejo umetno, kakor so plutonij, kirij itd. Na programu so tudi procesi pridobivanja urana in torija iz revnih in bogatih rudnin, kakor v obliki koncentratov, tako tudi kot čistih kovin.

Posebej bodo obravnavali posebne snovi, potrebne za obratovanje reaktorjev, kakor so težka voda, grafit, beradij ali kadmij in cirkonij. Govorili bodo tudi o novjših načinih uporabe atomskega goriva ter mešanic urana in plutonija, urana in torija ali celo tekočega goriva, mešanice bizmuta in urana. Na koncu bodo govorili o tehnoloških procesih izločanja produktov iz gorljivih snovi, atomskega pepela zelo intenzivne radioaktivnosti, o ravnanju z njim, spravljanju itd.

Dela naših znanstvenikov

Na zasedanje B sodi večina del iz Jugoslavije. Najprej bodo 11. avgusta prebrali delo sodelavcev Inštituta »Boris Kidrič« v Vinči Milojevića, Kostića in Petrovića o najnovejših tipih laboratorijsko razvitih instrumentov za terensko iskanje radioaktivnih rud, potem bo 16. avgusta na dnevnem redu delo akademika in podpredsednika Zvezne atomske komisije prof. Pavla Savića z njegovima sodelavcema Ribnikarjem in Pavlovićem o vlogi nekaterih katalizatorjev v procesih med težko vodo in vodikom. Istega dne bo sodelavec Inštituta »Boris Kidrič« Sušić v po-

sebej organizirani razpravi posajnil svoje uspehe v delu na področju polarografije urana.

Najbrž bodo spet v okviru takšne posebne razprave proučili tudi delo šefa tehnološkega laboratorija Inštituta »Boris Kidrič« in inž. Logomerca in inž. Bunje iz Zavoda za geološke, rudarske in tehnološke raziskave o procesih pridobivanja urana iz rud, ki jih v polindustrialnem obsegu že uporabljamo v Jugoslaviji kot pripravljalne prehodne faze na poti k industrijski proizvodnji.

V medicini in industriji

Zasedanja serije C obsegajo metode in tehniko uporabe radioaktivnih izotopov na raznih področjih, največ pa v medicini in biologiji. Strokovnjaki proučujejo izdelavo radioaktivnih izotopov v diagnostiki in zdravljenju, biološke, genetske in ekološke učinke, obsevanja, probleme zaščite, zdravljenja posameznih specifičnih bolezni, kakor so levkemija, rak itd. Posebna zasedanja bodo posvetili praktični uporabi izotopov v kmetijstvu, zlasti za pridobivanje novih vrst in povečanje donosa kmetijskih kultur.

V zadnjih petih zasedanjih bodo govorili o reaktivnih izotopih v raziskovalnem delu, metalurgiji, v industriji na splošno, o novem tipu terenskih rentgenskih aparatov brez rentgenskih cevi in uporabi toka za njihov pogon prek sterilizacije živil do kontrole nad tehnološkimi in proizvodnimi procesi, kakor tudi o avtomatskih napravah in tovarnah, upravljenih na daljavo s potrebnimi, za uporabo nevarnimi elementi.

Zasedanje C bo zaključeno z referatom o jedrskih baterijah in raziskavah na področju neposrednega spreminjanja radioaktivnega žarčenja v elektriko, kar bi pomenilo, če bi bilo možno, velikanski napredek v učinkovitosti uporabi jedrske energije. Zdaj se namreč sproščena jedr-

ska energija najprej spremeni v toploto, toplota pa z veliko izgubo v uporabno energijo.

Temeljna naloga konference

Zaključeno plenarno zasedanje bo posvečeno mednarodnemu sodelovanju. O tem vprašanju bodo govorili predstavniki SZ in ZDA. Na področju mednarodnega sodelovanja je dalo v eni najkoristnejših oblik svoje konkretne prispevke 33 dežel, pa tudi svetovne organizacije za zdravstvo, prehrano in kmetijstvo ter mednarodne organizacije s prijavo svojih del in sodelovanjem na konferenci v Ženevi. Prispevek Jugoslavije k temu mednarodnemu sodelovanju je njenih 18 vposlanih del znanstvenikov in strokovnjakov Zvezne atomske komisije, inštitutov »Boris Kidrič« v Vinči, »Rudjer Bošković« v Zagrebu in »Jožef Stefan« v Ljubljani ter Zavoda za geološke, rudarske in tehnološke raziskave v Beogradu. Skupaj z ostalimi deželami bo Jugoslavija prek svojih del in predstavnikov aktivno sodelovala v delu ženevske konference s svojimi izkušnjami in uspehi na področju jedrske energije, na katerem je začela šele nedavno delati in se razvijati. Njenih 18 del sodi v temeljno delovno gradivo konference, ki bo kot dokumentacija po končanem zasedanju natisnjeno v štirih jezikih: španskem, francoskem, angleškem in ruskem.

Aleksander Milojević

Adenauer namerava v Moskvo v septembru

Ženeva, 23. jul. (AFP). Tri zahtodne vesilele bodo v kratkem skupno poskušale začeti pogajanja o svobodnih volitvah v Južnem in Severnem Vietnamu. To nalogo so dobile v smislu lanskega ženevskega sporazuma o Indokini. Navezale bodo v tej zvezi stike z južnovietnamsko vlado. Ngo Dinh Diem namo skušale dokazati, da je podpis francoske vlade na ženevskih sporazumih veljaven tudi za južnovietnamsko vlado. Strokovnjaki so imeli v Ženevi posebne razgovore o skupnem koraku Francije, ZDA in Velike Britanije.

Zaključki Skrbniškega sveta OZN

New York, 23. jul. (AFP). Skrbniški svet OZN je večeraj zaključil svoje XVI. zasedanje, na katerem je proučil položaj v italijanski Somali in na pacifiških otokih, ki jih upravlja ZDA. Med tem zasedanjem je Svet sklenil poslati misije v Togo, deželo v francoskem skrbništvu, in Kamerun, ki je v britanskem skrbništvu. V prvem odposlanstvu bodo predstavniki Indije, Avstralije, Sirije in ZDA, v drugem pa predstavniki Haitskega otočja, Belgije, Formoze in ZDA.

Zahodni trije zunanji ministri: Dulles, Pinay in Macmillan

TRI, STIRI DROBNE IZ ŽENEVE

Ob robu konference

(Od našega posebnega dopisnika)

Ženeva, 22. julija

Prebivalci Ženeve so z zadovoljstvom ugotovili novost: na poslopju hotela Metropol, sedežu delegacije Sovjetske zveze, vihra poleg sovjetske zastave s srpom in kladivom tudi rdeča švicarska zastava z belim križem. Ljudje se spominjajo osemletne sovjetske zastave lani na istem poslopju in so z zadovoljstvom sprejeli ta prijateljski izraz pozornosti, ki priča o novem ženevskem vzdušju.

Stevilni ženevski gostje bodo pustili švicarski urarski industriji mnogo deviz. Predsednik Eisenhower pa se je zadovoljil s popravilom svoje stare ure, ki so mu jo ženevski mojstri temeljito pregledali. Njegov adjutant je neki sloveči urarski trdniki zapal njegov zlati kronometer, ki ga cenijo na 4000 dolarjev. Razen ur kaže datum, dan in tednu ter mesec in lunine mene. Eisenhowerji je podarila to slovečo uro vdova nekega ameriškega milijarderja. Po njegovem naročilu so izdelali to uro leta 1930 v Ženevi.

Dopisniki poljskih časnikov so priredili danes na narodni praznik svoje republike v prostorih Doma tiska skromen sprejem. Dopisnik nekega poljskega emigrantskega časnika iz Londona

je uporabil to priložnost za kratek propagandni govor. Začel in zaključil ga je z geslom: »Kolegi, nikar ne pijte te komunistične vodke!«

Toda mnogi novinarji so menili, da je ta demonstracija neokusna ali da vsaj ni v duhu razpoloženja na tem sestanku v Domu tiska, ali pa iz kakega drugega, mnogo preprostejšega razloga. Vodka je hipoma izgubila, na mizah je ostalo mnogo praznih steklenic in emigrant je žalostno opazoval to razdejavanje, ta zgovorni dokaz, da njegovo geslo o komunistični vodki ni doseglo zaželenega uspeha.

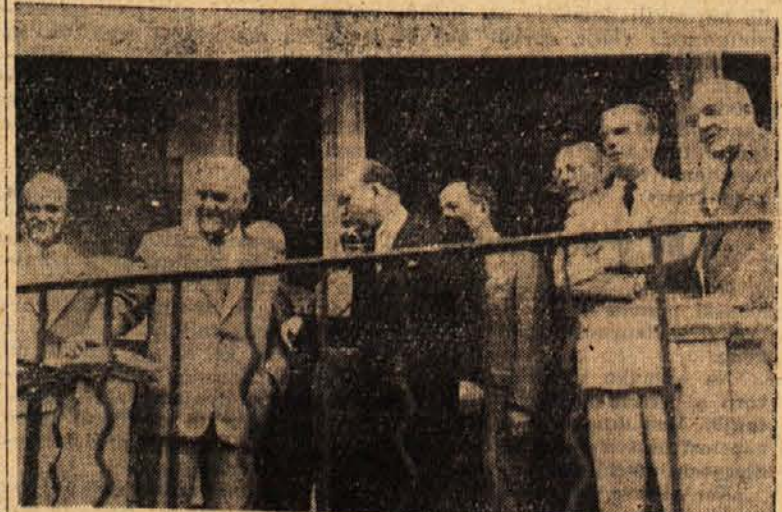
Uslužbenec ameriške varnostne službe, ki jih je te dni v Ženevi precej, je strogo povedano piti alkoholne pijače 12 ur pred začetkom službe. Cola-cola pa menda ni priljubljena pijača Američanov. Ko so se večeraj hoteli nekoliko bolj razgibati in nadomestiti, kar so zamudili v 24 urah med službo in po njej, so se nekoliko razkorčili. V nekem baru so razbili zrcalo in pretepli nekaj ljudi, ki niso pravočasno zbežali. Disciplina je disciplina. Vse te »junake« so poslali s prvim letalom v ZDA, stroške pa jim bodo baje odtegnili od plač. Ameriški konzulat je lastniku bara in poškodovanim domačinom takoj plačal odškodnino.

O sinočnji večerji pri predsedniku švicarske konfederacije so znani samo najbolj splošni podatki: jedilni list, seznam pijač in seveda tudi seznam povabljenih gostov. O vsem drugem niti ugotoviti ni bilo moč. Izprehajališče Bastion so zaprli že popoldne in ga izpremenili v trdnjavo, kakor pravijo sami švicarski pazniki. Okrog železne ograje so stali vojaki z mitraljezi, pa tudi v parku je čuvarjev kar mrgolelo.

V palačo so smeli seveda samo ljudje, ki so imeli posebno dovoljenje. Pred palačo se je zbrala velika množica radovednežev, da bi videli povabljenega goste. Med gledalci je bilo tudi mnogo visokih švicarskih funkcionarjev. Zadovoljiti so se morali s prizorom, ki se je nudi kateremukoli državljanu ali... novinarju.

V trenutku, ko se je predsednik Eisenhower obrnil na Bulgana in predlogom o medsebojnem letalskem kontroliranju področja ZDA in Sovjetske zveze, prav ko je izgovoril besede: »Obracam se zlasti na predstavnike SZ, ker imata naši deželi velike količine novega in strašnega orožja...« je nastala v dvorani popolna tema. Po kratkem presenečenju pa so delegati počili v smeh. Luči so znova zagorele. Slo je samo za kratek stik.

Bogdan Pesić

Po kosilu pri Edgarju Fauru

PRAZNOVANJE DNEVA VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA

Dva tisoč ljudi v paradi v Mežici

Zvečer akademije, kresovi in rakete, na Dan vstaje pa doslej največja zbor borcev in delovnega ljudstva Zgornje Mežiške doline

Prebivalstvo bodoče komunne Črna je ob letošnji proslavi Dneva vstaje zabeležilo sijajen uspeh. Staro in mlado iz Koprivne, Helene pod Peco, iz gorskega Javorja, iz Zrjavca in Črne v dolini je prihitelo v rudarsko Mežico. Doslej ne pomnijo, da bi bilo kdajkoli poprej toliko ljudi, dva tisoč, v povorki in skoro toliko na zborovanju po paradi. To je vsekakor uspeh, saj je na področju bodoče komunne Črna nekaj manj kot 8000 prebivalcev. Proslava Dneva vstaje se je začela 21. julija zvečer, ko so zagoreli kresovi na okoliških hribih; hkrati so zagorele rakete in po dolini se je razleglo streljanje iz možnarja. Na svečano

uniformi jahal komandant parade Albert Vodovnik, ki je pred tribuno raportiral republikemu poslancu in predsedniku iniciativnega odbora komunne Črne Ivanu Hercogu.

Potem so zabobneli možnarji, rudniška godba je zaigrala partizansko koračnico in mimo tribune, na kateri so bili predstavniki političnih in drugih organizacij, je prikorakalo 16 zastavonoš, za njimi pa rezervni oficirji z ostalimi bivšimi partizani, aktivisti, interniranci in izseljenci.

Pred vsako skupino so nosili prapor, a na prsih mnogih borcev so se blestela številna odlikovanja. Za njimi je šel vod čvarjev naših meja, ki so bili prišli na željo prebivalcev iz Dravograd. Za njimi so šli obvezniki predvojske vzgoje, upokojenci, gasilci, člani rudniške reševalne ekipe in organizacije PLZ, bolničarke, člani društev Partizana, strelci, taborniki, lovci, planinci in nazadnje folklorne skupine v krasnih žiljskih nošah.

Po mimohodu so bivši borci v imenu vsega prebivalstva in ob salvah voda graničarjev položili vence pred spomenik padlih v borbi za Koroško v prvi svetovni vojni in v letih od 1941/45. Nato je bilo na bližnjem trgu zborovanje, ki se ga je udeležila skoraj polovica prebivalstva. Ko je priljubljeni koroški partizan Ivan Hercog predložil množici velik pomen praznovanja, sta zapela več pesmi pevske zboru iz Mežice in Črne. Na koncu pa so ob spremljavi rudarske godbe na pihala zapeli še Internacionalo.

Obisk partizanskih krajev in družin padlih borcev v ptujem kraju

Na predvečer Dneva vstaje 21. t. m. so iz raznih krajev ptujkega okraja prispele partizanske patrulje v Ljudski vnt pri Ptuj, kjer jih je v imenu Okrajnega odbora Zveze borcev sprejel tov. Simon Belšak. Ob sprejemu je imel krajsi nagovor, nakar so predstavniki patrulj prevzeli venec in ga ponesli na grobnico heroja Lacka in njegovih sodelavcev. Združeni pevske zbor »Svobode« iz Ptuja in Kidričevega je zapel nekaj partizanskih pesmi, nakar so člani patrulj ob pokanju pušk in petju prižgali taborni ogenj, ob katerem se je razvilo ljudsko veselje, ki je trajalo pozno v noč. Na Dan vstaje pa so številne skupine članov Zveze borcev obiskale partizanske kraje in družine padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja.

Celo povorke na poti iz Polene v Mežico

Veliko partizansko srečanje pod Malo Kopo na Pohorju

Na Dan vstaje so se 1400 m visoko na Pohorju spet srečali bivši borci in domačini, ki so partizanskim enotam pomagali v najtežjih dneh z vsem, kar so imeli. Prišli so od vsepovsod — v prvi vrsti iz Mislinjske, Dravske in Mežiške doline ter iz vseh krajev partizanskega Pohorja.

Ceprav je veliki zbor pod Malo Kopo motilo slabo vreme, se je na dan praznika zbralo 1500 ljudi, med njimi tudi sekretar OK ZKS Maribor Vlado Majhen, sekretar OK ZKS Murska Sobota Miloš Ledinek in ljudski poslanec Ivo Janžekovič. Proslave se je prav tako udeležila tudi patrulja II. grupe odredov z narodnim herojem Ivanom Kovačičem-Elenko na čelu. Vse je pozdravil predsednik OLO iz Slovenjegrada in predsednik gradbenega odbora Doma Ivo Škerlovnik. Zadržali so se vsem, ki so pomagali v veliki meri služila kot okrevanje partizanskim invalidom in oddih potrebni bivšim borcem sploh. Ko je predal ključke Doma gospodaru, je star pohorski partizan Franc Zalaznik-Leon odkril

Otvoritev razstave naprednega gibanja v Mariboru

V Mariboru so proslavili Dan vstaje z otvoritvijo razstave naprednega gibanja NOB. Razstavo je odprl ravnatelj Pokrajinskega muzeja profesor Bogo Teply. — O Dnevu vstaje in o revolucionarnem gibanju na Stajerskem je govoril tov. Čizmek. Razstava, ki so jo ogledali predstavniki politične in javnega življenja v Mariboru, je zelo skrbno pripravljena v novih prostorih pokrajinskega muzeja v ulici heroja Tomšiča 5. V 12 sobah so razstavljene fotografije, tisk, grafiki in razni predmeti, ki prikazujejo revolucionarne dogodke na Stajerskem od nastopa generala Maistra pa do osvoboditve l. 1945.

Spominsko ploščo so odkrili

Terenska organizacija Zveze borcev Litostroja je v četrtek, 21. julija odkrila spominsko ploščo Darku Marušiču-Blažu v Drabovnjakovi ulici. Ko je mladinska godba na pihala »Svobode« odigrala himno, je imel predsednik Zveze borcev terena »Litostroja« govor, v katerem je orisal delo in življenje narodnega heroja Blaža. Potem, ko je Darko Marušič odšel iz Krasa v Italijo, je živel tam do 1931. leta. Ko se je vrnil nazaj, se je kmalu vključil v napredno gibanje in postal član Partije. Med okupacijo se je vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Novembra 1943. leta so ga na Primorskem obkrožili Nemci. Pri prebijanju iz obroča je padel. Ob koncu spominske svečanosti je zaigrala godba »Internacionala«.

Slavnost v Delavnici železniških vozil »Boris Kidrič« v Mariboru

Včeraj je delovni kolektiv Delavnice Boris Kidrič praznoval 90-letnico svojega obstoja in 10-letnico osvoboditve. Svečanosti so prisostvovali vsi člani in številni gostje, tako član Izvršnega sveta Fran Leskošek-Luka, zvezni poslanec Simončič, predsednik mesta Maribor, ter predstavniki železniških direktij iz Zagreba, Skopja, Beograda, Novoga Sada itd. Predsednik delavskega sveta Ljubo Granda je udeležencem proslave

na pročelju postojanke ploščo padlim partizanom. Nato je govoril še vodja partizanskih bolničaric na Pohorju dr. Ivo Kopač-Pavček. Izrazil je svojo in hvaležnost sto in sto ranjenecem kmetom in zlasti ženicam, ki so v nameri skrbeli za oskrbo bolnic.

Veliko partizansko srečanje je bilo Pohorjem zelo všeč. Razveselila jih je udeležba starih borcev, pa to, da sta jih obiskali godbi na pihala železarne Mute in iz Slovenjegrada Gradca ter Invalidski pevski zbor, ki je z lepo partizansko pesmijo navdušil prav vse.

Odkritje spominske plošče v Zasavju

Trbovlje, 23. julija. Iz Trbovelj so zvečer pred Dnevom vstaje šle štiri partizanske patrulje na Partizanski vrh in na Vrhe, kjer je bila naslednji dan glavna proslava. Okoli 2000 Trboveljčanov pa se je zvečer zbralo na letnem telovadišču Partizana, kjer so dramske družine »Svobode« iz Zagorja uprizorile Bratka Krefta zgodovinsko dramo »Velika puntarija«. Zal je predstavlo po tretjem dejanju prekinil hud nalič. Navzlic nestalnemu vremenu je zarana na Dan vstaje pohitelo na Partizanski vrh precej prvoborcev in članov Zveze borcev ter Trboveljčanov. Najprej so se zbrali pri Prašniharju pod Partizanskim vrhom, kjer je mestni odbor Zveze borcev Trbovlje postavil spominsko ploščo trem padlim prvoborcem: Nandetu Šušterju, Francu Baldetu in Francu Žužmanu, ki so bili na tem mestu izdani ter padli 6. januarja 1942.

Stari borci in revolucionarji v Podkrajju pri Hrastniku

Hrastnik, 23. jul. Hrastniška Zveza borcev in SZDL sta na Dan vstaje pripravili glavno proslavo v Podkrajju pri Hrastniku, kjer so na Pintarjevi zidnici odkrili spominsko ploščo. V tej zidnici so se v letih 1937 do 1940 zbirali revirski revolucionarji Lidija Sentjurčeva, Sergej Kraigher, Miha Marinko, Miha Jerič, Lojze Hohkraut, Helena Borovšek in drugi. Tu so na sestankih razpravljali o revolucionarnem boju zasavskega proletariata. Odtod je prihajala pobuda za boj delovnega razreda in odtod so organizirali štrajke v Hrastniku, Zagorju in Trbovljah. Spominske slavnosti v Podkrajju so se udeležili mnogi stari borci in revolucionarji ter Hrastničani in gostje. Ob odkritju spominske plošče, pri čemer sta sodelovala hrastniška godba in pevski zbor Svobode l., je govoril o zgodovinskem boju delavskega razreda in njihovih revolucionarnih prvoborcih predsednik okrajnega odbora ZB Ivo Šorn-Bojan.

Spominsko ploščo je odkril član mestnega odbora Zveze borcev tov. Adam Brečko, o treh prvoborcih in o dogodku samem pa je govoril prvoborec Jože Umek-Zepl. Potem ko so odkrili spominsko ploščo in položili vence, so odšle partizanske patrulje in udeleženci na Vrhe, kjer je bila pred spomenikom prve revirske partizanske čete glavna proslava Dneva vstaje, ki jo je otvoril tajnik mestnega odbora Zveze borcev tov. Franc Narat. O pomenu Dneva vstaje in pridobitvah narodnoosvobodilne borbe pa je govoril prvoborec Jože Umek. Pri odkritju spominske plošče in na glavni proslavi sta sodelovala delavska godba iz Trbovelj in pevski zbor Svobode II pod vodstvom prof. Cirila Ponikvarja.

(NADALJEVANJE IN KONEC)

Pripombe k osnutku zakona o delovnih razmerjih v gospodarstvu

Osnutek zakona o delovnih razmerjih opušča denarno kazen kot ostanek preteklosti. Uvaja pa disciplinske kazni: opomin, pisni ukor, strogi ukor (ki se objavi kolektivno) in odpuščanje. Najkrajše kazni, odpuščanje, lahko izreče samo disciplinsko sodišče v podjetju, ostale kazni pa lahko izreče direktor. Pri tem bi bil izzveti član delavskega sveta in upravnega odbora, katerim bi kazenski kazni lahko izreče kolikolično samo disciplinsko sodišče, ne pa direktor, vendar bi bilo treba — po nekaterih mnenjih — v takem primeru članu delavskega sveta ali upravnemu odboru poprej odvzeti imuniteto, kot je to primer z ljudskimi poslanci, če zagrešijo kaznivno dejanje. Prav tako nekateri predlagajo, naj bi zakon vseboval natančnejša določila glede tega, v kakšnih primerih bi bilo možno odvzeti delavcu z odpuščanjem, da bi se na ta način zmanjšala možnost za uganjanje samovolje.

O kazenski premestitvi na nižje delovno mesto zakonski osnutek ne govori. Takšno kaznovanje ni v gospodarskem interesu podjetja, razen tega pa pomeni v nekem smislu denarno kazen (ker delavec na nižjem delovnem mestu manj zasluži kot prej), ki jo zakonski osnutek opušča. Takšno kaznovanje zdaj ponekod še uporabljajo in zagovarjajo (n. pr. na železnici, kjer pomeni premestitev večkrat ne samo kazenski, ampak tudi varnostni ukrep).

Po osnutku zakona naj bi bilo disciplinsko sodišče v vsakem podjetju, kjer je zaposlenih več kot 15 ljudi. Po drugih predlogih pa naj bi bilo disciplinsko sodišče v vsakem podjetju, ki ima več kot sedem ljudi, za manjše kolektive pa naj bi bilo disciplinsko sodišče izven podjetja (n. pr. pri občinskem ljudskem odboru), da bi preprečili samovoljo vodilnih uslužbencev, ki je je največ ravno v malih kolektivih. Vendar ima ta predlog to slabost, da bi imelo disciplinsko

sodišče izven podjetja v nekaterih občinah, kjer je veliko malih podjetij, ogromno dela, ki ga ne bi moglo dobro opravljati. Pregon zaradi kršitve službene dolžnosti bi zastaral v 30 dneh po storjenju kršitve oziroma od dneva, ko se je zanjo zvedelo. To določilo zasleduje vzgojni namen disciplinskega ukrepanja: vsakdo, ki je kaj zagrešil, naj za kršitev takoj odgovarja, kar bo na krivca pozitivno vplivalo. Razen tega bo na ta način možno preprečiti sedanjo nepravilno in obsodno vredno prakso, da v mnogih podjetjih dolgo sprejeto manjše kršitve, ko pa se človeka hočejo odkriti, mu vsujejo na glavo vse grehe celo za dolgo dobo nazaj, pri čemer dostikrat tendenčno prikazujejo večjo krivdo delavca, kot jo je le-ta v resnici storil.

Pri določbah o prenehanju delovnega razmerja zakonski osnutek nikjer ne omenja izstopa delavca iz delovnega razmerja. Vendar naj bi — po nekaterih predlogih — zakon vseboval tudi določbo, da sme delavec izstopiti iz delovnega razmerja v primerih, če se delodajalec obnaša proti njemu nemoralno, če ga navaža h kaznivemu delu, če mu ne izplača plače v določenem roku, ali če ne poskrbi za nujno higiensko-tehnično zaščito. Izstop pomeni sankcijo delavca zoper podjetje, zato naj bi delavec obdržal v takem primeru pravice, kot če bi mu bilo odpovedano (pravico do materialne oskrbe za čas nezaposelnosti itd.).

ODPOVED DELOVNEGA RAZMERJA

Zelo pomembna so v zakonskem osnutku določbe glede odpovedi. Po tem osnutku ne bi bilo možno odpovedati bolnim osebam, nosečnicam in doječim materam, delavcem, ki so na vojaških vzhlih, članom delavskega sveta ozir. upravnega odbora (ki jih je možno opustiti po razsodi disciplinskega sodišča), ljudskim odbornikom oziroma poslancem v zboru proizvajalcev ter

redili bodo tudi partizanski miting na strelišču narodnega heroja Matija Verdника-Tomaža pod geslom — Se pomnite tovariši. Ob tej priliki bodo partizanske patrulje obiskale grobove padlih borcev in talcev in spomenike, pred spomenikom padlih borcev na Javorniku bo velika slovesnost in polaganje vencev, istočasno bo zbor vseh internirancev in izgnancev z vse Gorenjske za Delavskim domom v Jesenicah.

Posebnost teh prireditev bo tudi odbojarska tekma med reprezentanco Holandske in Jesenice na športnem igrišču Pod Mežakljo.

Na večer pred občinskimi prazniki kovinarskih Jesenic, 31. julija ob 19. uri, pa bo revija združenih pevskih zborov radovljiškega okraja na vrtu Delavskega doma.

Dne 1. avgusta bo na Jesenicah slavnostna seja LOMO Jesenice in vodstev vseh političnih, družbenih in kulturnih organizacij v pooblaščen občinskih praznik. Ob tej priliki se bodo jeseniški kovinarji spominjali slavnih dni, ko so leta 1941 jeseniški prvoborci izvedli prve sabotažne in napadalne akcije. Sedemdeset jeseniških prvoborcev je skupaj s ostalimi gorenjskimi partizani že sredi julija 1941 organiziralo na Jelovici pod vodstvom tov. Zagorja in Jožeta Gregorčiča prvo Cankarjevo partizansko četo, ki je postala potem kmalu silna udarna

pest gorenjskih partizanov in strah okupatorjem in domačim izdajalcem. V noči od 31. julija na 1. avgusta leta 1941 so jeseniški prvoborci-partizani pod vodstvom Jožeta Gregorčiča in bratov Kernikov, Stražarjev in Benedičičev izvedli rušilne akcije na mostove v Mostah pri Zirovnici. V zori 1. avgusta 1941 pa so jeseniški partizani doživeli svoj ognjeni krst. Njih taborišče na Obranci nad Poljanami na Mežakliji je bilo po zaslugi domačega izdajalca izdano in napadeno. V tem boju sta padla dva mlada skojevca, Arzenšek in Ferdo Koren. V spomin na te slavne dni proslavljajo jeseniški kovinarji letos že drugič svoj občinski praznik.

Proslava v Kranju

Praznik vstaje so v Kranju lepo proslavili. Na večer pred praznikom je govoril v svečano okrašenem Parku svobode o pomenu 23. julija predsednik SZDL za komuno Kranj Martin Košir. Predstavniki množičnih organizacij so nato položili vence na grobove in spominske plošče padlih v narodnoosvobodilni borbi.

Na sam praznik pa so mnogi delovni kolektivi organizirali izlete v okolico, v kraje, kjer so se borili med narodnoosvobodilno borbo.

Tem nasprotna pa so mnenja, po katerih naj bi zakon le dopuščal možnost pritožbe zoper odpoved tudi na organe izven podjetja. Tak organ, ki naj bi prejel pritožbo, ne bi imel pristojnosti, da bi bil ali arbitraž, ki naj bi ostala (dasiravno je njeno delo v nekaterih pogledih pomankljivo) ali redno sodišče ali pa inšpekcija dela. Vsekakor pa kaže ta problem v razpravi še temeljiteje proučiti.

VISINA MATERIALNE OSKRBE V CASU NEZAPOSLENOSTI NAJ BI SE RAVNALA PO DELOVNI DOBI KORISTNIKOV

Določila zakonskega osnutka glede materialne oskrbe delavcev in uslužbencev, ki ostanejo brez svoje krivde nezaposleni, predvidevajo, da bi imel pravico do te oskrbe tisti, ki je bil dotlej neprekinjeno v delovnem razmerju vsaj eno leto, ali dvajset mesecev s prekinitvijo v zadnjih dveh letih. V cenzus, ki omogoča pravico do oskrbe, se ne bi šteli dohodki ostalih družinskih članov oskrbovanca, ki izvirajo iz delovnega razmerja. Za delavce z najmanj sedemletno delovno dobo v zadnjih devetih letih pa se v cenzusih ne bi šteli niti drugi dohodki (n. pr. iz kmetijstva) družinskih članov.

Visina materialne oskrbe za nezaposlene bi se ravnala po dolžini delovne dobe koristnika. Znašala bi 40% plače za delavce, ki imajo manj kot 5 let delovne dobe, 50% za tiste, ki imajo od 5 do 10 let in 60% plače za tiste, ki imajo delovno dobo daljšo od 10 let.

Zakonski osnutek pomeni dokajšen napredek delovne zakonodaje in njeno prilagajanje pridobitvam delavskega samoupravljanja. Seveda pa je to še osnutek, ki ga bo razprava bržkone še v marsičem spremenila oziroma izpopolnila.

M. Z.

Odbor združenega dolenskega okraja je zasedal

V sredo je bila v Novem mestu prva redna skupna seja obeh zborov novoizvoljenega okrajnega ljudskega odbora, na kateri so bili tudi nekateri ljudski poslanci Dolenske. Na ločenih sejah obeh zborov so najprej potrdili izvolitve odborov iz posameznih dosedanjih okrajev. OLO Novo mesto šteje zdaj 110 odbornikov, od katerih jih je v okrajnem zboru 60, v zboru proizvajalcev pa 50. Od tega ima dosedanjí okraj Novo mesto v okrajnem zboru 42 odbornikov, okraj Črnomelj 15 in del okraja Krško 3 odbornike, v zboru proizvajalcev pa imajo: v proizvajalski skupini industrije, trgovine in obrti Novo

mesto 17, Črnomelj 6 in Krško 1 odbornika, v skupini kmetijskega pa Novo mesto 26, Črnomelj 6 in Krško 2 odbornika. Izvoljenih je bilo doslej 109 odbornikov, medtem ko je mesto odbornika iz industrijske skupine trenutno nezasedeno in bodo na področju občine Kostanjevica — Podbočje razpisali volitve.

Odborniki so izvolili za stalnega predsednika okrajnega zbora Janeza Zuniča iz Črnomlja, za predsednika zbora proizvajalcev pa Henrika Cigoja iz Novega mesta. Na prvi skupni seji obeh zborov OLO je nato najprej poročal o dosedanjem delu iniciativnega odbora za vzpostavitev komun njegov predsednik Franc Pirkovič, nakar so odborniki volili predsednika novega okrajnega odbora na področju gospodarstva, zlasti pa še kmetijstva, zelo obsežno, so izvolili dva podpredsednika: Nika Belopavliča, dosedanjega podpredsednika OLO Črnomelj, in Viktorja Zupančiča, dosedanjega predsednika OLO Novo mesto, ki je bil pred kratkim izvoljen za novega predsednika združenega Zdravstva za Dolensko. Za tajnika OLO je bil imenovan dosedanjí tajnik Zveze Pere.

Zatem so izvolili več komisij, ki bodo uredile različna dela ob združevanju sedanjih obeh okrajev.

Poročilo o stanju posevkov

Pšenico in rž so pričeli žeti v vseh okrajih. Na Primorskem je pšenica že požeta, v Prekmurju pa se žetev pšenice bliža koncu. Predvidevamo, da bosta konec prihodnjega tedna pšenica in rž požeta. Zgodnejše sorte ovsa dozorevajo. Rja, ki se je sicer pojavila, je zmanjšala pridelek le v nekaterih krajih. Pridelek pšenice bo nadpovprečen. Od nekaterih vzorčnih semenarjskih posestev smo dobili sporočilo, da je pridelek ječmena prav zadovoljiv.

Neurja so le lokalno zmanjšala pričakovani pridelek. Koruza se je zadnje dni zaradi toplega vremena močno popravila in pričena cveteti. Strnišne rastline že sejejo, v Prekmurju pa so že vzkalile. Zgodnje sorte krompirja že dozorevajo, so pa v krajih, ker niso pravočasno škropili ali prašili, napadene od krompirjeve plesni. Kjer so nasadi močno napadeni, priporočamo, da se cima takoj pokosi in spravi z njive, krompir pa približno teden dni kasneje izkopljajo, ker bi sicer bolezen napadla tudi gomolje in bi začeli gniti.

Krmne okopavine so dobro razvite in obetajo zadovoljiv pridelek. Košnja in spravilo sena sta v glavnem končana, razen v hribovitih predelih, kjer navadno samo enkrat kose. Kjer je bilo seno zgodaj pokoseno, se otava prav dobro razvija in bo kmalu druga košnja.

Kmetijski inštitut Slovenije

Zapisreisa odbornikov OLO Ptuj

V sredo 20. t. m. se je v Ptuj prvič sestala novi OLO, sestavljen iz dosedanjih odbornikov ptujkega okraja in odbornikov priključnih krajev Ljutomerskega okraja. Novi odbor šteje 68 odbornikov okrajnega zbora in 53 odbornikov zbora proizvajalcev. Seje se je udeležil zvezni poslanec tov. Jože Potrč. Na ločenih sejah sta oba zbora zapisreila, nakar so odborniki na skupni seji izvolili predsednika in podpredsednika ter imenovali tajnika novega okrajnega odbora. Za predsednika je bil soglasno izvoljen tov. Jože Trnšek, za podpredsednika tov. Lojzka Stropnikova, za tajnika pa

je bil imenovan tov. Lojze Frančič. Po izvolitvi za predsednika je podal tov. Trnšek daljše poročilo o vlogi komunalnih skupnosti in stanju novega okrajnega odbora, nakar so odborniki izvolili komisijo za izvršitev proračuna sedanjega OLO, komisijo za personalne zadeve, nato komisijo za izdelavo statuta OLO Ptuj in še nekaj drugih komisij upravnega značaja. Novi OLO bo prevzel posle 1. septembra, do takrat pa bo preko raznih komisij pripravljaval dokončno organizacijo ljudskega odbora in upravnega aparata.

V okolici bo kruh cenejši kot v Mariboru

Vtem ko je Mestni ljudski odbor Maribor določil najvišjo ceno kruha v mestu na 46 din za kilogram, je Okrajni ljudski odbor Maribor-okolica določil, da pekarne v prvem pasu — ki so oddaljene do 10 km od groističnega trgovskega podjetja ali mlina, kjer nabavljajo moko — smejo prodajati kruh po najvišji ceni 45 din. Ta cena velja tudi za pekarne v Rušah in Slovenski Bistrici, čeprav so bolj oddaljene, ter za Poljčane. Izračunali so namreč, da bodo imele pekarne v teh krajih pri tej ceni še vedno več dohodkov za kritje vseh stroškov kot prej. V oddaljenejših krajih mariborskega okoliškega okraja smejo prodajati kruh po 46, v najbolj oddaljenih pa po 47 din. Stroški za peko in prevoz moke se računajo od 9 do 11 din, kar je odvisno od oddaljenosti. Zaradi tega tudi mariborske pekarne prodajajo kruh še vedno po 45 din, ker je Mestni ljudski odbor k odobrenju ceni stavil pogoj, če ne bo drugje kruh cenejši.

Tudi ceno moke je Okrajni ljudski odbor Maribor-okolica določil po oddaljenosti od groističnega podjetja. Do 10 km oddaljenosti je dovoljena marža 6%, za vsakih nadaljnjih 10 km pa še po 1% več.

SLOVENSKE KONJICE

Gradbeno podjetje v Slovenskih Konjicah bo postavilo za svoje delavce v črkvenci weekend hišico. V dopustu jo bosta lahko uporabljali po dve družini hkrati. Ker bo hišico moč razstaviti, jo bodo lahko naslednja leta prestavili v kak drug kraj. Tako bodo delavci lahko zelo poceni preživeli dopust na morju.

Trgovine na drobno smejo prodajati moko od 52 din v prvem pasu do 53,50 din v četrtem pasu. Tudi v Mariboru prodajajo moko po 52 din.

Koristno posvetovanje

V Sloveniji izdaja kakih 16 delovnih kolektivov svoje časnike

Te dni je bilo v Velenju posvetovanje urednikov listov, ki jih izdajajo delovni kolektivi tovarnih in podjetij v Sloveniji. Udeležili se ga je tudi član uprave odbora novinarskega društva Slovenije. Na posvetovanju so člani uredniških odborov razpravljali o dobrih in slabih straneh svojega dela. Ugotovili so, da morajo glasila delovnih kolektivov še bolj dot doslej ustvariti tesno vez med delavstvom in organi delavskega samoupravljanja. Ponekod vodstva podjetij ne razumejo v zadostni meri vloge, ki jo lahko odigrajo listi pri širjenju politične, kulturne in strokovne povezave članov kolektiva. Zato često nekateri uredniki in uredniški odbori niso deležni prave pomoči. Kljub temu so listi opravili že veliko delo. Da bi pa laže in uspešneje zmagovali težave, so na posvetovanju izvolili koordinacijski odbor. Udeleženci posvetovanja so nadalje sklenili, da se bodo uredniki delavskih časopisov odlej češče sestajali in obravnavali razna vprašanja, na katera bi naleteli pri svojem delu. Nakla-

Novo mesto

Bivši interniranci bodo zborovali

Radovljica, 23. julija. — Jutri dopoldne, 24. julija, se bodo na osnovi lanskoletnega dogovora v Gorjah, zbrali na Javorniku vsi bivši interniranci in izseljenci radovljiškega okraja, kjer se bodo pred spomenikom padlih žrtv poklonili njihovemu spominu. S te komemoracije bodo skupno odšli na Jesenice, kjer bo na vrtu Delavskega doma zborovanje vseh internirancev in izseljencev z Gorenjske. Na zborovanju bo govoril predsednik Okrajnega odbora komiteja Zveze borcev v Radovljici tov. Ivan Bertonec-Johan.

Rudnik Senovo je pričel odkopavati premog s širokimi čeli

V rudniku na Senovem so pričeli v oddelku Severni Dol na nov način odkopavati premog s širokimi čeli. Nov način za sedaj morda ne bo še prinesel večjih storitev, pričakovati pa je to kasneje. Za sedaj sproti pa bo možna boljše in večja koncentracija dela. Odkopavanje s širokimi čeli bo uspešnejše in lažje zlasti takrat, ko si bo obrat pripravil boljše in varnejše stropce.

seji so nato odborniki soglasno izvolili za novega predsednika dosedanjega predsednika OLO Janeza Pirnata, za podpredsednika OLO Jožeta Koširja, za tajnika pa je bil imenovan Pavel Jeriha. Sejo, na kateri je bilo tudi več zveznih in republikanskih ljudskih poslancev, so zaključili potem, ko so rešili še več upravnih zadev.

Število prometnih nesreč v ptujem okraju naraslo

V polovici letošnjega leta so prometne nesreče v ptujem okraju tako narasle, da se njih število približuje celotnemu številu nesreč v letu 1954. Lani je bilo zabeleženih 30 prometnih nesreč, letos do meseca julija pa 25. Največ nesreč so letos povzročili nepredvidni in pijani kolesarji. Tajništvo za notranje zadeve je na zadnji seji razpravljalo o tem vprašanju in sklenilo poostri mere za preprečitev nadaljnjega naraščanja prometnih nesreč. Pri tem bodo morale tudi sindikalne organizacije vplivati na delavce, ki se vozijo s kolesi na delo, kakor tudi prosvetni organi in Društvo prijateljev mladine na starše otrok, ki se brez nadzorstva igrajo na glavnih cestah. Organi LM pa bodo poostri nadzor nad vsemi vozili in s strogimi ukrepi preprečevali vsako kršenje prometnih predpisov.

Novi slovenski grobovi na tujem

Umrlj so: v Oblemladu: Jernej Oblak, star 70 let, doma iz vasi Kolpa pri Velikih Laščah, Mirko Čotič, star 68 let, doma iz Zagorja in Ana Valter, stara 87 let, doma iz vasi Tovarja pri Smledniku, v Salt Lake Cityju Anton Justin, star 75 let, doma iz naselja Hlavoče Njive pri Poljanah nad Skofjo Loko, v Indianapolisu pa Franc Luzar, star 72 let, doma z Zalogje vrha na Dolenskem.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

DIRKA »PO HRVATSKI IN SLOVENIJI«

Franjo Varga slabi dve minuti za »rumeno majico« Müllerjem

(Od posebnega poročevalca)

Po kratkem počitku v Ljubljani so kolesarji nadaljevali dirko proti Mariboru (dolžina 137 km). Na cilj sta istočasno prišla Bolgar Ognenski in Danes Jonsson v času 4:00:34, pred Cvejinom, ki je zaostal dve minuti, za njim pa so prišli na cilj Slovenci Žižek, Piciga, Čurk in član I. jugoslovanske ekipe Jugo v času 4:05:50. Za temi je prišla na cilj skupina kolesarjev, med njimi tudi član I. jugoslovanske ekipe Varga in Petrovič.

V VI. etapi je včeraj ob 13. uri startalo v Mariboru 55 dirkačev. Skupina, burno pozdravljena od številnih gledalcev, je vozila strnjeno do Hajdine, kjer so se nekateri kolesarji, med njimi tudi Varga, skušali odtrgati, vendar jim to ni uspelo.

Taktika vodstva naše reprezentance je bila v tem, da so morali kolesarji II. ekipe pomagati dirkačem prve ekipe. Jugoslovanska reprezentanca namreč od večer vozi samo s tremi dirkači, ker je ješče moral odstopiti zaradi bolezni. Tako je prva ekipa Jugoslovije v težkem položaju, ker je najbolj nevarna ekipa Bolgarje, ki šteje pet dirkačev, medtem ko ima naša samo še tri in morajo vsi trije, če hočemo obdržati odlično plama, privoziti do konca.

Nekaterim udeležencem je sledila glavna skupina, v kateri je bil tudi našec rumene majice — Müller.

Med prvo petotico, ki je prišla na cilj v Zagrebu, je privozil tudi najmlajši udeleženec dirke — 19-letni Koprčan Piciga.

Po šesti etapi je še vedno vodil Müller pred Kristovom, Vargo, Bolzanom, Petrovičem itd., v skupnem plamaju pa Jugoslovanci.

VII. ETAPA

Slavonski Brod, 23. julija. — Ko smo se zjutraj odpravljali na start prve pol etape od Zagreba do Popovače (70 km), smo vedeli, da bodo vozi v dvomintutnih presledkih. Prvi je startal zadnjeplovan v generalnem plamaju Jovančič, za njim pa so se zvrstili ostali do rumene majice, ki je startal zadnji. Vožnja na kronometer je bila zelo zanimiva, mnogi dirkači so zakoristili prednost asfaltnih cest in prehiteli ostale. To se je videlo tudi na cilju poletape, kjer so mnogi, ki so startali med zadnjimi, osvojili boljša mesta. Na polietapi je zmagal Varga v času 1:29:27 in s tem popravil generalni plama. Tako ima »rumena majica« Müller pred njim prednost samo še dve minuti in 48 sekund.

DEZ VARGI NAKLONJEN

Od začetka do sedme etape si je Varga namočel želodec. Ta želja se mu je v današnji etapi izpolnila. Da ni bilo zastoj, se je videlo potem, da je zmagal v prvi poletapi, hkrati pa tudi na etapi od Zagreba do Slavonskega Broda. Kljub temu, pa bo Varga zelo težko to časovno razliko pred prvimi izravnal. Jutri čaka dirkače v sedmi etapi, če ne bo nepredvidnih dogodkov ali nesreč, bo Müller po vsej verjetnosti končni zmagovalček.

V POPOVAČI MALI PRAZNIK

Prav zanimivo je bilo v Popovači na cilju prve poletape. Svečeno obložen domačin so sprejeli dirkače in jih lepo pogostili. Na vprašanje, če imajo kakšen praznik, so odgovorili, da ga nimajo, pač pa hočejo pričakati dirkače, tako kot je treba. In res so vsi dirkači z užitek popravili odločanost, ki obkroži, ter krenili nato dalje proti Slav. Brodu.

Na drugi poletapi, 133 km dolgi, od Popovače do Slav. Broda je startalo še vedno 55 kolesarjev. Kmalu po startu so odstopili Geromella, ki ni mogel nadaljevati dirke zaradi hudih bolečin v ramenu.

Na občestnih napisih smo se prepričali, da v razdalji 300 km od Beograda vozi skupina še vedno strnjeno, v vodstvu pa so bili naši. Zanimivo je bilo to, da so v ospredju vožili Bolgari in Jugoslovanci, hoteč »stopati« rumeno

po majico« Müllerja. Tudi pri Novski so kolesarji še vedno vožili v skupini s približno hitrostjo 40 km na uro. Nekateri so sicer imeli okvare, katere pa so hitro popravili in nato lovili skupino.

V bližini Okušanov je začelo deževati, kar je povečalo nevarnost padcev. Tako smo bili 137 km od Zagreba priča nezgodi. Valant se je zaletel v žičkom in Keulerson (Nizozemska). Pri tem si je Valant raztrgal majico in

poškodoval po hrbtu in rokah, Keulerson pa je obeležal s prebito glavo ob stoničnem kolesu. Ostala dva sta vozila naprej, za kar moramo predvsem pohvaliti Valanta, ki je kljub poškodbam vzdržal in nadaljeval pot, ujel glavno skupino in privozil z njo na cilj v Slav. Brodu.

V Slav. Brodu je dirkače pričakala množica ljudi, ki je obkrožila cestice, zato so imeli podnikati težko delo. Razen tega je privozila skupaj na cilj skupina 48 dirkačev in smo lahko ugotovili vrstni red samo prve šestorice, vsi ostali pa so imeli isti čas kot zmagovalček.

V generalnem plamaju ni bilo bistvenih sprememb, vsaj v prvi desetotici. Med ekipami vodi še vedno Jugoslovanci I. ki je z dobro vožnjo še povečala svojo prednost, med posamezniki pa vodi »rumena majica« Müller, kot smo že omenili, in sicer dve minuti pred Vargo.

Jugoslovanci I. ima čas 101:37:55, drugoplasirani Bolgarja 102:38:05, Avstrijca 102:58:00 itd.

Pri posameznikih je še vedno v vodstvu Müller 33:39:53, Varga 33:48:01, Bolzan 33:58:23, Thourmout (Avstr.) 33:58:03, Ognenski 34:04:19, Jonsson 34:04:37, Jugo 34:07:06, Rauner 34:09:53, na enadstem mestu je prvi Slovenec Piciga 34:13:23.

Omeniti moramo velik uspeh slovenske ekipe, v kateri so dirkači, razen Vižintina, ki je bil poškodovan, vzdržali do predzadnje etape ter pustili za seboj številne inozemske ekipe. Med temi je odstopila Nizozemska, za katero vozila sedaj samo še dva dirkača.

Po današnji etapi bo vozilo še 53 dirkačev. Razpoloženje vseh je kar se da najbolje, in upamo, da se bo XI. dirka »Po Hrvatski in Sloveniji« uspešno zaključila. Našim dirkačem pa želimo tudi v zadnji etapi obilo uspeha.

Ivan Valant ml.

Celje - mesto športnikov

Nočna telovadno-športna akademija ob Dnevu vstaje in prazniku mesta Celja — Nad 4000 gledalcev, med njimi tudi član Zveznega izvršnega sveta tov. Franc Leskošek-Luka ter predsednik Zveze športov Slovenije Leopold Krese

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla priznanje še nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Priznanja visokih forumov so bili deležni tudi celjski delovni kolektivi, ki so precej pripomogli, da se je šport v Celju razmahnil in dosegel v 10 letih jugoslovanski sloves. V sklopu živahnih športnih dejavnosti v Celju sodi atletika na prvi mesto.

Med številne prireditve ob dvojnem prazniku v Celju sodi nočna telovadno-športna akademija kot najbolj uspešna. Na razkošno razsvetljeni prireditveni prostor Glasije so se sredi okoli devete ure zvečer zbrali več kot 4000 ljubiteljev športa. Potem ko je tovariša Karel Jug govoril o uspešnem razvoju športa v Celju, je predsednik Zveze športov Slovenije tov. Leopold Krese izkopal zlato priznanje za nekaterim drugim športnim delavcem v Celju. Zveza športov Slovenije je odkovala tri zaslužne športne delavce. Med njimi so Fedor Gradščnik, ki je hkrati tudi predsednik Ljudskega odbora mestne občine Celje, Karel Jug in Stanko Langer. Razen tega je Zveza športov Slovenije izrekla

FILMSKI AMFITEATER

Paberki o puljskem filmskem festivalu

Blaž Arnič je dobil diplomu žirije kritikov za najboljšo skladbo za film »Kopli pod brezjo« (tretja zgodba)

(Nadaljevanje)

III.

Na sporedu II. festivala jugoslovanskega filma je bilo 11 igranih filmov in izmed 40 predloženih kratkih filmov jih je izbrala žirija za predstave v Areni 29. Iz še ne pojasnenih razlogov naj bi bil višek festivala — ne najboljši jugoslovanski — temveč

Stane Sever je dobil nagrado festivalne žirije za najboljšo moško vlogo — za prof. Korena v »Trenutki odločitve«

dva francoska filma, Clouzotov »Les Diaboliques« in Beckerjev »Touchez pas au grisbi«, ki so ju poudarili s posebno reklamo, češ da ju drugod po Jugoslaviji ne bodo smeli predvajati. Zakaj ravno francoska in ne na primer ameriška ali ruska filma, zakaj ravno Clouzotovo in Beckerjevo ali ne na primer Cayattovo ali Renoirjevo delo, je ostala ena

NEKAJ NOVOSTI
NARODNE IN UNIVERZITETNE KNJIŽNICE

- Deribere M.: La couleur dans les activités humaines. Paris 1955. (F 83/1955)
- Enciclopedia Católica. Vol. 1-12. Città del Vaticano (1948-1954). (O II 116 973)
- Flornoy B.: L'aventure Inca. Paris 1955. (F 85/1955)
- Frenay P.: Je suis comédien. Paris 1954. (F 92/1955)
- Ganshof F. L.: Feudalism. London & New York Toronto 1952. (121 588)
- Garaudy R.: Les sources françaises du socialisme scientifique. Nouv. éd. révisée. (Paris) 1949. (114 920)
- Graf M.: Geschichte und Geist der modernen Musik. Stuttgart & Wien (1953). (Die Universalität. 40. (C 94 998)
- Krug H.-J.: Australien und Ozeanien. Mit 46 Skizzen. Berlin 1953. (Sammlung Göschen. 319. (C 48 663)
- Lavrin J.: Goncharov. New Haven 1953. (122 351)
- Maass F.: Der Josephinismus. Quellen zu seiner Geschichte in Österreich 1760-1790. Bd. 1-2. Wien 1951-1953. (Fontes rerum Austriacarum. 2. Abt. Bd. 71-72. (20 643 VIII Ad)
- Métrax H. & J. R. Corollier: Pléiades purulentes aigües et chroniques. Paris 1954. (F 57/1955)
- Montherland H. de: Port-Royal. Paris 1955. (F 71/1955)
- Moreaux A.: Anatomie artistique de l'homme. Paris 1954. (F 62/1955)
- Picard A.: Au fond des mers en bathyscaphe. Paris 1954. (F 59/1955)
- Sarton G.: Introduction to the History of Science. Vol. 1-3. Baltimore 1927-1948. (II 84 054)
- Savant J.: Napoleon raconté par les témoins de sa vie. Paris 1954. (F 61/1955)
- Silbermann A.: La musique la radio et l'auditeur. Paris 1954. (F 56/1955)
- Unbeugan B.: A bibliographical guide to the Russian language. Oxford 1953. (132 749)
- Veröffentlichungen der Urgeschichtlichen Arbeitsgemeinschaft in der Anthropologischen Gesellschaft in Wien. Bd. I. Wien 1952. (II 130 053)
- Walder W.: Ivan Cankar als Künstlerpersönlichkeit. Graz & Köln 1954. (Wiener Slavistisches Jahrbuch. Ergänz. 2. (102 115)
- Wilkinson H. R. Maps and Politics. A review of the ethnographic cartography of Macedonia. Liverpool 1951. (121 590)
- Wolff J.: Gestaltwandel und Gestaltzerfall im 20. Jahrhundert. Bern 1950. (121 533)

med teže razumljivih festivalskih skrivnosti.

Za velesejmsko filmsko senzacijo so pripravili prireditelji prvi dve »cinemascope« predstavi v Jugoslaviji. Predvajali so Foxov film »Trije novički v vodnjaku« in MGM film »Slab dan v Black-rocku«. Zavoljo teh dveh filmov smo morali gledati vse druge, »normalne« filme, na tretjini površine razpetega platna. Ni pa dvoma, da sta si utrla s puljskimi predstavama podjetji Fox in MGM pot v 70 jugoslovanskih cinemascope kinematografih, ki jih bodo kljub sporni vrednosti nove filmske tehnike »senzacijske« v kratkem pri nas postavili.

Naš film zadnjega leta se deli po izbiri tematike v tri dele: v filme o narodnoosvobodilnem boju (Onadva, Šalun dr. M., Krava pot, Trenutki odločitve, Volčja noč), v filme po domači klasični literaturi (Anikini časi, Tri zgodbe) ter v filme, kakršni so Milijoni na otoku, Jubilej gospoda Ika, Dekle in hrast ter Dve jagodi grozdi.

Težišče repertoarja puljskega festivala je bilo tedaj na tako imenovanem partizanskem ali narodnoosvobodilnem filmu. Medtem ko je večji del tujih gostov te vrste naših filmov kategorično odklonil, češ da ne morejo razumeti, da še nismo »izživeli« vojne, smo diskusije o partizanskem filmu zapletli med seboj okoli pet in več let aktualnih problemov: ali namreč filmi zunanje, črno-bele akcije, ki so bili časovno razvojno pravilno pogojeni — danes še ustrezajo? Minila so leta, časovna distanca do velike zgodovinske epohe je zabrisala konture zgolj zunanjih, fizičnih akcij in sprilo novih doživetij ter spoznanj se je obrnil naš pogled navznoter. Dogajanje v epohi narodnoosvobodilnega boja naj bi poskušali poslej utemeljevati predvsem z individualnimi psihološkimi in karakternimi argumenti.

»Onadva«, »Krvava pot«, »Volčja noč« in »Trenutki odločitve« so nedvomno že poskusi »psihološke partizanske drame«. Toda le poskusi. V trenutku namreč, ko naj bi njih avtorji svoje zgodbe »poglobili«, ko naj bi tkali karakterje svojih junakov in njih medsebojnih odnosov iz bolj tankih niti subtilnejših občutij, drug za drugim obnemorejo, nakar se vsak hip spet rešujejo v zunanjo dejavnost svojih junakov ali celo zgolj v filmsko obrtniško spretnost. Mučno je doživljati zunanje akcije v te vrste filmih vselej takrat, ko pričakujemo, da se bo zgodba zapletla, odnosi med ljudmi poglobili in iznansirali. V »Trenutkih odločitve«, na primer, ki so po filmski spretnosti (kamor štejem tudi inteligentno izbiro igralcev gladek dialog, dogajanje ustrezno atmosfero) po mojem mnenju najboljši film Františka Čapa v petnajstih letih njegovega režiserskega delovanja, je naravnost ganljivo, kako nas avtor cele tri četrtine filma vodi skozi »detektivsko napetost« zunanje situacije — operacija, beg v avtu Rdečega križa, beg v krsti, beg na nosilih skozi gozd — nakar se šele srečata in spopadeta prof. Koren ter brodnik Tom-

šič, čeprav naj bi bila prav to in nič drugega poglobitvena vsebina nakazane partizanske psihološke drame.

Kakor da bi avtorji narodnoosvobodilnih dram in epov še vedno obnemorelo klonili pred bistvom dogajanja v času narodnoosvobodilnega boja! Zato pa postaja poslej vse večja nevarnost umetelno vnašanje strahopetcev, srčno dobrih sovražnikov in aprilnega humanizma v naše »partizanske psihološke drame«. Spet od zunaj navznoter, namesto od znotraj navzven.

Film po naši klasični literaturi »Anikini časi« — po »Sofiki«, »Bakonji fra Brnu«, po »Stojanu Mutikašiu«, »Ciganiki« in »Viharju« — ni presenetil, temveč ponovno dokazal, da se srbski filmski umetniki, morda še nekoliko preveč samozvestno in pretenciozno, kljub temu pa zanesljivo bližajo svojemu nacionalnemu, epskemu filmskemu izrazu. Do neke mere je presenetil gledalce poskus s »Tremi zgodbami«, in sicer kot pri nas nov princip filmskega ustvarjanja, predvsem pa z zreli umetniškimi stvaritvami Staneta Severja, Berta Sotlerja, z režijskim konceptom Igorja Pretnarja in s skladbo Blaža Arniča.

V tretji skupini filmov smo se srečali — če izvzamem mestoma domiselni poskus filmske komedije »Jubilej gospoda Ika« — z dvema skrajnima pojavoma v naših filmskih prizadevanjih: na eni strani s »Milijoni na otoku« in z jugoslovansko-grškim koprodukcijkim filmom »Dve jagodi grozdi«, na drugi strani pa s filmom scenarista Mirka Božića, režiserja Kreše Golika ter snemalca Frana Vodičevca »Dekle in hrast«. Prvih dveh filmov, zlasti zadnjega, bi po mojem

František Čap je dobil nagrado festivalne žirije za najboljšo režijo — za »Trenutke odločitve«

mnenju na festivalu ne smeli prikazovati, ker sta — oprostite — onkraj še razumnega, onkraj tistega, čemur lahko sploh še pravimo »film«. — Na drugi strani pa je pomenil za prenekaterga izmed nas film »Dekle in hrast« najlepše doživetje na puljskem festivalu. Po svoji legendi zrasel iz brezvodnega kraja Dalmatinskega Zagorja je tako pristen in

»ljudski«, tako pošten in — če lahko tako rečem — tudi filmsko lep, da je zgled in napotek za ustvarjanje te vrste filmov pri nas. Filmov namreč, za katere živi med našim ljudstvom na sto-

Stane Potokar je dobil nagrado festivalne žirije za najboljšo epizodno vlogo — za brodnika Tomšiča v filmu »Trenutki odločitve«

Za isto vlogo je dobil diplomu žirije kritikov, kot najboljši jugoslovanski filmski igralec v letu 1954-55

ine izvrtnih pripovedi v specifičnem, umetniško tako zanimivem okolju, in ki čakajo na svoje nadarjene oblikovalce. Ustvarjalci filma »Dekle in hrast« so prešli dve nagradi oficijalne žirije in dve nagradi žirije kritikov.

Revija jugoslovanskega »kratkega« filma pa je dokazala spet že večkrat poudarjeno resnico, da je naš kratki film pastorek skomercializiranih proizvodnih podjetij. Prva posledica tega neveselja dejstva je ta, da velja pri nas ustvarjanje kratkih filmov za »manjvredno delo«, prikladno kvečjemu začelnikom, in da zato nimamo strokovnjakov za razne vrste kratkih filmov. Druga posledica nebržnosti proizvodnih podjetij za kratki film pa je nepopravljivo dejstvo, da so medtem minila leta in z njimi pomembni dogodki, ki niso ohranjeni na filmskem traku. — Zategadelj vlada na področju kratkega filma prava pravcata zmeda, tako pri delu kot v osnovnih pojmi. Vse, kar so nam predvajali v Pulju, so nam predvajali pod nazivom »dokumentarni« film, čeprav smo videli komaj dva res »dokumentarna« filma, sicer pa filmske reportaže, poljudno znanstvene filme, neke vrste »kulturne« filme, zvečine pa neko čudno mešanico na pol reportaž, na pol dokumentarnih, na pol igranih, na pol eksperimentalnih in kdo ve kakšnih še stilno neubranih in vsebinsko nerazločnih filmskih predstav. Tolikanj aktualno in zgodovinsko pomembno področje filmskega udejstvovanja terja nedvomno čimprejšnjo smotrno ureditev.

Kljub obči zmedbi na področju »kratkega« filma pa nas je festival presenetil vsaj z barvnimi reportažami o poti maršala Tita v

Burmo in v Indijo, z barvnim makedonskim poskusom »kulturnega« filma »Ritem in zvok«, s poljudnoznanstvenim filmom »V senci magije« (Zvezda) in »Strup pod kamnom« (Avala), dalje »čisti« dokumentarni film »Povest o jezernu« (Bosna), sestavljen iz posnetkov, ki jih je snemal leta in leta Edvard Bogdanič na kraju, kjer so gradili hidrocentralo Jablanico, in pa tehnično odlična ter od Disneya precej neodvisna barvna filmska risanka »Zore filma« — »Rdeča kapica«. Posebno doživetje festivala pa je bila duhovita reportaža režiserja Babaja in scenarista Gervasia »En dan življenja na Reki«, ki je s svojo nekonvencionalnostjo vplivala naravnost pozitivno.

Strnjeni pregled jugoslovanskega filma 1954-1955 je tedaj po svoji tematiki in filmski obdelavi prav toliko presenetil (Dekle in hrast, Tri zgodbe, En dan življenja na Reki), kolikor razočaral (Dve jagodi grozdi, Milijoni na otoku in vrsta konfučnih »dokumentarnih« filmov z interesantnimi, toda filmsko umetniško slabo obdelanimi motivi). Razen omenjenih kratkih filmov in pa morda »Dekleta in hrast« na II. puljskem festivalu po mojem mnenju nismo videli filma, ki

Igor Pretnar je prejel diplomu žirije kritikov za najboljšo režijo — za film »Na valovih Mure« (srednji film v »Treh zgodbah«)

bi »kot celota«, kot vsebinsko pomembno in hkrati estetsko-filmsko dognano delo ustrezalo kriterijem »dobrega« filma v svetu sodobne filmske kulture. — Pregled jugoslovanskega

Bojan Adamič je dobil nagrado festivalne žirije za najboljšo skladbo, za film »Onadva«

filma je dokazal že večkrat poudarjeni problem, ki mu pravimo pomanjkanje dobrih scenaristov in zanesljivih, končnih režiserjev. Hkrati je ponovno povzdignil nad vse druge filmske ustvarjalce naše igralce in snemalce.

In puljska revija jugoslovanskega filma je pokazala, da je izbira vsebine za naše filme še zelo ozka, da se naši filmski avtorji celo s prvimi poskusi komedije zatekajo v preteklost. Film — drama, satira, groteska, komedija na aktualno tematiko postaja poslej vse bolj osrednji problem filmskega repertoarja naših proizvodnih podjetij. V ta namen sta že razpisali podjetji »Bosna« in »Avala« visoke nagrade za scenarij na aktualno sodobno temo.

V čem je tedaj problem nadaljnega razvoja našega filma? FRANCE BRENK

STROKOVNJAK BO
PREDAVAL O GRAFIKI

V ponedeljek, dne 25. julija, ob 20. uri bo predaval v Moderni galeriji direktor grafičnega muzeja v Cincinatti (ZDA) gospod Gustave V. Groschowitz. Govoril bo o svetovni barvni litografiji in bo predaval ilustriral z vrsto ilustriranih diapozitivov.

G. Groschowitz je znan organizator dvoletnih razstav mednarodne barvne litografije na Cincinatti Art Museum, kjer vodi dolžnost Senior Curatorja of Prints. Kot muzealni strokovnjak in eden izmed najboljših poznavalcev sodobne barvne litografije bo lahko izbrano snov temeljito obravnaval, diapozitivi bodo pa prikazali izbrane primere moderne barvne litografije iz vseh delov sveta.

G. Groschowitz je prišel v Ljubljano s posebnim namenom, ogledati si našo I. Mednarodno grafično razstavo, ki je vzbudila tolikšen interes po svetu, da je imenovani že sam izrazil predlog, da se razstava v celoti prenese v Severno Ameriko.

Vsa javnost vjudno vabljen, vstopnine ni.

»BERJOZKA« — Brezica
danes zvečer v Ljubljani

Danes zvečer bo gostoval na prireditvenem prostoru gospodarskega razstavišča v Ljubljani moskovski ženski balet »Berjózka«. Ta sovjetska plesna skupina je bila ustanovljena šele leta 1948. Tu se kaže njena velika pot uspehov. To se je zgodilo v Kalininu, ko je neki vaški ansambel čudovito, nežno, s široko ruskega prostranstva odplezal dekliski ples »Berjózka«. Kmalu zatem so iste plesalce poslali v Moskvo, kjer so nastopili na olimpiadi kolhozni umetniških društev. Dosegli so uspeh, ki ga niti največji optimist ni mogel pričakovati. Od tedaj naprej gre njihova pot navzgor, od uspeha do uspeha. Vrstili so se nastopi v Sovjetski zvezi, kmalu zatem pa so odšli tudi v inozemstvo. Z velikim uspehom so med drugim nastopili na Finskem, Norveškem, Nizozemskem, v Švici, Belgiji in Angliji. V ansamblu nastopa 36 plesalk. Pravijo, da so se z velikim prizadevanjem pripravljali, preden so odpotovali na turnejo v Jugoslavijo. Toda že na prvih nastopih v Beogradu, Novem Sadu in Zagrebu so pokazali svojo blestečo umetnost. Z njo so osvojili gledalce. Prav tako so jih visoko ocenili kritiki vodilnih beograjskih dnevnikov.

NOVE ŠTEVILKE REVIJ

KOMUNIST. Glasilo Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Leto VII. št. 4 (april 1955). Slovenska izdaja Komunista, ki jo izdaja Cankarjeva založba, prinaša: Edvard Kardelj: O nekaterih pomankljivostih v delu komunistov; Vladimir Bakarič: Mladina je treba polskati nove poti la odpreti realno perspektivo; Ardo Humo: Dva prečca problema iz prakse delavskih upravnih organov; Filip Bajković: Komunisti in drobna proletariata za napredno kmetijsko proizvodnjo; Petar Stambolić: O nekaterih vprašanjih dela okrajnih vodstev. Članek in beležke. Kaj nam odkriva analiza številnega stanja članstva v Zvezi komunistov Jugoslavije konec leta 1954. — Nekaj opažanj o ideološkem delu v Zvezi komunistov. — Problemi delavskega naraščanja (Zdrav. Vuković).

OBZORNIK. Revija Presernove družbe. — Leto 1955, št. 5. Pesmi objavljajo Lojze Kante, Viktor Konjar, Miha Klinaar, Ludovika Kalan, Lojze G. in T. J. Črtice objavljata Ivo Zorman (Nekje nedelje v maju in Jože Držanec (V sobi št. 57). Sledijo običajne rubrike: Nas roman (Panaht Istrati), Prijateljstvo ali trafikar, Umetnost in znanost (Makarenkova Berila o vzgoji otrok, Janez Doklar: Antična umetnost, V. Konjar: V nekdanji cesarski prestolnici Osvetko Golzar: Iz ostaline Otomana Zupančiča, Krešić Ivan: Razvoj bioloških znanosti), Razgledi. Za dom in vrt. Naše slike. Razgovori. Številka je bogato ilustrirana.

T. Segelcke v »Medeje«

T. Segelcke v »La voix humaine«

Tidblad v »Gospodični Juliji«

Svetlomodro obleko z belimi črtami krasita na bokih zaponki

Kakšno delo v proizvodnji ni primerno za ženske

Ženske največkrat zahtevajo, naj jih zaposlijo na tistih delovnih mestih, ki so zanje najprimernejša. Sprito čedalje številnejša vključevanja naših žensk v proizvodnjo pa se dogaja, da so ponekod že zmeraj zaposlene ne le kot delavke pri napornem delu (zidanju, kopanju, prevažanju prsti in podobno), marveč so tudi preveč dušeno in fizično obremenjene (šoferke, kmetičarke, traktoristke). Ženski naših dni, ki se vključijo v gospodarstvo, je za enako delo zagotovljena enaka nagrada kot moškimi. Enake pravice pa nalogajo tudi enake dolžnosti. Kolikor pa je ženska na eni strani dolžna sodelovati v gospodarstvu, na drugi strani ne smemo pozabiti, da mora izpolnjevati tudi svoje materinske

dolžnosti. Zato je treba najti pota in načine, da ženska obe nalogi uspešno izpolnjuje in da nobena neugodno ne vpliva na njeno zdravje in delovne sposobnosti. V našem socialističnem gospodarstvu nimamo omejitev, da zaposlimo žensko pri delih, ki si jih izbere sama. Vendar pa so statističke oboleni, prezgodnjih porodov in celo splavov, kot posledica dela, ki ne ustreza fizičnim možnostim in fiziologiji ženskega telesa, v praksi pokazale, da ženskam ni moč

enako priporočati vseh poslov v proizvodnji in da je potrebna skrajna previdnost, ko postavljamo ženske na delovna mesta, v katerih smo ugotovili, da ne morejo ugodno vplivati na njihov organizem niti v rednih razmerah, kaj šele med nosečnostjo in po porodu.

Cepav zdaj med medicinskimi strokovnjaki prevladuje mnenje, da ženske v enakih delovnih pogojih niso bolj občutljive za industrijske strupe od moških, je praksa pokazala, da so takšni »enaki« pogoji redki, ker so ženske sprito naravnega dogajanja v ženskem organizmu — spolno dozorevanje, mesečno perilo, nosečnost, dojenje, prenehanje mesečnega perila — vendarle bolj dostopne zastrupljenju z industrijskimistrupi.

Zadostuje na primer omeniti, da imajo delavke, zaposlene v industriji, kjer so izpostavljene škodljivemu vplivu svinec, motnje ob mesečnem perilu, da često porode mrtve otroke, da splavijo ali da rode prezgodaj, tako da so takšni otroci večkrat tudi duševno zaostali. Pod vplivom zastrupljenja z živim srebrom se zmanjša mesečna čišča ali pa je en mesec ali več sploh ni. Razen tega lahko živo srebro in svinec prideta v ma-

terino mleko, da je razen matere ogrožen tudi dojenček. Benzol in njegovi homologi lahko povzročijo ob mesečni čišči močne krvavitve, med nosečnostjo pa vplivajo škodljivo tudi na plod. Otroci s fosforom zastrupljenih mater so često duševno zaostali in bolni na jetrih.

Splav zmeraj povzroči tudi zastrupljenje z žveplenim ogljikom. Splav in prezgodnje porode povzroča zlasti pri delavkah v tobačni industriji tudi škodljiv vpliv tobaka. Zato morajo biti ženske pri zaposlitvi na takšnih delovnih mestih zlasti previdne. Takšni poklici oziroma delovna mesta za ženske niso priporočljivi, čeprav niso zavarovane pred industrijskimistrupi, tudi če so pri delu uveljavljeni pravilni zaščitni ukrepi oziroma zagotovljeni ustrezni higijenski in tehnični zaščitni ukrepi.

Ker so ženski sklepi in mišice po svoji sestavi manj odporni od moških, ženskam tudi ne moremo priporočati opravil, pri katerih je treba neprestano stati. Pri takšnih delih lahko nastanejo motnje tudi v jajčniku in razna vnetja maternice. Pa tudi nepretrgano sedenje pri delu, ki ovira pravičen krvni obtok v spodnjih delih telesa, lahko razen težav ob mesečni čišči povzroči tudi razna vnetja in katere v ženskih organih.

Na ženske organe neugodno vpliva naporno fizično delo, posebno pa dviganje bremen. Ta škodljivi vpliv je najbolj nevaren med 14. in

Črtasta obleka brez rokavov in ovratnika je zelo preprosta, le temnejša garnitura okrog bokov daje poseben poudarek

Sončenje le za zdrave otroke

Zdaj je čas, ko se otroci morejo in morajo sončiti, seveda kolikor letos sploh sonce sije, saj so son-

čutljivo za sončne žarke in če je razdraženo, vpliva na boljše delovanje vseh notranjih organov in

žarki škodujejo. Sončiti go moramo previdno in pravilno. Vsak zdrav otrok se mora sončiti. Bolan otrok ali otrok, ki je prebolel to ali ono bolezen, pa se ne sme sončiti brez zdravniškega pregleda in dovoljenja. Nekatere bolezni se s sončenjem poslabšajo. Zdrav otrok se sonči nag, zmeraj pa mora imeti pokrito glavo — najbolje s slamnikom. Oči morajo biti zaščitene pred sončnim bleskom bodi s temnimi celokudnimi naočniki ali pa tako, da je ležeči otrok obrnjen od sonca. Sončni žarki najbolj koristijo otroškemu telesu, če padajo naravnost na njegovo površino. Zato naj otrok pri sončenju leži.

Da bi se ognili škodljivemu in neprijetnemu učinku žee, ki so zanj otroci zlasti občutljivi, ne smemo sončiti otrok med 11. in 15. uro. Sončenje mora biti postopno. Prvi dan smemo sončiti samo noge pet minut, drugi dan noge 10, trup pa 5 minut. Tako čas sončenja polagoma podaljšujemo, da sončni žarki kože preveč ne opečejo. Ko koža zagori, se lahko otrok sonči tudi po več ur, seveda pa s posledki in počitkom. Zlasti moramo paziti, da ne nastanejo na koži mehurčki. Če je otrok utrujen ali preveč razgret, je treba sončenje skrajšati, ali pa ga začasno sploh opustiti.

Otrok se lahko koristno in dobro sonči povsod: na vrtu, na terasi, na balkonu ali na bregu reke. Seveda je koristnejše sončenje na morski obali ali na gorski planoti. Tam je namreč zrak čistejši, da pride do telesa več ultraviolečnih žarkov.

Dr. V. I.

JAGODE — zdravilo proti revmatizmu

Jagode so redek sadež, ki po svoji zunanosti, vonju in okusu ustrezajo malone vsem našim čutom. Vse kaže, da so prišle k nam s pobočij Alp. Ponekod, zlasti na področju od Sanžaka do Zlatibora, spleto pastirji iz bičevja lepe košarice, ki jih napolnijo z dišečimi gozdni jagodami ter prodajajo po potnikom in mimoidočim. Kakor vsako drugo sadje, tako so imele tudi jagode svoje zagovornike, ki so jim pripisovali razne čudodelne in blagodejne učinke, pa tudi nasprotnike, ki so jih dolžili, da so krive raznih nezgod in obolenj.

Jagodom so pripisovali veliko zdravilno moč. Za zdravljenje niso uporabljali samo plodov, marveč tudi korenine in liste. Z jagodami so zdravili razne rane, davico in celo gobavost. Mislili so, da razkrajajo kamenčke v mehurju in žolču, da odstranijo bolečine »iz trebuha« in osveže želodec. Jagode so uporabljali tudi za razna kozmetična sredstva, za odstranjevanje lisajev in peg z obraza in za natiranje kože, da je dobila lepo rumeno barvo.

Zdaj je ostalo od zdravilnih lastnosti jagod zelo malo. Ker je v njih salicil, delujejo proti revmatizmu in zato jih priporočajo kot sadno dieto (do 500 gr dnevno) revmatičnim ljudem. Jagoda pa je ohranila in razširila svoje mesto v prehrani. Velike hranilne vrednosti nima, ker je v njej samo 8% sladkorja, torej manj, kakor v večini drugih vrst sadja. Iz 100 gr jagod dobimo komaj 40 gr kalorij, približno 1 gr beljakovin in pol grama maščobe.

Jagode so nekoliko bolj kisle od češenj, jabolk in grozdja, manj pa od malin. V njih je manj celuloze, kakor v malinah in robidnicah, več pa kakor v češnjah, jabolkih in slivah. V jagodah je manj kalorij, kakor v melonah in paradižniku. Razen tega je v njih več pektina in

tanina kakor v malinah. Pepela je v njih toliko kolikor v češnjah in grozdju, železa in bakra manj kakor v robidnicah in malinah ter več kakor v jabolkih. Jagoda je znana po tem, da je v njej mnogo vitamina C. V 100 gr jagod je 20 do 100 gr vitamina C. Če rasto gozdne jagode na soncu, je vitamina C v njih nad 80 miligramov, če pa rasto v senci, ga je kakih 70 miligramov. Vitamina C je v njih toliko, kakor v limonah in pomarančah, ali v drugih sadežih na pr. malinah, češnjah, marelicah, breskvah, jabolkih itd. V jagodah je tudi največ vitamina B in A ter precej mineralnih snovi, kakor so kalcij, železo, fosfor itd.

Tudi razni izdelki iz jagod so zelo dobri. Iz njih izdelujemo marmelado, in sicer redkeje z jabolk, pogosteje pa pomešamo z drugim sadjem, dalje kompote in slaščice. Za predelavo morajo biti jagode pravkar nabrane, zdrave, dobro oprane in prebrane. Znana je marmelada iz štirih zgodnjih sadežev: jagod, češenj, malin in ribezlj. Navadno vzamemo po 2 kg vsake vrste sadežev in 10 kg sladkorja. Ta čežana mora vreti 5 do 6 minut, potem pa jo stremo v dobro pomite in suhe kozarce. Da bi se marmelada bolje obdržala, moramo kozarce takoj zaviti v krpe in postaviti v lonec z vodo, da se kuha še 3 do 4 ure.

Jagode vkuhavamo za domačo rabo v manjših količinah. Na kilogram jagod zadostuje 1,25 kg sladkorja. Z jagod odstranimo peclje, jih operemo, stremo v posodo in nalijemo nanje limonovega soka ali pa, če nimamo limon, razredčene limontozne. Potem ko jagode nekaj časa stojijo v limonovem soku, vzamemo posodo, v katero položimo plast sladkorja na plast jagod in to ponavljamo, dokler ne porabimo vsega sladkorja in vseh jagod. Tako naložene jagode morajo stati pred kuhanjem najmanj 2

do 3 ure. Potem jih postavimo na ogenj in v desetih minutah so kuhane. Ko so še vroče, jih stremo v sterilne in tople kozarce, ki jih zavežemo s celofanom. Ko se ohladi, jih zalijemo s parafinom.

Jagode pa lahko vkuhamo skupaj s češnjami. Na 200 gr vode vzamemo 750 gr sladkorja in kuhamo to 10 minut, potem dodamo kilogram jagod in češenj in jih mešamo z leseno žlico. Češnje je treba stresti v sladko vodo prej, ker se kuhajo 20 minut, za jagode pa zadostuje kuhanje 10 minut. Če dodamo ma-

lo limonovega soka, se kuhane jagode in češnje ne strdijo. Kozarci naj stojijo v suhem, temnem in zračnem prostoru.

Iz prebranih, zrelih in zdravih jagod, kakor iz drugih sadežev, lahko napravimo tudi žilico. Jagode stlačimo in sok precedimo skozi čisto polikano redko krpo. Sladkorja dodamo toliko, kolikor je soka, potem pa postavimo sok na ogenj, dokler ne zavre in dokler se na njem ne prikažejo pene. Potem nalijemo sok v pomite in suhe posode, pokrijemo s čisto tkanino, ohladimo in zavežemo.

Zakaj vaše hortenzije ne cveto?

Hortenzije so tudi pri nas priljubljene cvetlice, ki jih največkrat, ne glede na njihove življenjske posebnosti, posadimo, kjer pač imamo prostor. Zato tudi redkokdaj, ali pa sploh ne cveto in imajo rumenkasto listje. Ponekod pa zrastejo v bujen grm s temnozelenimi listjem, ki tudi pozimi ne pozebe.

Hortenzija je velika sovražnica apna. Apnena zemlja povzroča rumenjenje in postopno odmiranje rastline. Ako mislite, da je vaša zemlja preveč apnena, skopljite okrog hortenzije jarek, dodajte izkopani zemlji kisle šote in jarek zasujte. Dovolj dobro nadomestilo za šoto je igličarka, ki jo najdemo v iglastih gozdovih (pod smrekami). Zemlja iz bukovega listja je blago-kisljega značaja, medtem ko je ona iz hrastovega listja skoraj nevtralna. Poizkusite tudi z zeleno (železno) galico, ki včasih presenetljivo hitro poživljuje rastline. V ta namen razkopite pest zelene galice, ki jo dobite v kmetijski apoteki in v drogeriji in z raztopino zalijte bledoliste hortenzije. Hortenzije v loncih in febricah ne zalivajte z navadno vodovodno vodo, ki tudi vsebuje precej apnenca, temveč z deževnico ali pa z prekuhanjo in ohlajeno vodovodno vodo. Razen tega tudi ne smemo hortenzij spomladati preveč, ali celo do tal poraziti, ker porazene rastline v kratkem poletju ne utegnejo izoblikovati cvetnih popkov. Glede cvetja deluje nepravilno rezanje prav tako neugodno kakor obilno gnojenje z dušikastimi gnojili. Hortenzije samo razredčimo in prirežemo zmernje vršičke. Kjer zaradi mraza tudi v senci hudo pozeboje, jih pred nastopom hujšega mraza pokrijemo z listjem ali smrečjem.

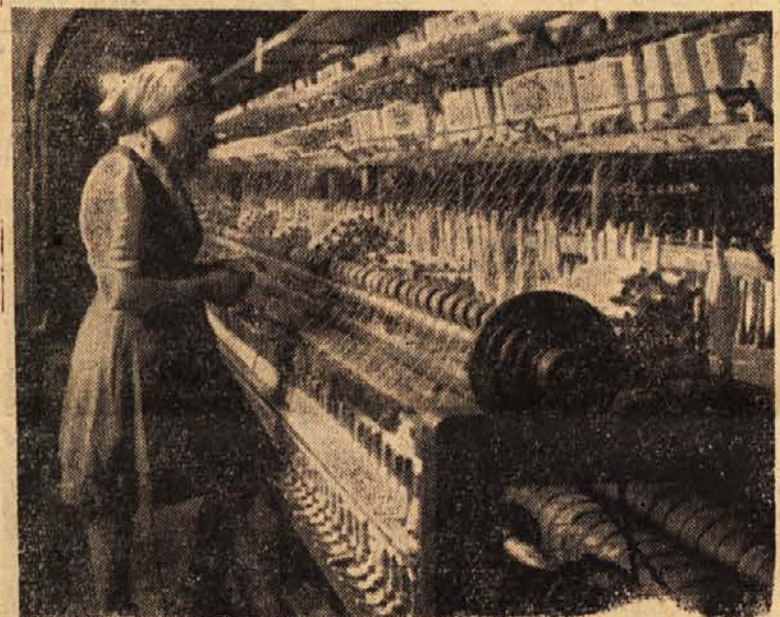
Zive meje (živice) je treba nemu-

doma poraziti. Ne odlagajte striženja meje na zimo, ker zimsko striženje vzame vsaj dvakrat toliko časa kakor poletno. Nabavite si velike škarije, da

Letos srečamo zelo veliko oblek, ki so okrašene z gumbi

vam bo šlo delo hitro od rok. Z navadnimi škarijami porazejo le debelejše in olesene mladike. Orjaškim jagodom odstranite vse pritlikave in jih pognojite s kompostom. Na izpraznjene gredice posadite endivijo in zgodnje zelje, ali pa posajte korenček, ki ostane mlad vse do zime in je zato izredno okusen. Poizkusite še enkrat sejati fižol grmčar. M. Ogorevc

Ženska pri navijalnem stroju v tekstilni tovarni

17. letom, ko je razvoj ženskega telesa v polnem razmahu. V tem času naporno delo neugodno vpliva na oblikovanje kosti, kar ima lahko poznejše škodljive posledice tudi ob porodu. Ženskam zlasti ne bi smeli priporočati delovnih mest, kjer morajo dlje dvigati in prenašati nad 15 kg težke tovore. Ženskam tudi niso priporočljiva delovna mesta, na katerih so izpostavljene stalnim pretresom. Ne glede na vpliv takšnih pretresov na žični sistem lahko zlasti v prvih štirih mesecih nosečnosti povzročijo splav. Praksa je tudi pokazala, da ženskam zaradi njihovega srca in krvnega obtoka škoduje delo v pretoplem vzdušju ali pod večjim zračnim tlakom. Zaradi takšnega dela povečani krvni pritisk lahko povzroči pri mesečni čišči tudi nevarnejše zdravstvene motnje. Zato je razumljivo, da delo v takšnih razmerah še neugodno vpliva na bodočo matere.

Naj omenimo še nočno delo, ki je za ženske bolj škodljivo kakor za moške delno zato, ker imajo ženske manj odporne živce, še bolj pa zato, ker podnevi največkrat zaradi družinskih obveznosti manj počivajo. Imamo še druga delovna mesta, na katerih ženskam ne bi smeli priporočati zaposlitve. Takšna mesta je v glavnem zajela uredba o prepovedi zaposlitve žensk in ladine pri določenih poslih iz leta 1952. Sem sodi zlasti prepoved ženskega dela pri vseh podzemeljskih delih v rudnikih.

Tu pa smo za našo sodobno stvarnost našli samo najočitnejše primere delovnih mest, ki jih ženskam in iz zdravstvenega vidika ne bi smeli priporočati, če niso uveljavljeni potrebni ukrepi, sredstva in načini pravilne zaštite.

Dr. D. Štambuk

Obleka z Jopco je praktično oblačilo, ker ju lahko nosimo za različne priložnosti

DRUŠTVA »PARTIZAN« V BOSNI IN HERCEGOVINI

Štirideset tisoč članov

Zveza za telesno vzgojo »Partizan« Bosne in Hercegovine je sedaj močna organizacija. Danes že uživa — razen nekaterih trenutnih problemov — sadove doletnih naporov. Društva TVD »Partizan« so postala priljubljena shajališča mladih športnikov.

To je bil nagel napredek, in sicer v zadnjih dveh oziroma treh letih. Sredi l. 1952 je bilo v Bosni in Hercegovini ne le malo društev, marveč je bilo tudi število aktivnih članov v njih izpod realnih možnosti. Številka, ki je bila takrat evidentirana v različnih statistikah, ni presegla 8000 članov.

Spricho posebne pozornosti, posvečene razvoju »Partizan«, pa je začelo naglo naraščati število članov in društev. Tedaj je nastal nov problem. Upoštevali niso delovnih možnosti, pač pa so težili za tem, da bi se povečalo število članov.

Sedaj v Bosni in Hercegovini dejavno sodeluje v Zvezi za telesno vzgojo »Partizan« približno 40.000 mladeničev in deklet. To je nedvomno velik napredek.

»PARTIZANOVE« IGRE IN IZLETI

Te uspehe v Bosni in Hercegovini razlagajo s spremembo v vsebini dela. V tem ko je nekoč delo skorajda izključno sodelovalo na vajah in telovadbi, ima sedaj članstvo veliko večje možnosti, da pokaže svojo nadarjenost in uresniči osebne želje in ambicije.

»Partizanove« igre in izleti so imeli posebno vlogo. Malone v vseh mestih so postali čvrsta tradicija in v dobronji meri tudi zrcalo moči posameznih društev. Z njimi je bilo v mnogih krajih številnim mladim športnikom omogočeno ukvarjati se z atletiko, odbojko, malim roketom, košarko.

Prav ta raznovrstnost v delu je omogočila, da je »Partizan« v petih letih malone popetoril število svojih članov.

Kaže, da so določena društva spricho uspehov v množičnosti začela zastopati tisto, na čemer so prej sodelovali: orodno telovadbo. Kako bi sicer pojasnili dejstvo, da je v tej republiki še zmeraj izredno nizko število dobrih telovadcev.

Ne smemo pozabiti tudi specifičnih pogojev razvoja telesne vzgoje v tej republiki na splošno. Od skupnega števila aktivnih članov je ženska mladina zastopana v odstotkih nezadovoljivo. Temu so krivi tudi različni predsodki. Društva »Partizan« so začela zato oster boj s tem ostankom preteklosti. Lotila so se tistega, kar je najbolj učinkovito, prirejanja javnih nastopov ženske mladine, zlasti na vasi.

Ena izmed takšnih uspešnih pri-

reditve je bil tudi zlet v Duvnu, ki se ga je udeležilo več kot 200 mladih kmetičev, v Kladuši in Krupi pa več kot 100 muslimank. Pri tem delu pričakujejo društva »Partizan« veliko večjo pomoč, kot so je bila doslej deležna pri prosvetnih delavcih. S skupnimi napore bi vsakogar dosegli, da bi se neprimerno večje število ženske mladine ukvarjalo s športom, zlasti v manjših krajih in na vasi.

UCITELJI NE IZPOLNUJEJO SVOJIH NALOG

V bivšem »Sokolu« so bili učitelji nosilci dela na vasi. Čudno je, da so sedaj v tej republiki

mladi učiteljski zbori ne le zelo redko vključeni v društva »Partizan«, marveč tudi dokaj nemarno in neodgovorno poučujejo telesno vzgojo v svojih šolah. To je vsekakor sad nekvalitetnega pouka telesne vzgoje v učiteljskih.

Podobne pomanjkljivosti opazujemo tudi pri telovadnih učiteljih. Po nekaj anketi ob koncu minulega leta ne dela noben izmed devetih telovadnih učiteljev v Banji Luki v »Partizanu«. V Capljini in Bijeljini in nekaterih drugih krajih pa je samo en telovadni učitelj čutil potrebo, da bi izven svojega delovnega časa storil nekaj za izboljšanje telesne kulture. V Sarajevu se je pripetilo, da je direktor neke gimnazije kaznoval telovadnega učitelja, ker se je udeležil »Partizanovih« iger! M. S.

PO LJUBLJANSKEM ŠAHOVSKEM TURNIRJU

Uspeh jugoslovanskega šaha

Na ljubljanskem mednarodnem šahovskem turnirju sta sodelovali samo dva mojstra iz Beograda — državni prvak Nikola Karaklaš in mednarodni mojster Bora Milosević. Kako je znano, sta si priborila prvo in drugo mesto. In medtem ko je Karaklaš pričakoval, kdaj bo končen izid — ali bo sam oziroma z Milosevićem vred prvi — je Milosević remiziral in tako dosegel »komaj« drugo mesto.

Besedico »komaj« smo vtaknili med narekovanje, saj je tudi to izreden uspeh. Kajti Milosević je vsekakor napisal brez narekovanja. »Sodim, da bi lahko igral še bolje,« je dejal Milosević po vrnitvi v Beograd. »Tu mislim predvsem na svojo igro. Ne spominjam se, da bi kdajkoli igral tako dobro... To pa ni samo moje mnenje — toda v resnici sem igral dobro in ko pogledam partije, sem zadovoljen. Bilo bi bolj realno ko bi delal prvo mesto s Karaklašem.«

Ali naj mar to pomeni...? Ne, ker menim, da je na koncu sleherni razvrstitev realna, toda — sedaj je tako in tako že končano. To glede prvega mesta. Sicer pa Milosević, da je ljubljanski turnir nov uspeh našega šaha. Prva tri mesta v razmeroma močni konkurenci, vru tega pa niso sodelovali vsi naši najboljši šahisti — je vsekakor velik uspeh.

SEJA PREDSEDSTVA ZŠJ O stikih z inozemskimi športniki

Beograd, 23. jul. Danes je bila v Beogradu seja predsedstva Zveze športov Jugoslavije, na kateri je član predsedstva Jože Bačić poročal o naših mednarodnih športnih stikih in o ukrepih, da bi se ti okrepi in poglabili. Prisotne je obvestil tudi o razgovorih s predstavniki državnih komisij za fizikulturo Poljske, CSR in ZSSR. Ugotovil je, da je bilo sodelovanje z mednarodnimi športnimi federacijami zadovoljivo, da pa bi bilo treba izboljšati odnose z nacionalnimi športnimi vodstvi nekaterih držav.

V svojem referatu je govoril veliko število mednarodnih tekem, ki so jih naši športniki imeli v minulem obdobju, zlasti pa težnjo, da sklepajo tekme le s posameznimi državami. Predlagal je, naj bi povečali število držav, s katerimi imamo športne stike. Izrazil je nezadovoljstvo tudi spricho tega, da je bila samo ena tretjina tekem doma, dve tretjini pa na tujem.

Bačić je predlagal nekaj temeljnih načel, ki naj bi jih upoštevali ob sklepanju mednarodnih tekem: recipročnost, zagotavljanje gmočnih pogojev stehernemu udeležencu naše ekipe, ki odhaja na gostovanje v tujino, ustalevanje strokovnih kadrov, ki bodo vodili ekipe itd.

Na koncu se je zavzemal za načelo, naj odhajajo na evropska in svetovna prvenstva tekmovalci izključno zato, da bi želi uspehe, nikakor pa ne zgolj za to, da bi se nekaj naučili. Na velika ekimovanja, na katerih naši športniki ne bi mogli računati s kakim boljšim rezultatom, je treba pošiljati samo trenerje.

Kar zadeva potrjevanja odhodov posameznih ekip v tujino je predlagal, naj le-to potrdijo osrednje športne zveze in ne republiška vodstva. Mednarodna komisija Zveze športov Jugoslavije naj bi samo v izjemnih primerih posredovala.

Ali se obojujta neki novi mojstri? Ne bi rekel, da bi se pojavil nekdo, ki bi vzbujal upanje, da postane drugi Ivkov. Matanović ali Fuderer. Poudaril pa bi solidno igro nadarjenega Gabrovčka. Slednji je vendar pokazal, da je že zrel za manjše mednarodne turnirje. Posebej bi poudaril, da je Gabrovček med vsem turnirjem delal in se je vendarle dobro uvrstil.

Ko smo spregovorili o mlajših igračih, je Milosević povedal, da so bili

Stojan Puc

skrajna mnenja, da bo turnir »razvojen«, se pravi da bo izboljšal na kvaliteto spricho sodelovanja mojstrskih kandidatov. Toda slednji niso prav nič apostovali »slavnih« imen in naslovov in so izpričali, da bi bilo dobro tudi druge turnirje »razvojenosti« s tem, da bi omogočili mlajšim, da se uveljavijo.

Zanimali smo se tudi za slab final vелеmojstra Pirca. Izvrstno je začel, toda zmanjkalo mu je sapa — kondicije. Mislim, da ne bo želi uspehov v skladu s svojo močjo tako dolgo, dokler ne bo bolj skrbel za svoje zdravje in počitek. Po mojem mnenju bi se moral Pirc po turnirju v Göteborgu odpočiti in ne sodelovati v evropskem in svetovnem turnirjih. Prepričan sem, da bi ga to osvežilo.

Tudi vелеmojster Stahlberg ni igral kdo ve kako bleščeče? Stahlberg trdi, da brani silo za mednarodni turnir, vendar mislim, da ni tako. Z njim je igral dobro slo. Krivec, ki je bil doberšen del turnirja bolan.

Nismo ugotovili nobenega obravnavati in presoditi vsakega posebej. Milosević je bil utrujen od turnirja pa tudi od potovanja. Pozabili pa ni poudariti izredno organizacijo turnirja in dober program odmorov. D. D.

najina druga poročna priča, vrl fant, ta Morris. Človek ne bi verjel, če ga takole pogleda.

Morris in Frank sta bila videti utrujena in njuni beli obleki sta bili oguljeni. Morris je imel preveč rdeče lase in preveč modre oči, njegove spodnje ustnice se je držala cigareta in visela na njej, pa naj se je smejal, govoril ali pil. Ruth mu je stisnila orjaško roko. »Frank mi je mnogo pravil o vas,« je rekla. Morris se je hudo-mušno nasmešnil.

»Čas je že, da pride fant na verigo,« je dejal. Zakaj govore vsi ljudje enako? je pomislila Ruth mimogrede.

»Morris je časopisni morski pes. Orient pozna ko svoj žep. Pravi, da bomo doživeli v nekaj dneh čudovite reči,« je dejal Frank.

»Saj se je že začelo,« je dejal Morris suho. »Malo je že pokalo in zvedel bom tudi, kje. Kitajci hočejo prisiliti Japonce, da bi se borili.«

»Kitajci? Jaz pa sem zmeraj mislila, da so Kitajci strahopetni,« je rekla Ruth.

»Saj,« je dejal Morris. »Niti štiri tisoč Japoncev se še ni izkrcalo, pa je že v mestu vse polno Kitajcev, in svoj klobuk sem pripravljen požreči, če jih ni nad sto tisoč.«

»Saj nimaš klobuka,« je rekel Frank in si obrisal roke.

»Pritlikavček, z domačim čolnom ne bo nič. Rad bi ti bil nudil nekaj romantičnega, toda vlaki so zdaj povsem nezanesljivi.«

»Nič ne de, Chippy —« je odgovorila Ruth. »Saj ostanem tu. Morda kdaj pozneje —«

»Res je, pozneje,« je pritrdil Frank. Šlo je za B. S. domači čoln, ki je stal v Soochowu in na katerem sta nameravala prirediti zadnje dni tedna nekakšno ženitovanjsko potovanje.

DNEVNE NOVICE

SOLSTVO

Univerza v Ljubljani sporoča vsem novincem, ki se nameravajo vpisati v zimskem semestru študijskega leta 1955-56, da morajo najkasneje do dne 15. avgusta 1955 poslati svoje prijave pristojnim fakultetam. V prijavi naj bosta navedena oddelek in stroka, ki jo želi študirati, in priložen naj bo prepa maturitetnega spričevala. — Rektorat Univerze v Ljubljani.

INDUSTRIJSKA SOLA »LITOSTROJ« LJUBLJANA

bo vpisovala učence v I. razred za šolsko leto 1955-56 v dneh od 1. junija dalje, vsak dan (razen nedelje) od 8 do 12 za poklice: livar, modelni mlazar, strojni ključavničar in strugar. Vpisujejo se lahko vsi telesno in duševno sposobni državljani FLRJ, stari od 14 do 18 let. Prednost imajo kandidati z dovršeno nižjo gimnazijo in ob istih pogojih otroci padlih borcev. Vsi prijavljeni bodo pred sprejemom preizkušeni. V času šolanja prejema učenci mesečne denarne nagrade po doseženem učnem uspehu, in sicer: učenci I. letnika od 1500—2500, učenci 2. letnika od 2000 do 2500 in učenci 3. letnika od 2500 do 3000 din. Učenci I. letnika dobivajo še poseben mesečni dodatek 500 din. Za vpis je potrebna prošnja, kolikovana s 30 din, rojstni list in zadnje šolsko spričevalo. Tisti, ki bodo ložili tudi prijavo za sprejem v internat, tudi prijavijo v internatu, pa morajo pripraviti vzdrževalnina v internatu stane 3500 din mesečno. Vse ostale informacije lahko dobite od uprave šole pisмено ali telefonično na št. 21-810 do 21-819, interno 417.

CELJSKE VESTI

Prekinitev električnega toka. Odjemalce električne energije mesta Celja in okolice obveščamo, da bo v nedeljo, 24. julija 1955 prekinitev električnega toka od 6.00—6.30. V krajih Tebarje, Store, Sentjur in Grobelno bo prekinitev električnega toka od 6.00 do 11.00. Prekinitev električnega toka bo zaradi obnovitvenih del na elektro napravah. Zaradi varnosti je smatrati, da bodo vse elektro naprave pod napetostjo. — Elektro Celje.

Sporočamo, da je nenadoma umrl
JOSIP HORVATIČ
delavec
Delavnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.
Kolektiv SGP »Slovenija ceste«
gradbišča Ljubljana

Odbilo je zlato srce
CECILJE COTIČ roj. Rink
uslužbenke v pokouju
Pogreb je bil v petek, dne 22. julija 1955 v Izoli.
Ljubljana, Izola, Niš, Ziri, Dunaj, Duplje.
Zalujoči: mož Ivan, sin ing. Jelke z ženo Slavko, sestra Mici, Kati, bratje Rudi, Mirko in Jule ter ostalo sorodstvo.

Umrl je naš bivši delavec

Ivan Miklavčič

Pogreb bo v nedeljo, 24. julija 1955 ob 16. uri iz hiše žalosti v Trbovljah, Bevske.

Ohranili ga bomo kot delavca, ki je pol stoletja svojega življenja prebil v naši tovarni, v častnem spominu!

KOLEKTIV CEMENTARNE TRBOVLJE

VESTI IZ MARIBORA

Na podlagi člena 89 Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin sklicujem 57. skupno sejo Mestnega zbora in Zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora Maribor, ki bo v nedeljek, dne 25. julija 1955 ob 16 v dvorani MLO, Ulica heroja Staneta 1, II. nadst., soba št. 67, z naslednjim predlaganim dnevnim redom: Potrditev sklepnega računa o izvršitvi proračuna mesta Maribora za leto 1954, odlok o pobiranju občinskega prometnega davka, odlok o pobiranju občinskih taks, izvolitev odbornikov v nove občine v območju mesta Maribora, določitev, kateri zbori volivcev bodo volili odbornike in koliko odbornikov bo volil vsak od njih za občine Maribor-Košaki, Maribor-Tabor in Maribor-Tezno, poročila komisij, predlogi svetov. — Predsednik MLO: T. Bole.

DEŽURNA LEKARNA

Nedelja, dne 24. julija 1955: lekarna »Planika«, Glavni trg 20.
Ponedeljek, dne 25. julija 1955: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.
Od 9 zvečer do 6 jutraj se izdajajo zdravila na zdravniške recepte, napisane istega dne ali noči. — Lekarna »Center« je odprta neprenehoma od 7 jutraj do 19 zvečer.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »Skrivnost Indijanke«. Brez tednika. Zaradi izredne dolžine filma predstave ob 13.30, 15.30, 18 in 20.30.

UDARNIK: Ameriški barvni film: »Gola ostroga«. Tednik. Predstave ob 13.30, 15.30, 17.45 in 20.

LETNI KINO SOLA: Ameriški barvni film: »Gola ostroga«. Tednik. Predstava ob 20.45.

Pri izvrševanju službene dolžnosti se je smrtno ponesrečil naš član, tovariš

IVAN BARBIČ

elektromonter

Pogreb je bil 23. julija v Metliki. Zglednega in marljivega tovariša bomo ohranili v lepem spominu.

Sindikalna podružnica pri »Elektro«, Crnomelj

Dne 22. julija 1955 je nenadoma preminul tovariš

IVAN GABERŠEK

aktivni bорец NOB, rezervni poročnik, predsednik terenskega odbora ZB Maribor-Melje
Pogreb bo v nedeljo dne 24. julija 1955 ob 15. uri na Mestnem pokopališču v Mariboru na Pobrežju.
Prihujbenega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.
Terenska organizacija ZB Maribor-Melje

Hotel **VICKI BAUM**
ROMAN **Sangaj**

211

Osuplo je pogledala za njim, ko je stopil k vratom. »Ali je hud?« je vprašala zdravnika. Le-ta je odkimal z glavjo. Prišel je barski mikser in jel postavljati na pult svoje steklenice in čaše. Za njim je pridrsel Eugen, plačilni, v rahlem zaletu po parketu. Mimogrede se je zaskrbljeno ozrl skozi vrata na stražni vrt, potem pa jih je zaprl. »Danes ne bo mnogo posla,« je rekel obrnjen k mikserju. Zamorec, drugi pianist, se je priplazil s povešeno glavo in črnim obrazom nad belim večernim žaketom. Iztegnil je dolge, tanke, zavihane prste, da so hrustnili, potem pa je udaril z njimi po tipkah, ne da bi se ozrl nanje.

»Tu je Frank —« je rekla Ruth, že davno prej, preden je res prišel. Kurt Planke je bil obstal pri vratih, ne da bi odvrnil pogled od Ruth. Ko je opazil bleščečo, žarečo, prozorno spremembo na njenem obrazu, ko je segla Franku v roko, se mu je nakremžil obraz, kakor da je pregriznil zrnce popra. Stisnil je roke v žepe in se napotil nazaj v bar.

»Zal mi je, da je že tako pozno, Pritlikavček,« je rekel Frank. »Drži, da je postala zadeva s prostovoljno gardo resna. Nekoliko so nas že poučili in to je trajalo tako dolgo. To je Morris,« je rekel in pokazal na mladeniča, ki je bil prišel z njim. »Morris bo

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Premiera francoskega filma

»Karneval«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. — V glavni vlogi Fernandel. Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Angleški film

»Preganjan do smrti«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Kieron Moore in Elisabeth Sellars. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje.

KINO »VICA«: Ameriški barvni film:

»Pogumen kot Lassie«. Tednik. — Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Elisabeth Taylor in Lassie. KINO »SLOGA«: Ameriški film: »Rdeča reka«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi: Montgomery Clift.

Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9—11 in od 14 dalje. KINO »SOCA«: Ameriški barvni film: »Pogumen kot Lassie«. Tednik. — Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Elisabeth Taylor in Lassie. Prodaja vstopnic od 9—11 in od 15 dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: Ameriški barvni film: »Dvigani zavos«. Tednik. — Predstava ob 20.45. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »LITOSTROJ«: Jugosl.-nosveški film: »Krvava pot«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

JESENICE: »RADIO«: Ameriški barvni film: »Bagdadski berači«. Predstava ob 16, 18 in 20. Dopoldne ob 10.30 matineja italijanskega filma: »Cudež v Milanu«.

»PLAYZ«: Jugosl. film: »Milion na otoku«. Predstava ob 16, 18 in 20. Dopoldne ob 10.30 matineja italijanskega filma: »Cudež v Milanu«.

LETNI KINO: Jugosl. film: »Dokumenti življenja maršala Titae«. Predstava ob 20.30. — Zveze z vlačji so urodne.

KOROŠKA BELA: Ameriški barvni film: »Bagdadski berači«. Predstavi ob 17 in 19.

CELJE: »UNION«: Francoski film: »Sužnja«. Predstave ob 16, 18 in 20. »DOM«: Italijanski film: »Na konici meča«. Predstavi ob 16.15 in 18.15. V letnem kinu pa ob 20.30. V primeru slabega vremena bo zadnja predstava ob 20.15 v dvorani.

LETNI KINO »PARTIZAN«: Amer. barvni film: »Rudniki kralja Salomona«. Predstava ob 20.15.

KRANJ: »SPORZIC«: Ameriški barvni film: »Skandal v Skuriju«. Matineja ob 8.30 slov. film: »Trenutki odločitve«. ob 10.15 ameriški barvni film: »Rudniki kralja Salomona«.

»SVOBODA«: Ameriški barvni film: »Rudniki kralja Salomona«. Predstava ob 16. Ob 18 in 20 francoski film: »Pred potopom«. Ob 10 matineja slovenskega filma: »Trenutki odločitve«.

TERMoeLEKTRARNE

KOSTOLAC

Termoelektrarna VELIKI KOSTOLAC potrebuje

- strojnega inženirja za vodjo strojne službe;
- 3 elektrotehniko

Plača po dogovoru. Stanovanje zagotovljeno. 1421

DROBNI OGLASI

RAZPIS. Upravni odbor Prehodnega mladinskega doma v Predvorju pri Kranju razpisuje 2 vzgojiteljski mesti in mesto socialnega delavca. — Prosilci, po možnosti mlajši, z veseljem do vzgojnega dela, morajo imeti vsaj dovršeno učiteljske ali vzgojiteljske šole. Razen plače so zagotovljeni posebni dodatki, hrana in stanovanje. 2656

KEMICNA TOVARNA MOSTE Ljubljana sprejme takoj tehnika kemikalstva, strojnega tehnika, obratnega električarja, 2 ključavničarja, šoferja-aktorista in več nekvalificiranih delavcev-težakov. Plača po veljavnem tarifnem pravilniku. — Podrobnejše informacije se dobijo v tiskovno podjetje. 2614

TRI KURJACE za kurjenje parnih kotlov in lokomobila na lesno-industrijskem obratu Radomlje pri Domžalah, sprejme takoj v službo Lesno-industrijsko podjetje, Ljubljana, Parmova 37. I. trakt. V postev pridejo samo kurjaci z izpitom. Plača po tarifnem pravilniku. 2657

RAZPIS. Uprava mladinskega prehodnega doma v Ljubljani, Koblarjeva št. 34, razpisuje mesto učitelja z najmanj 5-letno prakso in z opravljenim strokovnim izpitom. — Razen osnovne plače po uredbi je predviden še posebni dodatek. Nastop službe s 1. septembrom 1955. Pogoji je vložit na upravo doma najkasneje do 15. avgusta 1955. S stanovanjem uprava doma ne razpolaga. 2658

RAZPIS. Dekanat Medicinske fakultete v Ljubljani razpisuje v Inštitutu za fiziko na Medicinski fakulteti naslednji dve mesti: mesto kemika z izpitom v fiziki. Pogoji je diploma Prirodoslovne oziroma Tehniške fakultete in opravljena vojaška služba; — mesto inženirja-elektronika — za delo v akustiki in za gradnjo elektronskih aparatov. — Pogoji je diploma Tehniške fakultete in opravljena vojaška služba. Prijave je vložit na Inštitut za fiziko na MF, Ljubljana, Lipičeva ulica 2. 2671

MESTO STROJEPIŠKE I. razreda — sprejem. Pogoji: družinsko stanovanje. Naslov v podružnici Celje. ISCEM HCERKO DARINKO BOGUNOVIC (Bogun) očeta Dragana in matere Maje, ki je bila ločena od matere med ofenzivo na Kozari 1942. Imenovana je rojena v vasi Ahmetovci, občina Svodna, okraj Bosanski Novi. Takrat, ko je bila odvezeta, je bila stara osem let. Iskai sem jo že preko tiska in preko Rdečega križa, vendar ni nihče vedel ničesar povedati o njej. Pred dnevi sem zvedel od svojega tovariša, da je prebral v »Politiki« krajsko objavo, nekako januarja ali februarja letos, v kateri imenovana Darinka išče nekoga od svoje družine. Na ta način poskušam najti svojo hčer in prosim vsakogar, ki o njej karkoli ve, da javi na naslov: Dragan Bogunovic, V. P. 8041, Ivanjica pri Utiški Požegi.

Velika izbira špecerijskega in kolonialnega blaga

Dobra postrežba. Cene zmerne

TRGOVSKO PODJETJE

CENTER

CELJE, Tomšičev trg 3

C 233

Razpisujemo mesto

tajnika Obrtne zbornice LRS

Pogoji: Pravna ali ekonomska fakulteta ali ustrezna izobrazba z najmanj 10-letno prakso v upravni ali sorodni službi.

Plača po predpisih o državnih uslužbencih oziroma po dogovoru. — Nastop službe 1. septembra 1955. Ponudbe pošljite do 8. avgusta 1955 na

OBRTNO ZBORNICO LRS, LJUBLJANA, Komenskega ul. 12 2665

SGP »PIONIR« - NOVO MESTO

sprejme takoj

KUHARICO

Ponudbe poslati direkcijski v Novem mestu, Tavčarjeva ul. 12.

N 94

»Miloš Mamič«

INDUSTRIJA KOMPRIMIRANIH PLINOV IN KEMIČNIH IZDELKOV — ZEMUN, RADNIČKA 1 — TELEFON 37-085

izdeluje in nudi v neomejenih količinah industriji, obrti in trgovski mreži

kosno lepilo v tekočem stanju

po 145 dinarjev za kilogram franko Zemun brez embalaže. — Embalažo zaračunavamo po nabavni ceni. Naročila izvršujemo v 200-litrskih pločevinastih sodih. Lepilo v tekočem stanju je glede kvalitete enakovredno suhemu lepilu v pločevinah in je primerno za vsa dela. 1408

STEKLARNA »BORIS KIDRIČ«, ROGAŠKA SLATINA

sprejme v službo

ABSOLVENTA(-TKO) EKONOMSKEGA TEHNİKUMA, začetnika-co, po možnosti z znanjem stenografije;

USLUŽBENKO ADMINISTRATOROKO,

začetnico z dovršeno 2-letno administrativno šolo.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. — Ponudbe poslati Upravi podjetja pisмено s kratkim življenjepisom najkasneje do 5. avgusta 1955. — Nastop službe takoj. 2666

GRADBENO PODJETJE »RADNIK« V LIKVIDACIJI DARUVAR — nujno prodaja

kamion »Mercedes« 7 ton, in osebni avtomobil »Buick«, oba v dobrem stanju

2310

UPRAVNI ODBOR KOMUNALNEGA USLUŽNOSTNEGA PODJETJA V IZOLI razpisuje

MESTO RAČUNOVODJE

Pogoji: Srednja strokovna izobrazba in najmanj 5-letna praksa, po možnosti v gradbenem podjetju, in

MESTO TEHNIČNEGA VODJE

Pogoji: Gradbeni tehnik z večletno prakso.

Nastop takoj. — Plača po tarifnem pravilniku. Družinsko udobno stanovanje zagotovljeno.

Ponudbe z osebnim in strokovnim življenjepisom ter dokazila o praksi dostavite najkasneje do 30. julija 1955.

Upravni odbor Kom. usl. podjetja, Izola

2654

Pozivamo vse delavce in uslužbence, ki so bili v letu 1954 zaposleni v našem podjetju, da osebno ali pisмено sporočijo svoj natančen naslov

zaradi izplačila dobička za leto 1954.

Izplačila bomo izvrševali po določilih 58. in 59. čl. Uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij (Ur. list FLRJ 54/54) najdalje tri mesece od te objave.

ELEKTRO-LJUBLJANA OKOLICA

LJUBLJANA, Parmova ulica 33

2652

Potrebujemo več

polipov-prijemačev

(polip-grajferjev), primernih za prijetanje kamenitih blokov, nosilnosti od 500 do 5000 kilogramov.

Ponudbe z opisom in skico pošljite na

»POMGRAD« - BAR

1468

TOVARNA AVTOMOBILOV MARIBOR

IZDELUJE:

kamione »Pionir 52«, nosilnost 3 tone — avtobuse s 25 sedeži in 10 stojšči — 3-tonske avtomobilske prikolice — rezervne dele za vozila znamke »TAM« — utopne kovane izkovke do težine 50 kg — aluminjske ulitke do 30 kg težine — rezilno in merilno orodje — zobčnike — termično obdeluje razne avtomobilske in strojne dele

Ob prazniku Dneva vstaje čestita naš delovni kolektiv vsemu delovnemu ljudstvu Slovenije!

V dneh od 30. julija do 7. avgusta 1955 obiščite

XII. MARIBORSKI TEDEN

REVIJO
INDUSTRIJE,
OBRTI
IN KMETIJSTVA

Tovarna laboratorijskega stekla »Boris Kidrič« – Pulj

sprejme:

- kemijskega tehnika, zaželeno krajša praksa
- mojstra-steklarja za obratovodjo steklarne
- več mojstrov-steklarjev, pomočnikov za delo pri steklopihaštvu

V poštev pridejo kandidati, ki imajo urejeno vojaško obveznost. Prednost imajo samski, stanovanje zagotovljeno. — Plača po sporazumu. — Ponudbe s kratkim opisom dosedanjega službovanja pošljite na naslov podjetja.

2653

Podjetje za komisijsko trgovino »MOTORIST« proda:

tovorne avtomobile:

»Fiat« 634, 7 t, v odličnem stanju, 90 ks . . .	9.350.000 din
»Saurer-Diesel«, 5 t, 105 ks, popolnoma nov . . .	9.900.000 din
»Mercedes-Diesel«, 2 t, 50 ks, v dobrem stanju . . .	3.850.000 din
»Chevrolet«, 3 t, 80 ks, v brezhibnem stanju . . .	3.300.000 din
»Ford«, 3 t, 90 ks, v brezhibnem stanju . . .	1.760.000 din
»Ford«, 500 kg, 40 ks, v dobrem stanju . . .	550.000 din
»Fiat-topolino«, 300 kg, brezhiben . . .	1.250.000 din

osebne avtomobile:

»Oldsmobile« 76, 6-sedežni, čisto nov . . .	12.000.000 din
»Buick eight« model 51, šestisedežni, v dobrem stanju . . .	11.000.000 din
»Mercedes«, tipa 220, 5-sedežni, čisto nov . . .	10.532.000 din
»Chrysler«, 7-sedežni, v odličnem stanju . . .	7.100.000 din
Vsa našeta vozila imajo radijske aparate in grelce.	
»Opel-Kapitan«, štirisedežni, brezhiben . . .	5.500.000 din
»BMW«, kabriolet, 4-sedežni, brezhiben . . .	2.750.000 din
»Mercedes-Diesel«, 6-sedežni, v dobrem stanju . . .	2.410.000 din
»Opel Kadet«, 4-sedežni, brezhiben . . .	1.650.000 din
»Opel Olympia«, 4-sedežni, v dobrem stanju . . .	880.000 din
»Lancia-Aprilia«, 6-sedežni, v dobrem stanju . . .	2.200.000 din
»Fiat« 1500, 4-sedežni, brezhiben . . .	2.750.000 din
»Ford-Elfel«, 4-sedežni, popolnoma nov . . .	1.210.000 din

ter več kompletnih, toda nevoznih vozil ter rezervnih delov.

Sprejemamo v komisijsko prodajo: vse vrste motornih vozil, stabilnih motorjev, agregatov, orodnih strojev, orodja, pribora ter gum.

Vse informacije lahko dobite v upravi podjetja

»MOTORIST«

ZAGREB, Krašova ulica 16, telefon 33.680

2306

Razglas

Komisija za razpis direktorskega mesta podjetja »Avto-prevoz« v Sežani pri Okrajnem ljudskem odboru Sežana

razpisuje

na podlagi 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51-424/53)

mesto direktorja

podjetja »Avtoprevoz« v Sežani

Pogoji: Strójni tehnik z najmanj 5-letno prakso v vodstvu podjetij, ali pa mehanik z najmanj 10-letno prakso v vodstvu podjetij.

Ponudbo je poslati Tajništvu za gospodarstvo Okrajnega ljudskega odbora Sežana do 10. avgusta 1955.

Ponudbi je priložiti življenjepis s podatki o dosedanji zaposlitvi, z ustreznimi dokazili o strokovni kvalifikaciji in izobrazbi.

Plača po tarifnem pravilniku.

2668

RUDNIK KAOLINA, ČRNA PRI KAMNIKU

razpisuje mesto

• GLAVNEGA INŽENIRJA

Pogoj: rudarski inženir z nekaj let prakse;

• RAČUNOVODJE

Pogoj: ekonomska fakulteta z nekaj prakse ali popolna srednja šola z najmanj 5-letno prakso v računovodskih poslih;

• FINANČNEGA KNJIGOVODJE

Pogoj: popolna srednja šola z nekaj prakse v finančnem knjigovodstvu.

Plača po tarifnem pravilniku. — Stanovanje preskrbljeno. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

2670

Pomoč v nesreči vam nudi
nezgodno zavarovanje, ki
ga je deležen naročnik
»Ljudske pravice«

PODJETJE ZA VZDRŽEVANJE PROG, MARIBOR

ČESTITA DELOVNEMU KOLEKTIVU

DELAVNICE ŽELEZNIŠKIH VOZIL »BORIS KIDRIČ« V MARIBORU

K 90-LETNICI OBSTOJA

IN MU ZELI PRI NADALJNJEM DELU MNOGO USPEHOV!

M 406

OBVESTILO

Obveščamo vse naše poslovne prijatelje, ustanove, razne ekskurzije in druge, da zaradi kolektivnega letnega dopusta naših delavcev in uslužbencev

tovarna od 1. do 15. avgusta 1955 ne bo obratovala

V tem času bomo sprejemali samo prispeli material.

»RADE KONČAR«

TOVARNA ELEKTRIČNIH STROJEV — ZAGREB

2303

Lastnike elektro opreme AEG in interesente za električni material in opremo iz uvoza obveščamo,

da smo prevzeli

generalno zastopstvo tvrdke AEG

Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft — Berlin

Prosimo, da zahtevate od nas ponudbe in da naslovite vsa vprašanja na:

»INTEREXPORT«

PODJETJE ZA MEDNARODNO TRGOVINO — BEOGRAD

PREDSTAVNIŠTVO ZA LR SLOVENIJO — LJUBLJANA

Titova cesta 63, telefon 32-458

266 S

Preplavati ROKAVSKI PRELIV NI LAHKO

Tudi letos se bo udeležilo več izkušenih plavčev te zanimive plavalne tekme

Zmeraj znova privabi Rokavski preliv izkušene in utrjene plavčev, da skočijo v morje in ga skušajo preplavati. Minilo je že 80 let, odkar ga je prvi preplaval angleški kapetan Matthew Webb. Kmalu se je razvila iz tega posebna športna panoga, v kateri se vsako leto pomeri nekaj plavčev iz vseh delov sveta. Letošnja plavalna tekma v Rokavskem prelivu bo posebno zanimiva. Ameriška prvakinja v plavanju Florence Chadwick namerava namreč preplavati Rokavski preliv v nepretrganem plavanju v obeh smereh. Preplavati tako dolgo progo seveda ni lahko, saj je širok ta preliv že v zračni črti kakih 66 km.

Willis Hanks upa, da bo preplaval Rokavski preliv kot prvi ameriški črnc. Mihir Sen bi bil rad prvi Indijec, ki bi dosegel ta plavalni uspeh. Tem držnim plavčevom se bodo pridružili še drugi iz Libanona, Turčije in drugih dežel. Letos bo med tekmovalci tudi 64-letni dr. G. B. Brewster, ki je v zadnjih 30 letih že 17-krat plaval čez Rokavski preliv, pa je imel zmeraj smolo. Letos upa, da ga bo vzlic svoji starosti naposled preplaval.

Tudi letos bodo najmočnejše zastopani med tekmovalci Egipčani. Svoji glavni stan, so si uredili v Doveru na angleški strani, kjer pridno trenirajo. Egipčanski plavč bi radi prekosili rekord svojega rojaka Hassana Abd-el Renima, ki je preplaval Rokavski preliv v 10 urah in 50 minutah. Renim se je že štirikrat udeležil te zanimive plavalne tekme in vsakokrat je Rokavski preliv srečno preplaval.

Leta 1927 so ustanovili plavčev, ki se vsako leto udeležijo te tekme, celo svoje društvo. Njegova naloga je skrbeti, da ima vsak plavč enako upanje, da bo dosegel uspeh. Društvo oskrbi med tekmo tudi za opazovalce. Kdor hoče priti med opazovalce, mora ostati buden najmanj 24 ur, razen tega pa ne sme biti podvržen morskimi boleznim. Najvažnejše za plavčev je, da so čvrsti, zdravi in dobro stremenirani. Plavč, ki se hoče udeležiti te plavalne tekme, mora tehtati najmanj 150 funtov.

Angleški kapetan Webb je preplaval Rokavski preliv 24. avgusta 1875. Plaval je 21 ur in 45 minut. Osem let pozneje pa je utonil, ko

je poizkusil preplavati vrtinec pod Niagarskim slapovi. Drugi plavč, ki je preplaval Rokavski preliv, je bil tudi Anglež, in sicer T. W. Burgess. Preplaval ga je leta 1911. Tretji je bil Američan, policaj iz Lowella v državi Massachusetts Henry Sullivan, ki je preplaval Rokavski preliv leta 1923 in sicer v 27 urah in 23 minutah. Vsi ti »pionirji« v plavanju čez Rokavski pre-

Petra Ustinova bomo kmalu videli v filmu režiserja Curtisa Bernhardta, »Lepotice Brummell«

liv so plavali iz Anglije proti Franciji in uporabili tehniko prsnega plavanja. Šele nekaj let pozneje so začeli plavati iz Francije proti Angliji, in sicer v crawlu. Prva ženska, ki je preplavala Rokavski preliv, je bila Američanka Gertruda Ederle, mesarjeva hči iz New Yorka. Plavala je leta 1926 od rtiča Griz Neza proti Doveru 14 ur in 34 minut, in sicer v zelo slabem vremenu. Njen trener je bil Tom Glower, ki je kot prvi plavč preplaval Rokavski preliv v obeh smereh.

Od rtiča Griz Neza do Dovera je v zračni črti 33,6 km. Nasprotni morskimi tokovi pa plavčev čisto prisilijo, da preplava nekaj kilometrov več. V Rokavskem prelivu je za plavanje redko ugodno vreme. Čisto se vreme spremeni v nekaj minutah in mirno morje začne silno valoviti. Izkušeni plavčev pa menijo, da je mnogo težje preplavati majhne valove v Rokavskem prelivu kakor pa velike na odprtem morju. Majhni valovi namreč neprestano pljuskuje plavčev v obraz in mu povzročajo občutne bolečine. Voda v Rokavskem prelivu je tudi v poletnih mesecih zelo mrzla. Plavanje čez Rokavski preliv stane plavčev preračunano v naš denar najmanj 30.000. Plavč mora namreč prenočiti v hotelu ter pristojbino za spremljevalni in treninški čoln. Stroški so torej precej veliki, zlasti če ima plavč smolo, da cilja ne doseže.

Dramatik in igralec z Azurne obale

Peter Ustinov igra v filmu »Lola Montez«

Peter Ustinov, znani dramatik in igralec, je precej obilen možakar, prijetnega značaja, ki s svojo očarljivostjo kmalu vsakogar osvoji. Živi na Azurni obali, kjer piše drame in komedije, v prostem času pa igra v filmu »Lola Montez«, ki ga te dni snemajo v Parizu. Njegova dela so priljubljena, posebno pa je postal popularen zaradi svojih predavanj, ki jih ima pogosto na angleški televiziji.

Eden izmed množice novinarjev, ki ga dan za dnem oblegajo, ga je ob neki priložnosti med snemanjem filma »Lola Montez« vprašal, kaj misli o delu v francoskih ateljejih. Ustinov mu je odgovoril, da mu atmosfera, ki vlada v njih, ugaja. »Ateljeji so zelo majhni, kot nočni klubji,« je dejal. »Mnogo stvari obenem se v njih dogaja, toda le težko ugotoviš, kaj pravzaprav je vse to.«

Pariz je Petra Ustinovu skoraj dom. Tu živi s svojo ženo Susanne Cloutier, ki jo poznamo iz Wellesovega filma »Othello«. Kljub temu, da mu francosčina še vedno dela težave, jo je vseeno uporabil že v svojem prvem delu »Ljubezen štirih polkovnikov«.

V filmu »Lola Montez«, ki ga režira Max Ophüls, igra Ustinov v vlogi lastnika cirkusa, ki zapoši lepo Lolo. Lola Montez je v resnici živeča. Njeno pravo ime je bilo: Maria Dolores de Lindesfeld. Bila je zelo inteligentna hči Iree in Spanke in velika lepota, toda raje je imela cirkusko življenje, kot življenje v bogataških salonih.

Lolo igra Martine Carol, za katero je to zadnji francoski film, preden odpotuje v Hollywood, kjer bo pričela snemati novembra.

Pogled na nekatere od 67 paviljonov velike kmetijske razstave v Moskvi. Razstava je odprta v središču mesta. Prireditelj se je potrudil, da je videti razstava čimbolj prirodna. V ta namen so zasadili razna drevesa in rastline

KREMELJ BODO SPREMENILI V MUZEJ

da bo spet takšen, kakršen je bil v minulem stoletju

Kremelj, stara moskovska mestna trdnjava, od leta 1918 sedež sovjetske vlade, kjer sta stanovala Lenin in Stalin, bodo spet spremenili izključno v muzej in veliko znamenitost starih časov. V Kremlju je zdaj zaposlenih več sto delavcev in strokovnjakov, ki delajo z vso vnemo, da bi čimprej uresničili ta načrt. Vsi zvoniki v kremeljskih cerkvah so pokriti z odri. Veliki cerkveni trg je ves razrit. Stari simbol Moskve hočejo obnoviti tako, da

bo videti tak, kakršen je bil v minulem stoletju. Takoj po Stalinovi smrti so se začeli sovjetski voditelji s svojimi pisarniškimi prostori in stanovanji polagoma seliti iz Kremlja. Hkrati so odprli kremeljska vrata, da so ljudje spet lahko hodili občudovat sloveče palače, cerkve, muzeje in vojašnice sredi Moskve. V Kremlju so začeli prirejati tudi velike ljudske zabave. Skozi prej tako strogo zaklenjena vrata prihaja zdaj v Kremelj

dnevno najmanj 5000 obiskovalcev.

Med mnogimi kremeljskimi znamenitostmi je tudi veliki zvon Ivana Velikega. Pozna ga vsaj po imenu »Car Kolokol« vsi Rusi, pa tudi mnogi tujci, ki jih je zanesla pot v Moskvo. Ta zvon bodo zdaj znova pozlatili. Potem pride na vrsto obe katedrali. Zdenjkrat so strehi njunih zvonikov pozlatili v drugi polovici minulega stoletja. Asfalt so s cerkvenega trga odstranili in zdaj popravljajo in izpopolnjujejo opečni tlak pod njim z belimi kamnitimi kvadrati in trikotniki. Pri obnovi bogatih fresk ruskih mojstrov iz 13. stoletja bodo pomagali najuglednejši sovjetski umetniki. Tako se bo Kremelj polagoma spremenil v velik muzej, v največjo zgodovinsko znamenitost Sovjetske zveze.

Pred dnevi so obiskali ruski arhitekti London. Na slikah vidimo, kako jim kažejo maketo bodočega Churchillovega okraja v Londonu. To so prvi povabljeni ruski strokovnjaki, ki so po vojni obiskali Anglijo

»Kdo vam je pa rekel, da snemamo cinemascope film?«

»Tudi ljudje našega kova na predujejo s časom.«

Konferenca o lovu na kite

Tudi Avstralija bo zastopana na mednarodni konferenci za lov na kite, ki bo ta mesec v Moskvi. Avstralski minister za trgovino in kmetijstvo, McEwen, je v tej zvezi rekel, da uspešen lov na kite znatno prispeva k mednarodnemu dohodku od izvoza kitove masti in mesa oziroma raznih izdelkov iz njih. Zato je za Avstralijo zelo važno, da sodeluje z ostalimi petnajstimi

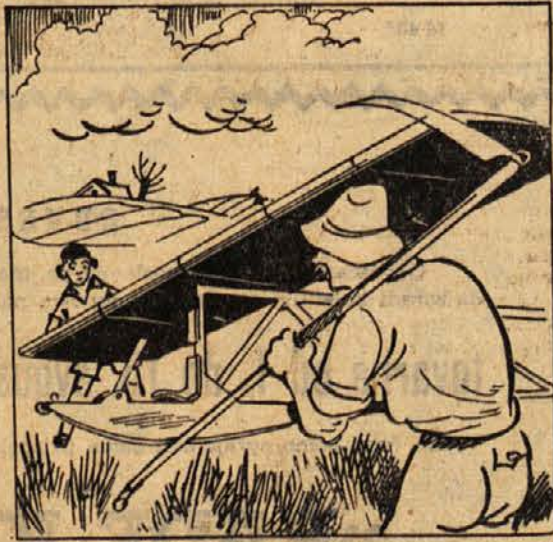
državami, članicami Mednarodne komisije za lov na kite, katere naloga je skrbeti za zaščito kitov, da jih ne bi preveč pobili. Lani so ujeli avstralski kitolovci nad 2000 grbastih kitov v vrednosti 2.000.000 avstralskih funtov (eno milijardo 690.100.000 din). Skoraj vse kitovo olje je Avstralija izvozila. Sklep, da bo letošnji sešestanek v Moskvi, so sprejeli na lanski konferenci v Tokiu.

RAZPELI SO PERUTI

PISE IN RISE: MILAN MAVER

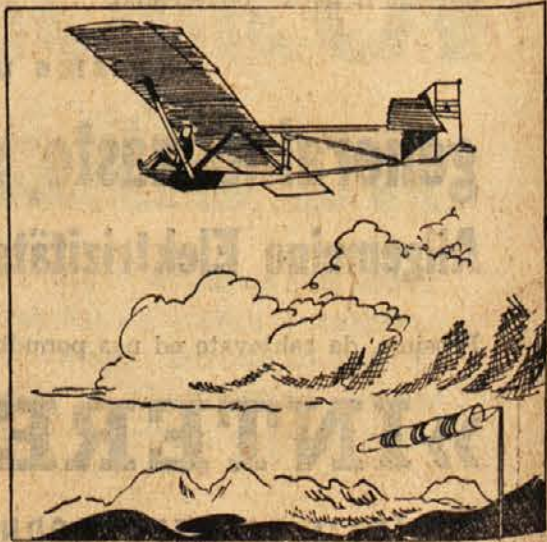
49. Razburjenje ni bilo majhno. »A« izpiti Zanj je potrebno šest polotov. Vsak izmed njih mora trajati dvajset sekund, eden pa celo trideset. Seveda jih je treba preleteti brez napake in brezhibno pristati. Učenci so pripravili Vrabca. Prišli so tudi oni iz nadaljevalnega tečaja. Strokovnjaško so se postavljali in delili kandidatom svoje nasvete. »Glej, da ga ne polomiš, kakor sem ga prikrat polomil jaz! Ostal sem celo minuto v zraku, potem pa naravnost v koruzo. To je bilo zmerjanja.«

50. »Pa takrat na Blokah,« se je oglasil drugi. »Moral bi pristati spodaj na travniku, jaz pa tresk v dotoljo. Kmet, ki jo je ravno kosil, se mi približa s koso v roki. Jaz previdno na drugo stran, kmet za mano. Jaz za rop, on tudi. Lasje so mi šli pokonci. Tedaj priteče učitelj: »Kaj pa imata?« »Dober dan,« ga prijazno pozdravi kmet. »Tolkokrat sem vas že videl v zraku, pa bi si rad tole reč enkrat od blizu ogledal.« »Ho, ho, to je bilo smešno!« In tista krompirjeva njiva!« je vzkliknil tretji.

51. »Bolj ko nas je učitelj zmerjal, bolj smo rili po njem. Na koncu nam ni preostalo drugega, da smo kar ves krompir odkupili. Kmet je bil vesel, še nobeno leto ga ni tako lahko in tako brez truda prodal.« Zbijali so šale in obujali spomine. Ko je Peter sedel na Vrabca, so utihnil. »Fant, sedaj pa pozabi, kar smo pripovedovali!« je zaklical nekdo iz gruč. Peter se je nasmehnil. »Pripravljen?« je vprašal učitelj. Peter je pokimal. Učitelj je dvignil zastavico in na oni strani je zaropotal motor.

52. Ko je Peter začutil, da se je letalo odlepilo od tal, je potegnil palico k sobi. Vrabec se je v lepem loku strmo dvignil. Dvigavanje in pogrežanje obzorja Petra sedaj ni več begalo. Vedel je, da je obzorje najboljše orientacija, kako leti. Čim zdrkne navzdol, pomeni, da se je letalo dvignilo. Kadar so pomakne navigor, se letalo spušča. Zdal je dal učitelj znak z zastavico. Peter je z mirnim potiskom roke naprej izravnal letalo in odklopil žico. Mirno je zaplaval po zraku.